

T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANA BİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

ÖZEL EĞİTİM KURUMLARINDA ÇALIŞAN YÖNETİCİLERİN
OKULU YÖNETME YETERLİKLERİ

Muzaffer GÖRGÜLÜ

Danışman
Prof. Dr. Semra ÜNAL

İSTANBUL, Haziran 2016

T.C
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANA BİLİM DALI

ÖZEL EĞİTİM KURUMLARINDA ÇALIŞAN YÖNETİCİLERİN
OKULU YÖNETME YETERLİKLERİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Hazırlayan
Muzaffer GÖRGÜLÜ

Danışman
Prof. Dr. Semra ÜNAL

İSTANBUL, Haziran 2016

T.C.
YEDİTEPE UNIVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan
Yöneticilerin Okula Yeterlilikleri

Ad-Soyad:

Muzaffer GÖRGÜLÜ

ONAY:

Danışman :

Prof. Dr. Semra ÜNAL

S. Ünal

Üye:

Doc. Dr. Z. Nurdan BAYSAL

Nurdan

Üye:

Doc. Dr. Serayın ERSOY

Serayın

Onay Tarihi: 07.06.2016

ÖNSÖZ

Özel eğitim sadece toplumun alt sınırında olanlara değil hem alt hem de üst sınırında olan bireylere verilir. Özel eğitim hem üstün yeteneklilere hem de sorunlu olan çocukların alması gereken bir eğitim şeklidir. İki durumda da bireyler toplumun normlarına uygun olmadıkları için sorun yaşamaktadırlar. Farklı olan çocuklar, çevresinde kendisine doğru yollanan uyarıları, çoğunluğun kullandığı olağan kanalları alamaya veya ifade edemeyebilirler. Bu çocukların kimisinin bedensel özellikleri yada öğrenme yetenekleri az olabilir. Bu bireylerin topluma kazandırılmasında özel eğitim önem kazanmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığının özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinde özel gereksinimi olan çocuklar özel eğitim gerektiren birey terimi altında çeşitli nedenlerle bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından akranlarında beklenen düzeyde anlamlı farklılık gösteren bireyler olarak tanımlanmaktadır.

Bu özel çocukların öğrenim gördüğü özel eğitim kurumlarının toplum için önemi çok büyüktür. Bu açıdan burada görevli yöneticilerin okulu yönetme yeterlilikleri ve bu işi severek yapmaları, toplumun yaklaşık yüzde onunu oluşturan özel bireylerin yetişmesinde önemli bir yer oluşturmaktadır.

Bu araştırmayı yapmamdaki amaç, özel eğitimde, yönetici yeterliliğinin önemini belirleyerek bu alana katkı sunmaktır.

Yüksek lisans eğitimim esnasında büyük bir sabır ve özveri gösteren, benden desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, sevgili eşim Hasret GÖRGÜLÜ'ye, beni hep motive eden kızım Miraya, sonsuz teşekkür ederim. Ayrıca tez çalışmamın her aşamasında benden desteğini esirgemeyen sevgili arkadaşlarım Hükümran SÜMER ve Beyza SÜMER'e anket çalışmalarına katkıda bulunan tüm öğretmen arkadaşlarıma ve benim bugünlere gelmemde büyük emeği olan annem Nedime GÖRGÜLÜ ve babam Mustafa GÖRGÜLÜ'ye teşekkürü bir borç bilirim.

Bu araştırmanın planlanması ve yürütülmesi süresince, ilgi ve bilgileriyle beni yönlendiren, katkılarını benden bir an olsun esirgemeyen Danışman Hocam Sayın Prof. Dr. Semra ÜNAL'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Muzaffer GÖRGÜLÜ

İSTANBUL, Mayıs 2016

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
İÇİNDEKİLER	V
ÖZET	X
ABSTRACT.....	XI
TABLolar LİSTESİ	XII
KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ.....	XIX
BÖLÜM I.....	1
1.GİRİŞ	1
1.1.PROBLEM DURUMU	1
1.2.PROBLEM CÜMLESİ	4
1.3.ALT PROBLEMLER.....	4
1.4.DENENCELER.....	5
1.5.SAYILTILAR	5
1.6.SINIRLILIKLAR	6
1.7.ARAŞTIRMANIN AMACI	6
1.8.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	6
1.9.TANIMLAR	6
BÖLÜM II	8
2.KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ LİTERATÜR.....	8
2.1.ÖZEL EĞİTİM.....	8
2.1.1.Özel Eğitim Kavramı	8
2.1.2. Özel Gereksinimli Olma Nedenleri.....	9
2.1.3.Özel Eğitimin Tanımı ve Önemi.....	10
2.1.4.Bir Müdahale Biçimi Olarak Özel Eğitim.	11
2.1.5.Öğretim Biçimi Olarak Özel Eğitim.	12
2.1.6.Özel Eğitimde Engelli Bireylerin Nüfusu ve Oranları	19

2.1.7.Özel Eğitim Okul ve Kurumları.....	22
2.1.8.Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticiler	24
2.1.10. Özel Eğitimin Kanun ve Yönetmeliklere Göre Amacı ve İlkeleri	26
2.1.11.Özel Eğitim Kurumlarının Tarihçesi	28
2.1.12.Özel Eğitim Kapsamı İçindeki Bireyler ve Eğitimleri.....	34
2.1.12.1.Otistik Birey	34
2.1.12.2.Görme Engelliler.....	35
2.1.12.3.İşitme Engelliler	35
2.1.12.4.Üstün Yetenekli Birey	36
2.1.12.5.Serebral Palsili Birey	36
2.1.12.6.Ortopedik Engelliler.....	37
2.1.12.7.Süreğen Hastalığı Olan Birey	37
2.1.12.8.Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Birey	37
2.1.12.9.Dil Ve Konuşma Güçlüğü Olan Birey.....	38
2.1.12.10.Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivitesi Olan Birey.....	38
2.1.13.Rehberlik Hizmetlerinin İşlevleri.....	39
2.1.14.Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Kurumları	40
2.2.OKUL YÖNETİMİ VE YETERLİLİK.....	41
2.2.1.Okul Yönetimi	42
2.2.2.Okul Yönetiminin Amaçları	44
2.2.3.Okul Yönetiminin Özellikleri	45
2.2.4.Okul Yöneticisi.....	45
2.2.5.Okul Yöneticisinin Görevleri Yetkileri ve Sorumlulukları.....	46
2.2.6.Yeterlik Açısından Okul Müdürü ve Özellikleri	47
2.2.7.Okul Yöneticisinin Nitelikleri	49
2.3.İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	50
BÖLÜM III.....	54
3.YÖNTEM	54
3.1.ARAŞTIRMA MODELİ	54
3.2.EVREN VE ÖRNEKLEM.....	54
3.3.VERİ TOPLAMA ARACI.....	54
3.4.VERİLERİN ANALİZİ.....	55
BÖLÜM IV	57

4.BULGULAR.....	57
4.1.ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERİN KİŞİSEL BULGULARI.....	57
4.2.ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	62
4.3.ÖĞRETMENLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	68
4.4.ÖĞRETMENLERİN MEDENİ HAL DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	72
4.5.ÖĞRETMENLERİN BRANŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	75
4.6.ÖĞRETMENLERİN “ÖZEL EĞİTİM KURUMU ÇALIŞTIĞINIZ İLK KURUM MU?” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	84
4.7.ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ KIDEM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR ...	91
4.8.ÖĞRETMENLERİN BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	100
4.9.ÖĞRETMENLERİN MEZUNİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	113
4.10.ÖĞRETMENLERİN “ŞU AN ÇALIŞTIĞINIZ ÖZEL EĞİTİM KURUMUNU İSTEYEREK Mİ TERCİH ETTİNİZ?” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	117
4.11.TÜM MADDELERİN FREKANS, YÜZDE, ORTALAMA VE STANDART SAPMASINA GÖRE DAĞILIMI	122
BÖLÜM V	124
5.TARTIŞMALAR	124
5.1.ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN KİŞİSEL TARTIŞMALAR	124
5.2.ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR	125
5.3.ÖĞRETMENLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR	127
5.4.ÖĞRETMENLERİN MEDENİ HAL DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR .	128
5.5.ÖĞRETMENLERİN BRANŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR.....	129
5.6.ÖĞRETMENLERİN “ÖZEL EĞİTİM KURUMU ÇALIŞTIĞINIZ İLK KURUM MU?” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR	131
5.7.ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ KIDEM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR	133

5.8.ÖĞRETMENLERİN BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR.....	135
5.9.ÖĞRETMENLERİN MEZUNİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR...	137
5.10.ÖĞRETMENLERİN “ŞU AN ÇALIŞTIĞINIZ ÖZEL EĞİTİM KURUMUNU İSTEYEREK Mİ TERCİH ETTİNİZ?” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR	139
5.11.TÜM MADDELERİN FREKANS, YÜZDE, ORTALAMA VE STANDART SAPMA DAĞILIMLARINA GÖRE TARTIŞMALAR.....	140
BÖLÜM VI.....	141
6.SONUÇLAR.....	141
6.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN KİŞİSEL SONUÇLAR	141
6.2.ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR.....	142
6.3.ÖĞRETMENLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR.....	142
6.4.ÖĞRETMENLERİN MEDENİ HAL DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR.....	143
6.5.ÖĞRETMENLERİN BRANŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR	143
6.6.ÖĞRETMENLERİN “ÖZEL EĞİTİM KURUMU ÇALIŞTIĞINIZ İLK KURUM MU?” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR.....	144
6.7.ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ KIDEM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR .	145
6.8.ÖĞRETMENLERİN BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR	145
6.9.ÖĞRETMENLERİN MEZUNİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR	146
6.10.ÖĞRETMENLERİN “ŞU AN ÇALIŞTIĞINIZ ÖZEL EĞİTİM KURUMUNU İSTEYEREK Mİ TERCİH ETTİNİZ?” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR	147
6.9.TÜM MADDELERİN FREKANS, YÜZDE, ORTALAMA VE STANDART SAPMA DAĞILIMLARINA GÖRE SONUÇLAR	147
BÖLÜM VII	149
7.ÖNERİLER.....	149
KAYNAKÇA.....	151

EKLER	157
EK 1: ARAŞTIRMA ANKETİ.....	157
EK 2: ANKET UYGULANAN OKULLAR.....	160
ÖZGEÇMİŞ	162

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, özel eğitim kurumlarındaki görevli yöneticilerin okulu yönetme yeterliliklerinin incelenip belirlenmesidir.

Bu araştırmada veriler, İstanbul'un tüm ilçelerinde bulunan resmi özel eğitim okul ve kurumlarında yapılan anket çalışması ile elde edilmiştir. Elde edilen verilerin genellemek isteneceği kurumlar Türkiye'de bulunan özel eğitim okullarıdır ve evreni oluşturmaktadır. Örneklemde, İstanbul İlindeki resmi özel eğitim okul ve kurumlarında bulunan 252 öğretmen yer almaktadır.

Verilerin çözümlenmesinde, öncelikle tüm bağımsız değişkenler için frekans (N) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmıştır. Bağımsız ortalamalar arasındaki farkı test etmek için "t Testi" kullanılmıştır. İki'den fazla bağımsız ortalamalar arasındaki farkın test edilebilmesi için de "ANOVA Testi" kullanılmıştır. Ancak yaş, branş ve bulunduğu kurumdaki görev süresi ile ilgili bağımsız sorularda bazı maddelere cevap verenlerin sayısı 30'un altında olduğundan dolayı "ANOVA Testi" ne karşılık gelen parametrik olmayan "Kruskal-Wallis Testi analizi" kullanılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlardan bazıları şöyledir: Kadın öğretmenler daha olumlu görüş belirterek, özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterliliklerine erkek öğretmenlere oranla daha yüksek görüşte oldukları belirlenmiştir. Ayrıca rehber öğretmenler yaptıkları çalışmalarda, okul idaresi ile daha çok birlikte çalıştıklarından dolayı daha olumlu görüş içinde oldukları belirlenmiştir.

Daha önce özel eğitim kurumundan başka bir kurumda çalışan öğretmenler, okul yöneticilerinin okulu yönetme yeterlilikleri ile ilgili daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine ilişkin yapılan analize göre 21 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. 21 adet anlamlı cevabın tümüne 11-16 yıl ve üzeri olanlar daha anlamlı görüş içinde oldukları belirlenmiştir.

Elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin cinsiyet değişkeni, mesleki kıdem değişkeni ve bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkeni, okul idarecilerinin, okulu yönetme yeterliliklerinin belirlenmesi açısından bir farklılık oluşturmaktadır. Buna göre, öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplara göre özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticiler, okulu yönetmede "Çoğu Zaman Katılıyorum" düzeyinde yeterlidir sonucu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Özel Eğitim Kurumları, Yönetici.

ABSTRACT

The aim of the current study is to investigate the school management abilities of administrators at the special education institutes.

The data have been elicited through questionnaires administered at the governmental special education institutes in Istanbul. The data will be generalized to all the governmental special education institutes located all over Turkey. The sample size includes 252 teachers employed at governmental special education institutes located in Istanbul.

To analyze the data, I calculated the frequency and proportion for all independent variables. To calculate the difference between two independent variables, I used t-test. To calculate the difference between more than two independent variables, I used ANOVA. However, since the number of participants who answered the questions such as age, specialty of training, and the number of years being employed at a specific institution is below 30, I used the non-parametric equivalent of ANOVA, which is Kruskal-Wallis.

Some of the results elicited as a result of the current study are as follows: Female teachers made more positive comments and rated the administrators at their school higher than the male teachers. Additionally, counselling teachers indicated more positive points regarding the administrators since they are working in close relation with them.

The teachers who worked in other educational institutions before stated more positive comments on the school management capabilities of the school administrators.

Regarding the analysis of the number of years of teachers being employed at a certain school, there are significant results for the answers for 21 questions. The teachers with the experience of 11-16 years and above stated positive results.

The results show that the gender of teachers, years of experience at the job and years of experience at a specific educational institution have an effect on determining the school management capabilities of administrators. So, the responses elicited from teachers were “I agree most of the time” and determine the result of the current study.

Key words: Special education, Special education institutes, administrator

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 2.1.1.	Özel Gereksinimli Öğrencilerin Eğitim Ortamları	15
Tablo 2.1.2.	(2002-2003) Eğitim ve Öğretim Yılı Özel Eğitim Okul ve Kurumları Öğrenci ve Öğretmen Sayıları.....	22
Tablo 2.1.3.	(2012-2013) Eğitim ve Öğretim Yılı İtibariyle Kurum ve Öğrenci Sayıları.....	24
Tablo 4.1.4.	Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	57
Tablo 4.1.5.	Öğretmenlerin Yaş Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	58
Tablo 4.1.6.	Öğretmenlerin Medeni Hal Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	58
Tablo 4.1.7.	Öğretmenlerin Branşa İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	59
Tablo 4.1.8.	Öğretmenlerin “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	59
Tablo 4.1.9.	Öğretmenlerin Meslekteki Kıdemine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	60
Tablo 4.1.10.	Öğretmenlerin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	60
Tablo 4.1.11.	Mezun Olduğu Okul Türüne İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	61
Tablo 4.1.12.	Öğretmenlerin “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	61
Tablo 4.1.13.	Öğretmenlerin “Özel eğitim öğretmeni değil iseniz özel eğitim ile ilgili eğitim aldınız mı?” Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	62
Tablo 4.2.14.	Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE” ye İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	62
Tablo 4.2.15.	Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanı ile ilgili öğretim programlarını bilir ve uygular.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	63
Tablo 4.2.16.	Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	63
Tablo 4.2.17.	Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	64
Tablo 4.2.18.	Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanına uygun özel öğretim yöntem ve tekniklerin sınıf ve atölye içerisinde uygulanmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	64
Tablo 4.2.19.	Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin yeteneklerini ve sosyal yönlerini geliştirici faaliyetler gerçekleştirir.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	65
Tablo 4.2.20.	Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	65
Tablo 4.2.21.	Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin gelişimi için uygun ortam hazırlar.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	66
Tablo 4.2.22.	Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	66
Tablo 4.2.23.	Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Velilerle işbirliği halindedir.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	66

Tablo 4.2.24.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Fikir ya da görev paylaşım yaparken açık ve ikna edicidir.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	67
Tablo 4.2.25.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	67
Tablo 4.3.26.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE” ye İlişkin Yaşları Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	68
Tablo 4.3.27.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	69
Tablo 4.3.28.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	69
Tablo 4.3.29.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin yeteneklerini ve sosyal yönlerini geliştirici faaliyetler gerçekleştirir.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	70
Tablo 4.3.30.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	71
Tablo 4.3.31.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	71
Tablo 4.3.32.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Velilerle işbirliği halindedir.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	72
Tablo 4.4.33.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE” ye Göre Medeni Hal Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	73
Tablo 4.4.34.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” Maddesine Göre Medeni Hal Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	73
Tablo 4.4.35.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.” Maddesine Göre Medeni Hal Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	74
Tablo 4.4.36.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.” Maddesine Göre Medeni Hal Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	74
Tablo 4.4.37.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.” Maddesine Göre Medeni Hal Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	75
Tablo 4.5.38.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE” ye İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları	75
Tablo 4.5.39.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanın özel öğretim yöntem ve tekniklerini bilir.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları ..	76
Tablo 4.5.40.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	77
Tablo 4.5.41.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğrencilere ve öğretmenlere değer verir.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	77
Tablo 4.5.42.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	78
Tablo 4.5.43.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	79
Tablo 4.5.44.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	79

Tablo 4.5.45.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	80
Tablo 4.5.46.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	81
Tablo 4.5.47.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	81
Tablo 4.5.48.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	82
Tablo 4.5.49.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	83
Tablo 4.5.50.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları ..	83
Tablo 4.6.51.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE” ye Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları .	84
Tablo 4.6.52.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğrencilere ve öğretmenlere değer verir.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	85
Tablo 4.6.53.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	85
Tablo 4.6.54.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	86
Tablo 4.6.55. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	86
Tablo 4.6.56.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Velilerle işbirliği halindedir.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	87
Tablo 4.6.57.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	87
Tablo 4.6.58.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	88
Tablo 4.6.59.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Çalışan öğretmenlerin performans değerlendirmesini gerçekleştirir.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	88
Tablo 4.6.60.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	89
Tablo 4.6.61.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	89
Tablo 4.6.62.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	90

Tablo 4.6.63.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	90
Tablo 4.6.64.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	91
Tablo 4.7.65.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE” ye İlişkin Mesleki Kıdemleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	91
Tablo 4.7.66. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	92
Tablo 4.7.67. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin gelişimi için uygun ortam hazırlar.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	93
Tablo 4.7.68. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulun sosyalleşmesi ve çevreye tanıtımı için çalışır.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	93
Tablo 4.7.69. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	94
Tablo 4.7.70. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	94
Tablo 4.7.71. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Velilerle işbirliği halindedir.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	95
Tablo 4.7.72. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	95
Tablo 4.7.73. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	96
Tablo 4.7.74. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanıyla ilgili yayın, makale, fuar vb. etkinliklere katılır ve çalışanlarının yararlanmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	96
Tablo 4.7.75. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	97
Tablo 4.7.76. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	98
Tablo 4.7.77. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	98
Tablo 4.7.78. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	99
Tablo 4.7.79. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	99
Tablo 4.8.80.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE” ye İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	100

Tablo 4.8.81.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanı ile ilgili bilgi teknolojilerini bilir.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	101
Tablo 4.8.82.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanın özel öğretim yöntem ve tekniklerini bilir.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	101
Tablo 4.8.83.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanı ile ilgili öğretim programlarını bilir ve uyguladır.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	102
Tablo 4.8.84.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	103
Tablo 4.8.85.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanına uygun özel öğretim yöntem ve tekniklerin sınıf ve atölye içerisinde uygulanmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları ...	103
Tablo 4.8.86.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	104
Tablo 4.8.87.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	104
Tablo 4.8.88.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	105
Tablo 4.8.89.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	106
Tablo 4.8.90.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Velilerle işbirliği halindedir.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları ...	106
Tablo 4.8.91.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	107
Tablo 4.8.92.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	107
Tablo 4.8.93.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	108
Tablo 4.8.94.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	109
Tablo 4.8.95.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel eğitim alanında, kurs, seminer vb. hizmetiçi eğitimler düzenler.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	109
Tablo 4.8.96.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	110

Tablo 4.8.97.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Çalışan öğretmenlerin performans değerlendirmesini gerçekleştirir.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	110
Tablo 4.8.98.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	111
Tablo 4.8.99.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	112
Tablo 4.8.100.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	112
Tablo 4.8.101.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	113
Tablo 4.9.102.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE” ye İlişkin Mezuniyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	114
Tablo 4.9.103. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Mezuniyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	114
Tablo 4.9.104. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” Maddesine İlişkin Mezuniyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	115
Tablo 4.9.105. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Velilerle işbirliği halindedir.” Maddesine İlişkin Mezuniyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	115
Tablo 4.9.106. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.” Maddesine İlişkin Mezuniyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	116
Tablo 4.9.107. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.” Maddesine İlişkin Mezuniyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	116
Tablo 4.9.108. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.” Maddesine İlişkin Mezuniyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	117
Tablo 4.10.109.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE” ye Göre “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	118
Tablo 4.10.110.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.” Maddesine Göre “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	118
Tablo 4.10.111.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulun sosyalleşmesi ve çevreye tanıtımı için çalışır.” Maddesine Göre “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	119
Tablo 4.10.112.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” Maddesine Göre “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	119
Tablo 4.10.113.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel eğitim alanında, kurs, seminer vb. hizmetiçi eğitimler düzenler.” Maddesine Göre “Şu an çalıştığımız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları.....	120
Tablo 4.10.114.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.” Maddesine Göre “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	120

Tablo 4.10.115.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.” Maddesine Göre “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları	121
Tablo 4.11.116.Öğretmenlerin, “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” Anketinin Maddelerine Ait Puanlarının Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapmasına Göre Dağılımı	122

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ

F	: İstatistiklerin varyans analizi ile anlamlılığını sınamada kullanılan değer
N	: Frekans (Örneklem Büyüklüğü)
p	: Anlamlılık Derecesi (Manidarlık)
t	: İstatistiklerin anlamlılığını saptamada kullanılan değer
\bar{X}	: Aritmetik Ortalama
%	: Yüzde değeri
sd	: Serbestlik Derecesi
sh	: Standart Hata
ss	: Standart Sapma
SPSS	: Statistical Package For Social Sciences
Üniv.	: Üniversite
vb.	: Ve benzeri
Akt.	: Aktaran
Çev.	: Çeviri

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Bu araştırma, özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterliliklerini, öğretmen görüşlerine göre belirlemeye yöneliktir.

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıltıları, sınırlılıkları ve tanımlarına yer verilmiştir.

1.1.PROBLEM DURUMU

Çocuklar fiziki özellikleri ve öğrenme kapasiteleri açısından birbirlerinden farklıdır. Ama aradaki bu farklılık çocuklar açısından çoğu kez önemli düzeyde değildir. Dolayısıyla normal şartlarda genel eğitim hizmetinden yararlanmada önemli problemlerle karşılaşmazlar. Fakat özel gereksinimli çocuklardan bazılarının fiziksel özellikleri veya öğrenme becerileri, bu çocukların eğitimlerinde bireysel eğitim programı, yani özel bir eğitim gerektirecek derecede normlardan farklılık gösterir (Eripek, 2011, s:12). Özel Eğitim diğer eğitim türlerinden farklı olarak engelli çocukların toplumla kaynaşmasının ve bağımsız bireyler olarak gelişmesini destekler (Ataman, 2005, s:42). Bu nedenle her ne sebeple olursa olsun engelli bireylerin eğitimi kısıtlanamaz ve akranlarıyla eşit eğitim olanağı sağlanır.

Bu bireylerin büyük bir kısmı farklı alanlarda yetersizlikler gösterir ve yaşamış oldukları yetersizlikler dolayısıyla gelişimlerinde yaşıtlarından farklılıklar görülen birey olarak da tanımlanmaktadır. Bununla birlikte “Milli Eğitim Bakanlığı 573 Sayılı Özel Eğitim Hizmetleri Hakkında Kanun Hükmündeki Kararnamede özel eğitim gerektiren birey, "çeşitli sebeplerle, bireysel özellikleriyle ve eğitim yeterlikleri açısından yaşıtlarından anlamlı farklılık gösteren bireyi" ifade etmektedir. Özel eğitim gerektiren bireyler terimi, engelli ya da özürlü olarak nitelendirilen çocukların yanı sıra üstün yetenekli ya da zekalı olan çocukları da kapsamaktadır” (Cavkaytar, Diken, 2006, s:11).

Bu açıdan özel eğitim okullarının yönetilmesi farklılık gösteren bu bireylerin topluma kazandırılması açısından daha da önem kazanmaktadır. Okulu yönetme yeterlilikleri yönetim biliminin en önemli konularından biri olmuştur.

İnsanoğlu yeryüzünde yaşamaya başladığı andan itibaren yönetim, grup, örgüt kavramları ve olguları hayatına girmiştir. Bunlar olmadan insanoğlunun yeryüzünde mevcudiyetini devam ettirmesi mümkün değildir (Şimşek, 2011, s:76). Yönetim alanındaki kuramsal gelişmelerin her biri insana farklı açılardan bakmıştır. Yönetim yaklaşımlarının insana yönelik bakış açısı tarihsel süreç içerisinde önemli bir farklılık göstermiştir (Çelik 2002, s:12). Yönetim bilimi devamlı gelişen bir alandır. Sosyal, siyasal, ekonomik ve teknolojik çevrede yaşanan gelişmelere paralel olarak yönetim alanında birçok yeni kavram ve uygulamalar ortaya çıkmaktadır (Sözen, 2013, s:9).

Örgütlü çabaların en iyi biçimde sürdürülebilmesi için yönetime ihtiyaç duyulmuş ve yönetimin önemi de örgütlü yaşamla birlikte artmıştır. Günümüzde insanların giderek daha örgütlü yaşam sürdürdükleri göz önüne getirilecek olursa insanların başarılı olmak için başkaları ile iş birliği yapmalarının bir zorunluluk olduğu da daha kolay anlaşılabilir (Türkmen, 2011, s:19).

Yönetim etkinliklerini gerçekleştiren yöneticidir. Belli bir amaca yönelik olarak bir araya gelmiş insan ve madde kaynaklarını örgütsel amaçlara ulaşmak için eşgüdümleyerek, iş birliği içinde etkili ve verimli olarak yönetmek yöneticinin temel amacıdır. Örgütlerin ve yönetimin hammaddesi insandır ve insanı verimli yönetmek esastır. Başarısız bir yöneticinin yönettiği bir örgütün başarılı olması ve başarısını devam ettirmesi mümkün değildir. Yönetici örgütün beyni, yönetim ise bütün örgütsel etkinliklerin kumanda merkezidir. Başarısız bir yönetim etkinliği, canlı ve dinamik bir organizma olarak nitelendirilen örgütün amaçlarına ulaşmasını sağlayabilecek sonuçları ortaya koyamaz. Bu nedenle, yönetimi olmayan etkili bir örgüt düşünülemez gibi, örgütü olmayan bir yönetimi de düşünmek mümkün değildir. Örgüt etkinliklerini oluşturma ve yürütme biçimleri ise örgüt kültürünü meydana getirir (Bayrak, 2011, s:75).

Örgüt, yönetim kavramı ile anlam bulan bir kavramdır. Çünkü örgüt içindeki insan etkinlikleri ortak bir amaca veya amaçlara yönelik olarak hiçbir zaman kendiliğinden eşgüdümlenemezler. Bu bağlamda yönetim, örgütsel etkinliklerin temel ve birleştirici ögesi olarak ortaya çıkmakta ve böylece yönetim ile örgüt yapıları birbirlerini tamamlamaktadır (Şimşek, 2011, s:79). Yönetim, kısaca mevcut yapının canlandırılması, harekete geçirilmesi sürecidir. Yönetim, örgütün hedeflerini gerçekleştirmek üzere örgüt kaynaklarının örgütlenmesi, eşgüdümü, yönlendirilmesi ve değerlendirilmesi süreçleri bütünüdür (Aypay, 2002, s:21).

Yönetim, insanlara iş yaptırma veya iş yaptırabilme sanatı olarak tanımlanabilir. Daha geniş anlamda ise, örgütte önceden saptanan amaçlara ulaşmak için kaynakların organize edildiği ve gelecekteki etkinliklerin belirlenmesi amacıyla sonuçların değerlendirildiği bir süreçtir. Hangi tanım kullanılırsa kullanılsın, binlerce yıldır bireylerin olduğu kadar uygarlıkların da başarısı için gerekli olan anahtar etken, yönetim olmuştur (Şimşek, 2011, s:79).

Oysa yıllarca yöneticilik yaptığı halde zaman zaman çıkmaza giren çözümsüzlük içinde bocalayan yöneticilerin sayısı küçümsenmeyecek kadar fazladır. Birçok yönetici ideal yönetici reçetelerinin arayışı içinde hayatlarını tüketirler. Gerçekte ise her duruma uyan reçetelerin yaratılması son derece zor hatta imkânsızdır. Yönetimle ilgili yapılmaya çalışılan bilginin paylaşılması ve mükemmel yönetime ulaşma konusunda arzu edilen mesafelerin alınmasıdır (Türkmen, 2011, s:19).

Yönetimin temel amacı, örgüt kavramı anlatılırken de açıklandığı gibi, örgütün amaçlarının gerçekleştirilmesidir. Bunu yapmak için, örgütte yer alan bireylerin gereksinimleri ile örgüt amaçları arasında bir denge kurulması gerekir. İnsanların eylemlerde bulunmasının temel nedeni gereksinimleridir ve insanlar çok çeşitli gereksinimlere sahiptir. Bu gereksinimlerin bir kısmını insan kendi başına karşılarken, büyük bir kısmını da örgüt adı verilen yapılar altında diğer insanlarla yaptıkları iş birliği sonucunda karşılarlar. İnsan gereksinimleri, bireysel amaçları ortaya çıkarır. Dolayısıyla yönetimin en temel görevlerinden biri de, örgütte yer alan bireylerin amaçları ile örgütün amaçları arasında bir denge kurup, bunları karşılamaktır (Şimşek, 2011, s:79).

Yönetim amaçları gerçekleştirebilmek için örgütteki madde ve insan kaynaklarına yön verir, bunları kullanır ve kontrol eder. Böylece amaçların gerçekleşebilmesi için gerekli araçları sağlamış olur. Bunu yaparken yönetim, örgüt içindeki ve dışındaki farklı becerileri ve yararları uzlaştırmak zorundadır. Bu ise, bilimsel bir koordinasyon gücü ister. Ayrıca ortak amaçları gerçekleştirebilmek için, bu koordinasyonu içten gelen bir işbirliği izlenebilir. Böyle bir işbirliğinin doğuşu, bir kararı uygulayacak veya uygulamasından etkilenecek kişilere, o karar eylemine katılma fırsatı verilmesiyle olanaklıdır. Bu görüş, yönetimi bir karar sonucu olarak almakta ve yönetim sürecinin bir kararla başlayıp bittiği tezini savunmaktadır. Son yıllarda yönetim konusunda üzeri en çok yazılmış ve tartışılmış olan görüş budur. Ayrıca bu görüşü matematik model ve yöntemlerle desteklemek

kolaydır. Bu bakımdan yönetime ilişkin diğer görüşlerden daha bilimsel bir özellik taşıymaktadır (Bursalıoğlu, 2012, s:16).

Özel eğitim kurumlarındaki yöneticilerinin kurumun bütün işlerinden sorumlu olduğu ve geniş yetkilerle donatıldığı yönetmelikten anlaşılmaktadır. Bu durum merkez yöneticisinin mesleki yeterliliğin gereğini ortaya koymaktadır. Mesleki yeterlilik kurum işlerinin zamanında ve verimli hizmetler verecek şekilde donatımını sağlayacaktır.

Yeterlilik “Bir işi yapma gücünü sağlayan özel bilgi, ehliyet, yeterlik” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2016).

Okulu yönetme yeterliliği ise; eğitim hizmetlerinin niteliğinin arttırılması, geliştirilmesi, okulun fiziki kapasitesinin güçlendirilmesi ve okuldaki öğretmenlerin motivasyonlarının arttırılması gibi çok boyutlu bir kavramdır.

Özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterlilikleri ne kadar üst düzeyde ise öğrencilerin toplum içinde var olmaları daha da artacaktır. Bu araştırma bu bakımdan önem taşıymaktadır.

Bu tanımlar ve açıklamalar doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi “zel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterlilikleri ne düzeydedir?” şeklinde oluşmaktadır.

1.2.PROBLEM CÜMLESİ

Özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterlilikleri ne düzeydedir?

1.3.ALT PROBLEMLER

Özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterliliklerinde ğretmen görüşleri;

- 1.Cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
- 2.Yaşa göre farklılık göstermekte midir?
- 3.Medeni haline göre farklılık göstermekte midir?
- 4.Branşa göre farklılık göstermekte midir?
5. “zel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” sorusuna göre farklılık göstermekte midir?
6. Öğretmenlik mesleğindeki kıdemlerine göre farklılık göstermekte midir?

7. “Bulduğunuz kurumda kaç yıldır görev yapıyorsunuz?” sorusuna göre farklılık göstermekte midir?
8. Mezun oldukları okul türüne göre farklılık göstermekte midir?
9. “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” sorusuna göre farklılık göstermekte midir?
- 10.”Özel eğitim öğretmeni değil iseniz özel eğitim ile ilgili eğitim aldınız mı?” sorusuna göre farklılık göstermekte midir?

1.4.DENENCELER

Özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterliklerinde öğretmen görüşleri;

- 1.Cinsiyetlerine göre farklılaşmaktadır.
- 2.Yaşaya göre farklılaşmaktadır.
- 3.Medeni haline göre farklılaşmaktadır.
- 4.Branşaya göre farklılaşmaktadır.
5. “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” sorusuna göre farklılaşmaktadır.
6. Öğretmenlik mesleğindeki kıdemlerine göre farklılaşmaktadır.
7. “Bulduğunuz kurumda kaç yıldır görev yapıyorsunuz?” sorusuna göre farklılaşmaktadır.
8. Mezun oldukları okul türüne göre farklılaşmaktadır.
9. “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” sorusuna göre farklılaşmaktadır.
- 10.”Özel eğitim öğretmeni değil iseniz özel eğitim ile ilgili eğitim aldınız mı?” sorusuna göre farklılaşmaktadır.

1.5.SAYILTILAR

Bu araştırmada aşağıdaki varsayımlardan hareket edilmiştir;

- 1) Araştırmaya katılan kişilerin kendilerine verilen ankete objektif ve isteyerek cevap verdiği düşünülmektedir.
- 2) Alınan örneklem araştırmanın evrenini temsil etmektedir.
- 3) Veri toplama aracının araştırmanın amacına uygun nitelikte olduğu varsayılmaktadır.

1.6.SINIRLILIKLAR

Araştırma, İstanbul İlinde 2015-2016 eğitim öğretim yılında özel eğitim okullarında görev yapan öğretmenler ile sınırlıdır.

Bu araştırma, anket sorularına, özel eğitim okullarındaki öğretmenlerinin verdiği cevaplarla sınırlıdır.

Verilerin analizi, kullanılan istatistiki yöntemlerle sınırlıdır.

1.7.ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırma ile özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterliklerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla cevaplandırılmaya çalışılacak sorular şunlardır:

- 1) Özel eğitim kurumlarındaki yöneticilerin yöneticilik yeterlilikleri öğretmen görüşlerine göre ne düzeydedir?
- 2) Özel eğitimde yöneticilerin yeterliliklerini neler etkilemektedir?
- 3) Özel eğitim kurumlarında öğretmen görüşleri nasıl farklılıklar göstermektedir?

1.8.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Araştırma ile toplanacak verilerin, özellikle:

1) Özel eğitim okullarındaki yöneticilerin yeterliliklerini etkileyen değişkenlerin belirleneceği;

2) Farklı öğretmen görüşlerinin, özel eğitim okullarındaki yönetim biçimi üzerinde olumlu ya da olumsuz etkilerinin tartışılacağı bir ortam sağlaması açısından önemlidir.

Araştırmada elde edilen bulgular, özel eğitim okullarını yönetme yeterlilikleri açısından yeni bilgi ve beceriler kazandıracığı için, önemli bir kaynak olacağı düşünülmektedir.

1.9.TANIMLAR

Özel Eğitim: Özel eğitim, özel eğitim gerektiren bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri ile onların özür ve özelliklerine uygun ortamlarda sürdürülen eğitimidir.

Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi: Özel eğitim gerektiren bireylerin konuşma ve dil gelişim güçlüğü, ses bozuklukları, zihinsel, fiziksel, duyuşal, sosyal, duygusal veya

davranış problemlerini ortadan kaldırmak ya da etkilerini en az seviyeye indirmek, yeteneklerini yeniden en üst seviyeye çıkarmak, temel öz bakım becerilerini ve bağımsız yaşam becerilerini geliştirmek ve topluma uyumlarını sağlamak amacıyla faaliyet gösteren özel öğretim kurumlarına denir. (5580)

Okul Yönetimi: Okul yönetimi, eğitim yönetiminin sınırlı bir alana uygulanmasıdır. Bu alanın sınırlarını eğitim sisteminin amaçları ve yapısı oluşturur (Bursalıoğlu, 1982).

Okul Yöneticisi: Okul yöneticisi, okulunu bir sistem olarak algılayıp çözümleyebilen, okuldaki madde ve insan kaynaklarını en etkili ve verimli bir biçimde kullanarak okulun amaçlarını gerçekleştirecek şekilde harekete geçiren ve yasal yetkiye bağlı olarak görev yapan kişidir (Demirel, 2001, s:19).

BÖLÜM II

2.KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde, özel eğitim kurumlarının tarihçesi, yönetmelikleri, işleyişi, öğretim programları ve okul yönetimi ile ilgili kuramsal bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca, bu alanla ilgili şimdiye kadar yapılmış olan araştırmaların sonuçlarından elde edilen bilgiler de açıklanmıştır.

2.1.ÖZEL EĞİTİM

Özel eğitim, özel eğitim gerektiren bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri ile onların özür ve özelliklerine uygun ortamlarda sürdürülen eğitimidir.

Özel gereksinimi olan bireylerin, mümkün olan en erken dönemde, gereksinimlerine uygun eğitim ortamlarında, uygun yöntemler ve araç-gereçler kullanılarak desteklenmesi var olan kapasitelerini en üst seviyede kullanabilmeleri açısından önemlidir. Ayrıca bu bireylerin toplumca kendilerinden beklenen rol ve sorumluluklar ile gelişimsel görevlerini yerine getirebilmeleri, kendilerine en uygun özel eğitim hizmetinden yararlanabilmelerine bağlıdır (WEB-1).

2.1.1.Özel Eğitim Kavramı

Milli Eğitim Bakanlığı 573 sayılı Özel Eğitim Hizmetleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde özel eğitim, özel eğitim gerektiren bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri ile onların özür ve özelliklerine uygun ortamlarda sürdürülen eğitim olarak" tanımlanmaktadır (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği: 3).

Bu tanım özel eğitimin ana çerçevesini çizer. "Tanımda bahsedilen özel yetiştirilmiş personel, üniversitelerin özel eğitim bölümlerinden mezun olmuş ve özel eğitim alanında yetişmiş personeli ifade etmektedir. Özel eğitim gerektiren çocukların eğitiminde temel personel özel eğitim öğretmeni olmakla birlikte, özel olarak yetiştirilmiş personel, öğretmenin yanında pek çok farklı uzmanlık alanından oluşan bir ekibi de ifade etmektedir. Bu ekip bireyin gereksinim duyduğu hizmetin türüne, gereksinimlerine göre hizmet sunan personelde farklılaşabilecektir. Yine tanımda sözü edilen geliştirilmiş eğitim programları,

özür türlerine ve okul tür ve derecelerine göre hazırlanan programların yanı sıra, bireyin ihtiyaçlarına göre hazırlanan bireyselleştirilmiş eğitim programlarını ifade eder. Özür ve özelliklerine uygun ortamlar ise özel eğitim gerektiren bireyin gereksinimlerini karşılayabilecek biçimde desenlenmiş öğretimi içermektedir” (Cavkaytar, Diken, 2006, s:9-10).

2.1.2. Özel Gereksinimli Olma Nedenleri

Engelliğin sebepleri olarak en genel anlamda doğum öncesi, doğum anı ve doğum sonrası nedenler olarak sınıflandırılmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü ile konu üzerinde çalışan diğer uzmanlar yetersizliğe neden olan sebepleri ya yapısal nedenler ya da edinilmiş nedenler şeklinde iki başlıkta incelemektedirler. Yapısal nedenler denildiğinde genetik bozukluklar, kalıtsal metabolizma bozukluklar ve kromozom bozuklukları alt başlıklarıyla üçe ayrılabilir. Çok değişik nedenlerle beyin gelişimini etkileyen bebeğin doğum öncesi, doğum sırasındaki ya da sonrasında ya da erken çocukluk döneminde olumsuz durumlara maruz kalması şeklinde oluştuğu görülür. Hamilelik döneminde annenin geçirdiği enfeksiyon veya hastalık hamilelik döneminde annenin röntgen çektirmesi, hamilelik döneminde annenin ototoksik ilaç ve alkol kullanımı, hamilelik döneminde geçirilen kazalar, anne ve babanın kan uyuşmazlığı, işitme engeli olan diğer aile fertlerinin bulunmasıdır. Annenin hamileliği sırasında ya da öncesinde madde bağımlısı olması, travma ve yaralanmalar, bebeğin doğum öncesi, sırası ve sonrasında enfeksiyona ya da toksik etkilere maruz kalması, beslenme yetersizliği, fakirlik ve yoksunluk gibi olumsuz durumlar çevresel etkilere örnek olarak sıralanabilir (Özen, 2012, s:5).

Bazı öğrencilerin boyları uzunken diğerleri kısa olabilmektedir. Bir kısım öğrenciler zihinsel aktivitelerde başarılı iken bir kısmı da spor etkinliklerinde başarı gösterebilmektedirler. Bu çocukların tamamı da aşağı yukarı seviye olarak birbirine yakın durumdadır. “Dolayısıyla normal koşullarda genel eğitim hizmetlerinden yararlanmada ciddi problemlerle karşılaşmazlar” (Akay, Akçamete, Akkök vd. 2003, s:13).

Fiziksel gelişmesi ve zihinsel gelişmesi orantısız olan insanlarda özel eğitimden bahsedebiliriz. Bu konuda MEB’in tanımı en güncel olanıdır. “Çeşitli nedenlerle bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren birey olarak tanımlanmaktadır (WEB-2)”. Bu bağlamda özel

eğitime muhtaç öğrencide aranacak en önemli kriter akranlarıyla arasındaki belirgin fark oluşmasıdır.

2.1.3.Özel Eğitimin Tanımı ve Önemi

Özel eğitim kavramı incelendiğinde “bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından yaşlıtlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren ve bu nedenle özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin; eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri ile onların özür ve özelliklerine uygun ortamlarda sürdürülen eğitimin özel eğitim" olarak tanımlandığı görülür (MEB, 2010, s:1).

Çevremizde gözleri görmeyen işitemeyen, yürüyemeyen ya da tekerlekli sandalye kullanan, konuşurken kekeleyen, bazı derslerde güçlükleri olan ya da herkesten farklı bir ilgi alanı olup çevresini sorunlarıyla bunaltan veya 3 yaşında kendi kendine okuma yazma öğrenen ya da fen, satranç vb. alanlarda yetişkinler düzeyinde bilgi sahibi olan kişilerle karşılaşmaktadır. Bu çocuklar diğerlerinden farklı çocuklardı. Bu çocuklara daha öncede değinildiği gibi standart programlar, uygulanamaz. Özel eğitim uygulanması gerekir. Özel eğitim çoğunluktan farklı ve özel gereksinimli çocuklara sunulan, üstün özellikleri olanları yetenekleri doğrultusunda kapasitelerinin en üst düzeye çıkmasını sağlayan, yetersizliği engelle dönüştürmeyi önleyen, engelli bireyi kendine yeterli hale getirerek topluma kaynaşmasını, ve bağımsız, üretici bireyler olmasını destekleyecek becerilerle donatan eğitimidir. Özel eğitim bir çok bakış açısına göre tanımlanabilir. Birinci görüş özel eğitimi yasal temelleri olan ve bunlara göre yürütölen bir girişim olarak ele almaktadır. Bu görüşü savunanlar, ana babanın çocukları için uygulanacak tüm eğitsel önlemler ve süreçlerle ilgili kararlara katılmalarını ve bilgilendirilmeleri gerektiğini ileri sürmektedirler. Bu görüş ölkemizde de kendisini son uygulamalarda hissettirmeye başlamıştı. Bunun sonucu olarak 573 sayılı kanun hükmünde kararnamenin hazırlanış felsefesinde bu görüş yer almaktadır. Bu yasaya uygun olarak çıkartılan yönetmelikte, çocukla ilgili her karar alma sürecinde aile onayı da gerekmektedir. Bu görüş, tamamiyle yönetsel düzenlemeler içermektedir. Özel eğitim, mevcut eğitim sisteminin ayrılmaz bir parçası olarak ele alınmaktadır (Ataman, 2003, s:19)

Okullarda eğitim genellikle toplu halde ve akranlarla eşit mesafede yapılırken özel eğitim hem akranla hem de bireysel yapılabilmektedir. Akran gruplarından ayrılarak

yapılan eğitimde; “Özel gereksinimli bireylerin, özür türüne ve derecesine göre geliştirilen programlar çerçevesinde ve özel eğitimciler tarafından uygulanan eğitimidir (Batu, Kırcaali İftar, 2006, s:7).

Akran gruplarıyla birlikte yapılan eğitimler denildiğinde; “özel gereksinimli bireylerin, normal akranlarıyla beraber, normal sınıf öğretmenleri tarafından eğitilmelerini içeren süreçtir (Batu, Kırcaali İftar, 2006, s:7)”. Şeklinde ifadelerle belirtilmektedir. İster bireysel olsun ister akranla olsun toplumdaki bütün bireylerin eğitilmesi bir haktır. Bu hakkın en üst düzeyde kullanıma açılması gelişmişlikle direkt alakalıdır.

Öğretmen-öğrenci oranları, sınıf ortamının büyüklüğü ve çocuğun bu ortama yerleştirilmesi, hizmet verecek personelin öğrenciye göre dağılımı ve türleri, ne kadar kaynak sağlanması gerektiği gibi yönetsel konuları kapsar. İkinci görüş olan, toplumsal politikaları oluşturma yaklaşımında özel eğitim, bireyin vazgeçilmez temel insan hakkı olarak yorumlanmaktadır. Yetersizliği olan bireye karşı değişmesi gereken tutumları ön plana çıkartan bir yaklaşımdır. Her iki görüşünde geçerli olduğu noktalar bulunmaktadır. Özel eğitimin kapsamını ve uygulamalarını belirlemede ikisi de önemli rol oynamaktadır. Ancak iki görüşünde göz ardında tuttuğu önemli bir konu bulunmaktadır. O da özel eğitimin temel amacını açığa vuracak olan, özel eğitimin çocuğa öğretimsel olarak nasıl müdahale etmesi gerektiği hususudur (Hevvard, 2000, s:34). Yeni yaklaşımın uygulanmasında özel eğitimin değişik görevleri üstlendiğini görmekteyiz. Bu görevler şunlardır:

2.1.4.Bir Müdahale Biçimi Olarak Özel Eğitim.

Özel eğitim her şeyden önce yetersizliği olan bireylere yapılan amaçlı bir müdahaledir. Başarılı bir müdahalenin, yetersizliği olan bireyin öğrenme ortamına, okul ve topluma etkin katılımına ket vuran tüm engelleri ortadan kaldırması, o engellerden bireyi koruması ya da o engellerin üstesinden gelmesini sağlaması gerekir. Müdahalenin bu bağlamda üç temel uygulanma biçimi bulunmaktadır. (Hevvard, 2000; Eripek, 2002)

Önleyici

Önemsiz problemlerin potansiyel oluşturmasını ve yetersizliğe dönüşmesine müdahale etmek. Eğer müdahale çok erken yaşlarda, hatta bazı durumlarda doğum öncesinden başladığında oldukça başarılı sonuçlar vermektedir. Daha sonraki bölümlerde doğum öncesi nedenler üzerinde durulurken bu konu tartışılacaktır. Özel eğitim açısından

yetersizliğe neden olan etmenlerin önlenmesi büyük olasılıkla içinde bulunduğumuz 21. yy da daha da fazla önem kazanacaktır. Çünkü ağır derecede yetersizliği olan çocuklara ne kadar erken müdahale yapılabilirse, yetersizliğin gelişim üzerinde oluşturabileceği olumsuzlukları en aza indirmek olası olmaktadır.

İyileştirici

Öğretim yoluyla yetersizliğin etkilerini üstesinden gelmek. Bu programlar, genellikle eğitim kurumları ve sosyal hizmet kurumları tarafından uygulanmaktadır. Ülkemizde, Milli Eğitim Bakanlığı ve SHEÇEK'e bağlı kurumlarda bu tür uygulamalar görülmekle birlikte verilen eğitimin ve eğitimi uygulayan bireylerin nitelikleri tartışılması gereken önemli bir sorun olarak önümüzde durmaktadır. İyileştirici müdahalenin hem eğitimsel hem de rehabilitasyon boyutu bulunmaktadır. Bu iki alanın ortak amacının yetersizliği olan bireyin yaşamını daha nitelikli ve bağımsız hale getirmek için onu gerekli becerilerle donatmak ve yaşama uyumunu sağlamaktır.

Ödünleyici

Bireyin yetersizliğine rağmen başarılı olabildiğini sağlayacak becerilerin ve araçların nasıl kullanılacağını öğretmek. Bu müdahale, yetersizliğine rağmen bireye uygun (Ödünleyici) yeni becerilerin öğretilmesini kapsar. Ödünleyici müdahale ile, yetersizliği olmayan bireylerin gereksinimi olmayan ancak yetersizliği olan bireye öğretildiğinde o bireyin yetersizlikten dolayı sınırlı olan yaşantısını zenginleştiren ve kolaylaştıran becerilerin öğretilmesi kastedilmektedir.

2.1.5.Öğretim Biçimi Olarak Özel Eğitim.

Özel eğitimi, genel eğitimden farklı kılan ve onu özel yapan, kimi kapsar, neyi öğretir, nasıl öğretir ve nerede uygulanır sorularının yanıtında yatmaktadır.

Kapsam Alanı

Özel gereksinimi olan, bu özelliğinden dolayı farklı eğitim gereksinimi ancak bireysel olarak planlanmış öğretim programlarıyla karşılanabilen çocukları kapsamaktadır. Bu çocukların eğitimi ya ayrı eğitim ortamlarında ya da birlikte eğitim ortamlarında karşılanmaktadır. Bunlar yerine getirilirken, sınıf öğretmeni, özel eğitim öğretmeni, ve ilgili bir çok disiplinler (PDR uzmanı, konuşma terapisti, fizyoterapist gibi) de çalışan uzmanların ailelerle birlikte ortaklaşa kararlar almaları birinci sorumluluklarıdır.

Öğretim Alanı

Özel eğitim, genel eğitimden içerik yönünden yani nelerin öğretileceği yönünden farklılaşmaktadır. Olağan çocukların kendiliğinden edindikleri becerilerin büyük bir kısmını yetersizlikten etkilenmiş özel gereksinimli çocuklara, yoğun ve sistematik biçimde öğretmek gerekmektedir. Örneğin giyinme, soyunma, yemek yeme becerilerini çocuklar, yetişkinleri gözleyerek, taklit ederek öğrenirler. Ancak çocuk yetersizlikten etkilenmiş ise örneğin görme engelli, ya da zihinsel engelli, bu becerilerin öğretilmesi gerekir. Çünkü, görme engelli çocuk, görmesindeki sınırlılık ya da yokluk nedeni ile gözleme ve taklit etme becerilerini sadece işitsel ve dokunsal uyarılarla yapabilmekte, görsel uyarıları yetersizliğinden dolayı algılayıp tepki koyamamakta ve ya taklit edememektedir. Bunun için, giyinme, soyunma, yemek yeme becerilerinin sistematik ve aşamalı öğretilmesi gerekmektedir. Aynı biçimde zihinsel yetersizliği olan çocuk duyu organlarında sınırlılık olmamasına karşın, bu organlarla almış olduğu uyarıları birleştirmede, saklamada ve geri çağırmada yani bilişsel süreçlerdeki yetersizliklerinden dolayı bunları birleştirmede ve kullanmadaki zorluklarından dolayı, bu becerilerin öğretilmesi gerekmektedir.

Bunların yanı sıra, yetersizliğin engelleyici etkilerini önlemek ya da azaltmak için özel gereksinimli çocuklara belli becerilerin de öğretilmesi gerekir. Görme yetersizliği olanlara Braille ile okuma yazmanın öğretilmesine gereksinim duyulurken, gören çocukların böyle bir gereksinimi bulunmamaktadır.

Genel eğitimden özel eğitimin ayrıldığı bir diğer nokta ise içeriğin düzenlenişidir. Genel eğitimde içerik ortalama çevresindeki çocuklar için merkezi programlarla belirlenirken, özel eğitimde programın içeriğini çocuğun gereksinimi belirler. (Hevvard, 2000; Eripek, 2002, s:26)

Özel Eğitimde Öğretim

Özel eğitim, genel eğitimden kullandığı yöntemler, materyaller, programın uyarlanması ve özelleşmiş ve bireyselleşmiş tekniklerle de ayrılır. Bunu, örneğin işaret yöntemini öğreten özel eğitim öğretmenin uygulamalarında, ya da ağır derecede zihinsel yetersizliği olan öğrencilerine kavram öğretimi yapan öğretmenin, öğretimde sistematik olarak ipuçlarını azaltmasında gözleyebiliriz (Eripek, 2002, s:27) Ancak temel ilkeler açısından bakıldığında özel eğitim öğretmenin de genel eğitimde görev alan öğretmenlerle aynı öğretim yöntem ve stratejilerini kullandığını söyleyebiliriz. Sadece

farklılık, özel eğitim öğretmeninin programları, amaç ve hedefler yönünden öğrenciye göre düzenlemesine olanak sağlayan BEP leri ve BÖPleri uygulamada kullandığı stratejilerdir. Bu konuda ileri de daha kapsamlı bilgiler verilecektir.

Özel Eğitimde Uygulamalar

Özel eğitim yapıldığı ya da uygulandığı yere göre de tanımlanmaktadır. Gelişmiş ülkelerde özel gereksinimli çocukların büyük kısmı olağan okullarda akranlarıyla birlikte en az kısıtlayıcı kaynaştırma ortamlarında öğretim görmektedirler. Ülkemiz de hafif derecede yetersizliği olan çocukların akranlarıyla birlikte öğretim gördüklerini söyleyebiliriz. Bu çocukların büyük kısmı, durumları eğitsel olarak ortaya konulmadığı için, öğretmenlerin sınıf yönetiminde en çok sorunlarla karşılaştığı baş belası çocuklar grubu olarak ele alınmaktadırlar. 573 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, hafif ve orta derecede yetersizliği olan çocukların akranlarıyla kaynaştırma ortamında eğitim görmelerine olanak tanıdığı için son yıllarda , ülkemizde de birlikte eğitim ortamlarında öğretim gören çocuk sayısı artmıştır. MEB 2003 kaynaklarına göre kaynaştırmadaki öğrenci sayısı 30.000 civarındadır. Kaynaştırılan yetersizlikten etkilenmiş çocukların oranı % 6 dır. Ancak, bu ortamlarda uygulanan eğitim, öğretmenlerin yeterlikleri, fiziki ortamlar, çocuklara uygulanan eğitsel tanılama sürecinde gözlenen aksaklıklar, uygulamayı tartışılabilir konuma getirmiştir. Özel gereksinimli çocukların yetersizliklerine göre eğitim ortamlarının düzenlenişinde farklılıklar bulunmaktadır. Bu ortamlar, olağan çocuklarla birlikte eğitim aldıkları en az kısıtlayıcı ortamlardan başlayarak yatılı ayrı özel eğitim kurumlarına kadar gitmektedir. Bu nedenle, Ayrı ve Birlikte eğitim ortamlarını da kapsayan, kurallara göre düzenlenmiş ortamların nasıl olduğunu çizelge biçiminde şöylece belirleyebiliriz. Bu çizelgede eğitim ortamları en az kısıtlayıcı olandan en fazla kısıtlayıcı olana göre sıralanmıştır.

Tablo 2.1.1.Özel Gereksinimli Öğrencilerin Eğitim Ortamları

Normal Sınıf	Öğrenciler eğitimlerinin çoğunu normal sınıflarda alırlar. Ancak zamanlarının % 21 de destek özel eğitim hizmetleri verilir. Çocuğun sınıf içi ve dışı etkinliklerin tümü özel eğitim kapsamı içinde ele alınır.
Kaynak Oda	Öğrenciler, okul zamanının en az % 21 de en çok % 60 da destek özel eğitim hizmetleri alır. Zamanının geriye kalan kısmında normal sınıfta öğretim görebilir. Bu uygulamaya yarı zamanlı kaynaştırma da denilmektedir.
Ayrı Sınıf (Özel Sınıf)	Öğrenciler, okuldaki zamanın % 60'ından fazlasını özel eğitim ve destek hizmetleri kendileri için düzenlenmiş özel sınıflarda tam zamanlı olarak alırlar. Sadece boş zamanlarda normal sınıflardaki arkadaşları ile kaynaşırlar.
Ayrı Okul	Öğrenciler okuldaki zamanın % 60 fazlasında özel gereksinimi olan çocuklara yönelik ayrı gündüzlü okullarda özel eğitim ve destek hizmetler alırlar. Akranlarıyla ancak okul dışı saatlerde birlikte olmaları söz konusudur. (Yatılı olmayan Fen Liseleri, Görme engelliler, İşitme engelliler okulları).
Yatılı Okul	Öğrenciler, okullardaki zamanlarının % 100 özel gereksinimli çocuklar için açılmış olan yatılı kurumlarda, özel geliştirilmiş programlar, özel yetiştirilmiş personel ve özel donatılmış eğitim ortamlarında alırlar.
Ev/Hastane	Öğrenciler hastanelerde ya da evde özel eğitim alırlar.

Özel eğitim sisteminin desteklediği öğrencilerdeki durum:

Yukarıda belirtilen özel eğitim hizmetlerinin birey açısından nasıl sonuçlar verdiğine ilişkin çalışmalar ayrı bir program uygulamanın ya da destek özel eğitim vermenin her zaman olumlu bir sonuç ile veremeyebileceği yönünde bulguları olan araştırmalar bulunmaktadır. Bu sonuçlardan bir kısmını şöylece sıralayabiliriz: (Sands, 2000, s:21)

- İlk olarak yetersizlikten etkilenmiş bireyler, yetersizlikten etkilenmemiş olan öğrencilere kıyasla daha sık okulu bırakmaktadır.

- İzleme çalışmaları yetersizlikten etkilenmiş bireylerin iş ortamına arkadaşlık ortamına, aileden ayrı bağımsız yaşamada ya da eğitim sonrasındaki çevresine uyumda belirli bir uyum yetersizliği gösterdiklerini gözlemlemiştir.
- Yetersizlikten etkilenmiş ve okuldan mezun olmuş bireylerin sadece %30-40 kadarı (ABD için verilmiş oran) bir iş sahibi olabilmektedir. Bu işler ise genellikle de özel bir beceri gerektirmeyen yapıya sahiptir.
- Yetersizlikten etkilenmiş öğrencilerin (öğrenme güçlüğüne sahip ya da duyuşsal yetersizliğe sahip) 3'te biri kadarı okullarını bıraktıktan sonra en az 1 kez tutuklanmışlardır.

Bütün bu olumsuzlukların üstesinden gelebilmek amacıyla okul sisteminin yapısında köklü değişikliklerin yer alması gerektiği vurgulanmaktadır (Sarı, 2002). Bu bağlamda, okulun tüm öğrencileri kapsami içine alan bütünleştirici bir yapıya ulaşmasını sağlamak amacıyla hedeflerinin ve ilkelerinin yeniden yapılanması gerekmektedir. Bu yapılanmada ki ilkeler şunlardır (Sands, 2000, s:22):

- Her öğrenci, okulun tüm öğretimsel etkinliklerine katılma hakkına sahiptir.
- Öğrencinin hangi akademik, davranışsal, fiziksel yada iletişimsel kapasitesinde ne çeşit sınırlılıkları olursa olsun, Tüm bu özelliklere bağlı olarak her davranışı kabul edilebilir değildir. Her insan tarafından da istenilebilir veya kabul edilebilir notlar olmayabilir.
- Okul ortamında öğrencilerin zayıf yönleri desteklenir ve böylelikle öğrenciler zayıf yönlerini güçlendirmek için bir fırsat elde etmiş olurlar.
- Okul ortamında öğretmenler yetersizlikten etkilenmiş öğrencilerden fazla sorun yarattıkları ya da uygun olmayan davranışlar sergiledikleri için kurtulmaya çalışmamalıdır. Eğitimin amacı öğrencilerin amaçlarına ulaşmalarına ve ihtiyaçlarını karşılamalarına destek olacak fonksiyonel planlamaları yapmak ve uygulamaktır.
- Okul ortamında öğrencilerin amacı okulun amacı haline dönüşür ve bu noktada bir takım çalışması içine girilir.
- Okul ortamındaki öğrenmelere birlikte eğitim denilir ve yaşam birlikte öğrenilir.

Özel Eğitimde Personel

Bu ilkelerin yerleştirilmesinde görev alacak personelin kimler olduğu ve bu personeli kimlerin desteklemesi gerektiğini de şöylece belirtebiliriz:

- Özel eğitim öğretmenleri
- Sınıf öğretmenleri
- Sosyal hizmet uzmanları
- İş ve uğraşı terapistleri
- Konuşma terapistleri
- Özel bir konu üzerinde eğitim yapan öğretmenler,
- Öğrenme uzmanları,
- Psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğretmenleri,
- Okul psikoloğu
- Okul hemşiresi
- Fizyoterapist
- Müdür .

Bu personelin tamamının amacı; okul personelini, aileleri, toplumun üyelerini ve öğrencileri desteklemek ve eğitim için uygun bir okul ortamı oluşturmak biçiminde değişmiştir. Bu yapılanmada şüphesiz ailelerin de rollerinde değişiklikler olmuştur. Artık aile çocuğunu okula başlatırken çocuğun öğrenmeyle ilgili tüm sorumluluğunu okula bırakmamaktadır. En az kısıtlayıcı ortamın sağlandığı bütünleştirilmiş eğitim ortamların yerleştirilecek özel gereksinimli çocukların ailelerinin yapılanmasında yeni tutumların yerleştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle özellikle son yıllarda aile sisteminin irdelenmesinde geçerli olan son yaklaşımlar özet olarak verilecektir. Ayrıntılı bilgiler daha sonra bir bölüm olarak sunulmaktadır.

Aile Okul Birlikteliği

Okul ve aile arasındaki bağ okul personelinin aileleri bir yandaş olarak görmeleri sonucunda daha da kuvvetlenir. Okul personeli aileyi anladıkça aile ilişkilerinin daha pozitif olmasına katkıda bulunurlar. Bunun tersine aileleri eksik gören (daha az eğitilmiş yada daha az maddi güce sahip) eğitimciler okul ve aile birlikteliğine bir set çekmiş olurlar. Ailelerin ilgilenmesi gereken hususlar ve taşınması gereken sorumluluklar da şöylece gruplanabilir.

Bütünleştirilmiş okul ortamında ailelerin ilgileri ve sorumlulukları:

İlgiler:

- Ailenin yaşam kalitesini yükseltmek
- Aile hayatını ahenkli biçimde sürdürmek
- Hem kendileri hem çocukları için uygun seçimler yapmak
- Çevreyi kontrol etmek
- Çocuklar için güvenilir bir çevre ortamı yaratmak
- Üretkenliği sağlamak
- Hem kendileri hem çocukları için toplum ile iş birliğinde bulunmak

Sorumluluklar:

- Çocuklarının ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamak,
- Hem kendi hayatlarını hem de çocuklarının yaşam kaliteleriyle ilişkili olarak ilgi ve ihtiyaçlarına karşılamak,
- Okuldaki personelle etkileşimde bulunarak çocuklarının gereksinimlerinin ve ilgilerinin karşılanması konusunda gerekli girişimde bulunmak
- Okulda görev alan personeli çabalan için desteklemek böylelikle de tüm çocuklarının hayat kalitelerini yükseltmek
- Okul personelini hem kendi çocukları hem de diğer tüm çocuklara güvenli bir çevre sağladıkları için desteklemek.
- Hem kendi çocuklarını hem de diğer çocukları birbirlerini düşünen, umursayan etkileşimde bulunan bireyler oldukları için desteklemek.

Bütünleştirilmiş okul ortamında görev alacak personelin de ilgi ve sorumlulukları şüphesiz, geleneksel okul ortamından oldukça farklılaşmaktadır.

Bütünleştirilmiş okul ortamındaki personelinin ilgi ve sorumlulukları:

İlgileri:

- Kişisel ve meslek sahibi olarak etkili ve üretken olmak,
- Onur, şeref ve kendi güvenliklerine sahip olmak,
- Okulda kendi mesleğindeki farklılıkları, sınırlılıkları, farklı kapasite ve ihtiyaçları gidererek yaptığı işi büyütecek ve geliştirecek her türlü girişime katkıda bulunarak destek vermek,
- Diğer okul personeli ile ilişki içinde olup onlarla birlikte çalışabilmek

- Öğrenmenin yaşam boyu sürdüğüne odaklanmak

Sorumluluklar:

- Profesyonel bir şekilde üretken ve sorumluluk alabilmek için gereken desteği isteyebilmek,
- Bilgiyi diğerleriyle paylaşmak ve gereksinim duyanlara destek önermek,
- Öğrencilerine seçim yapmayı öğretmek ve çevrelerindeki sınırlı seçenekler arasından doğru seçimler yapmalarını sağlamak.
- Toplumsal olarak kabullerini sağlayacak çevreleri oluşturma ve kontrol edebilme yollarını öğretmek
- Temel yaşam becerilerini geliştirerek bağımsız olarak ev işleri, giyinme ,yemek pişirme vb işleri kendilerinin yapmalarını sağlamak,
- Birlikte çalışma, problemlerin üstesinden gelme, iletişim gibi çalışma ortamı becerilerini öğretmek
- Öğrencilerine farklı kapasite ve sınırlılıktaki insanlarla birlikte olabilecekleri doğal bir çevre sağlamak, ilişkiyi başlatma ve sürdürme becerilerini kazandırmak
- Öğrencilerini, kendi sınırlılıklarını ve güçlü yanlarını bilen bireyler olarak yetiştirmek
- Birey olarak öğrencilerinin kendilerini (duygu ve düşüncelerini) anlamalarını sağlamak.

2.1.6.Özel Eğitimde Engelli Bireylerin Nüfusu ve Oranları

“Birey yaşamı süresince yaşı, cinsiyeti, sosyal ve kültürel etkenler gereği gerçekleştirmesi gerekli rolleri vardır. Birey yetersizlik yüzünden bu rolleri gereği gibi gerçekleştiremez durumda kalırsa buna engel ya da özür denir. Örneğin, işitme engelli, konuşma güçlüğü yaşayan bireyin okulunda, sınıfında sosyal hayatında sözel iletişime dayalı rollerini istendiği gibi yerine getirememesi, bu nedenden ötürü de oynamak istediği rollerin ona verilmemesi, yetersizliğin yerini engelin alması şeklinde nitelendirilebilir (Özsoy, Özyürek, Eripek, 1998). “Dünya Sağlık Örgütü (WHO) gelişmiş ülkelerde nüfusun %10’unu, gelişmekte olan ülkelerde ise %12’sini özürülülerin oluşturduğunu kabul etmektedir. Okul çağı dikkate alındığında (6-18 yaş) bu oran daha da artmakta ve genel nüfusun % 14’ü özel gereksinimli olarak kabul edilmektedir” (Eripek, 2002, s:21).

Özürülerin ülkemizdeki durumu ise Başbakanlık İstatistik Enstitüsü tarafından yapılan araştırmada belirlenmeye çalışılmıştır.

2002 yılında, TC. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı ve Başbakanlık Özürüler İdaresi Başkanlığı işbirliği ile 2002 Türkiye Özürüler Araştırması yapılmıştır. Bu araştırmada, Ülkemiz'deki özürülerin sayısı, oranı, sosyo-ekonomik düzeyleri, beklentileri, özür türleri, özürün oluş nedeni, bölgesel farkların ölçülmesi ve süreğen hastalıklara sahip olunma oranlarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara göre özürülü olan nüfusun oranı toplam nüfusun %12.29'dur. Bu verilere göre ülkemizde 8.431.937 kişi özürülü olarak yaşamını sürdürmektedir. Bedensel, görme, işitme, dil konuşma güçlüğü ile zihinsel engellilerin oranı % 2.58 iken (1.8 milyon kişi) süre gelen hastalığı (diyabet ve diyaliz) olanların oranı ise % 9.70 dir (6.6 milyon kişi). Nüfusun %12,9' u okur-yazar değilken, engellilerde bu oran 3 kat artmaktadır" (WEB-4). Bu araştırmayla ülkemizde engel türlerinin ve engelli nüfusun dağılımı belirlenmiştir.

Özel eğitim kapsamına giren özel gereksinimli çocukların sayısı ve gruplar açısından oranı nedir? Bu sorunun yanıtı bir çok etmene göre değişmektedir. Ancak daha da önemlisi yetersizliklere göre değişmektedir. Örneğin; Zihinsel engellilerin; tanılanırken belli bir zeka bölümü altında olanlar diye dikkate alınması, yani zeka düzeyinin bir başlangıç noktası olarak benimsenmesi, bir grup çocuğun zeka açısından geri kalmış olarak sınıflandırılmasına olanak sağlayarak grubun büyük bir kısmını kapsam dışında bırakmaktadır. Buna benzer alarak; öğrenme güçlüğü ve üstün zekalılık kapsamı alanındaki değişkenlik nedeni ile kolaylıkla belirlenemeyebilir. Özel eğitime muhtaç çocukların bir bölümünün de yetersizliğin doğası nedeniyle ya da ana-babalarının çocuktaki engel durumunu göstermekten, kültürel nedenlerle kaçınması da sayıya etki yapan bir başka husustur: Bunlara ek olarak özellikle ülkemizde engel durumunun belirlenmesinin beyana dayanıyor olması; yani engelliler ile ilgili resmi sayımların yapılmaması (sonu sıfırla biten yıllarda engellilerin sayımı yasa gereği yapılmaktadır. Ancak 2000 yılında bu sayım istenildiği biçimde yapılmamıştır.) sağlıkla ilgili hayati istatistiklerin bulunmaması uluslararası ölçülerin ülkemiz için de kabulünü zorunlu kılmaktadır. Dünya Sağlık Örgütünün belirlemelerine göre, 6-18 yaş arasındaki çocukların % 14 ü özel gereksinimi olan çocukları belirtmektedir. Bazı kaynaklar genel nüfus içindeki bu oranı % 10, özel gereksinimli çocukların oranını da % 12 olarak ele almaktadır. (Eripek, 2002, s:28) Okul çağı dikkate alındığında bu oran daha da artmaktadır.

Örneğin; İngiltere'de bu oran % 20, ABD ise % 28 lere kadar ulaştığı belirtilmektedir. (Eripek, 2002, s:28)

Bu çocukların değişik engel gruplarına dağılımına baktığımızda, ölçü, araçlarındaki gelişmeler, engel gruplarını tanılamadaki değişimler, tıptaki ilerlemeler ve teknolojiye yenilikler, klasik engel grubu oranlamalarında değişimler olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda özel eğitim alanının kapsamında da değişiklikler olmaktadır. Son otuz yılda ortaya çıkan bu değişiklikleri şöylece belirleyebiliriz

- Bulgular, 1970 yılından itibaren ön plana öğrenme güçlüğü olan çocukların çıkmakta olduğunu göstermektedir. (Kaplan, 1996; Hevvard, 2000)
- 1970 yılından bu yana zihinsel engelli çocukların sayılarında azalma olduğunu görmekteyiz. (Kaplan, 1996; Hevvard, 2000)
- Özel eğitim kapsamı içine giren çocukların % 93'ü engel gruplarından dördüne dağılmış durumdadır: Bunlar, özel öğrenme güçlüğü olan çocuklar, konuşma ya da iletişim bozukluğu olanlar zihinsel engelliler ve ciddi duygusal bozuklukları olan çocuklar gruplarıdır (Kaplan, 1996; Hevvard, 2000).
- 2002-2003 öğretim yılı içinde özel eğitim olanağına kavuşan özel gereksinimli çocukların genel toplamı 53980 dir. (MEB verilerine göre 2003) okul çağı nüfusundaki engellilerin okullaşma oranı % 4 civarındadır.
- Özel eğitim olanaklarına kavuşan çocukların cinsiyet açısından dağılımına baktığımızda erkeklerin kızlara kıyasla iki katı daha fazla olanaklara kavuştuğunu söyleyebiliriz. Ancak engel gruplarını dikkate aldığımızda da erkek çocuklara engel gruplarında kızlara kıyasla daha fazla rastladığımızı da belirtmemiz gerekmektedir. Bunun doğal sonucu olarak eğitim olanağına kavuşan erkek çocukların çokluğu olağan kabul edilse bile bir ayrımcılık göstergesi olarak benimsenebilir. (Kaplan, 1996; Hevvard, 2000)
- Tüm engel gruplarına giren çocukların % 90'ının orta derecede yetersizliğe sahip olduğunu araştırmalar göstermektedir. (Kaplan, 1996; Hevvard, 2000, s:53)

Tablo 2.1.2. (2002-2003) Eğitim ve Öğretim Yılı Özel Eğitim Okul ve Kurumları Öğrenci ve Öğretmen Sayıları

OKUL VE KURUM ADI		OKULLAŞMA ORANI	OKUL/KURUM SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	TOPLAM ÖĞRETMEN SAYISI	Sınıf Öğret.	Branş Öğret.	Özel Eğ. Öğret.	Rehber Öğret.
İşitme Engelliler İlköğretim Okulları		%3,6	49	6.133	851	281	342	216	12
İşitme Engelliler Meslek Liseleri			14	850	104		101		3
Görme Engelliler İlköğretim Okulları		%0,3	15	1.234	316	108	162	45	9
Ortopedik Engelliler İlköğretim		%0,7	4	184	38	20	18		
Ortopedik Engelliler Meslek Lisesi			2	148	22	12	10		
Zihinsel Engelliler	Eğitilebilir Zihin Engelliler İlköğretim Okulları	%5,0	39		463	184	73	201	5
	Mesleki Eğitim Merkezleri	0	51		180	47	118	11	4
	Eğitim Uygulama Okulu	%5,2	93		180	421	95	474	15
	İş Eğitim Merkezi		96		1.005				
Bilim ve Sanat Merkezleri		%0,0	18	881		16	129	1	5
Hastane İlköğretim Okulları			41	değişken	151	55	7		
Uyum Güçlüğü Olanlar	Otistik Çocuklar Eğitim Merkezi	%0,0	10	255	62	33	32	65	1
	(Sokak Çocukları) Vcbank. Sokak Çocukları ilköğretim Okulu	%0,0	1	27	131	2	5		
Bağımsız Anaokulu			2		7				
TOPLAM		%4,0	435	17.994	3.330	1.179	1.092	1.013	54
Özel Eğitim Sınıfları			642	6.912	662	29		133	
Kaynaştırma Eğitimi		%6,0	7.506	29.074					
Okul Rehberlik Büroları			7.573		6.420				6.420
Rehberlik ve Araştırma Merkezleri			129		799				799
TOPLAM		%8,0	15.850	35.986	7.881	529	0	133	7.219
GENEL TOPLAM		%12,00	16.284	53.980	11.211	1.708	1.092	1.146	7.273

270 Bina, 270 yönetim ve 435 program bazında okul ve kurum sayısı bulunmaktadır.

(M.E.B, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Gn. Md. Güncelleme: 27.05.2003)

2.1.7.Özel Eğitim Okul ve Kurumları

Özel eğitim gereksinimi olan bireylerin, eğitim alabilecekleri ortamlar ülkemizde üç okul türüyle sağlanmaktadır. Bunlar:

Ayrı Özel Eğitim Okulları: Bu okullar, gündüzlü ya da yatılı özel eğitim okullarıdır. Bu okullardaki öğrenciler, belli bir engel grubunda benzer özellikler gösteren

öğrencilerdir. Bu okullarda akademik becerilerin yanında, bazı el becerileri kazandırılmaya çalışılır (Batu, Kırcaali-iftar, 2006, s:26).

Normal Eğitim Ortamlarındaki Özel Eğitim Sınıfları: Normal eğitim veren okullarının bünyesinde açılan özel eğitim sınıflarıdır. Eski adları ile “Özel Alt Sınıflar” dır. Buradaki öğrenciler yaşlılarıyla aynı okul ortamında bulunurlar. Böylece sosyalleşmeleri ve akranlarıyla birlikte oynama imkanları sağlanmış olur.

Normal Eğitim Ortamlarındaki Normal Sınıflar: Kaynaştırma olarak adlandırılan bu uygulamada özel gereksinimli öğrenci diğer akranlarıyla aynı sınıfta eğitim alır. Burada, herhangi bir engel grubundaki öğrencinin gerekli destek eğitim hizmetleri sağlanarak, normal eğitim görmesi söz konusudur. Tam zamanlı kaynaştırma, kaynak oda veya destek eğitim odası destekli kaynaştırma ya da yarı zamanlı kaynaştırma şeklinde uygulanır.

“Ülkemizde zihin engelliler, işitme engelliler, görme engelliler, ortopedik engelliler, uzun süreli hastalığı olan çocuklar olmak üzere beş engel grubundaki çocuk ve gençlere özel eğitim okullarında özel eğitim hizmetleri sunulmaktadır. Bütün bu engel gruplarındaki çocuklardan durumu uygun olanlara, normal okul ve sınıflarda, akranları ile beraber “En Az Kısıtlayıcı Eğitim Ortamlarında” tam zamanlı olarak kaynaştırma eğitimine alınmakta, özel eğitim sınıfları ve destek eğitim yoluyla eğitim hizmetlerinden yararlandırılmaktadır. Durumu uygun olmayanlar ise; daha çok ”Kısıtlayıcı Eğitim Ortamlarında” (ayrı özel eğitim okul ve sınıflarda) eğitim verilmektedir” (Karacan, 2012, s:10).

2012 Yılında Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği“ nde yapılan değişiklikten sonra Otistik Çocuklar Eğitim Merkezi ile Eğitim Uygulama Okulu ve İş Eğitim Merkezi; Özel Eğitim Uygulama Merkezi adı altında birleştirilmiştir. 4+4+4 sistemine geçişle birlikte ilkokul kısmı: Özel Eğitim Uygulama Merkezi (I. Kademe). Ortaokul kısmı: Özel Eğitim Uygulama Merkezi (II. Kademe). İş Eğitim kısmı ise Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (III. Kademe). İş okulları ise Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi olarak yeniden düzenlemiştir.

MEB istatistiklerine göre 2012-2013 öğretim yılı itibariyle kurum ve öğrenci sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir

Tablo 2.1.3. (2012-2013) Eğitim ve Öğretim Yılı İtibariyle Kurum ve Öğrenci Sayıları

S.No	Okul Türü	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Derslik Sayısı
1	Toplam	1479	252025	11013	5975
2	Özel Eğitim Örgün Eğitim	1261	220649	10344	5290
3	Özel Eğitim Okulu Bünyesindeki Anasınıfı	122	1006	222	178
4	İlkokul (İşitme Engelliler)	45	1241	494	358
5	Ortaokul (İşitme Engelliler)	45	2336	583	255
6	İlkokul (Görme Engelliler)	16	671	219	167
7	Ortaokul (Görme Engelliler)	16	734	243	131
8	İlkokul (Ortopedik Engelliler)	3	339	65	46
9	Ortaokul (Ortopedik Engelliler)	3	303	40	15
10	İlkokul (Hafif Düzeyde Zihinsel Engelliler)	52	987	362	438
11	Ortaokul (Hafif Düzeyde Zihinsel Engelliler)	52	1671	503	193
12	Özel Eğitim Uygulama Merkezi (I.Kademe)	217	7224	2116	1593
13	Özel Eğitim Uygulama Merkezi (II. Kademe)	214	4620	1554	384
14	İlkokulu (Uyum Güçlüğü Olanlar)	1	16	4	4
15	Ortaokul (Uyum Güçlüğü Olanlar)	1	52	14	8
16	Özel Eğitim ilkokulu	104	868	1093	787
17	Özel Eğitim Ortaokulu	72	874	92	84
18	Özel Eğitim Meslek Lisesi (Ortopedik Engelliler)	2	98	34	5
19	Özel Eğitim Meslek Lisesi (İşitme Engelliler Engelliler)	19	2149	402	189
20	Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (III. Kademe)	172	2583	885	211
21	Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi (Görme Engelliler III. Kademe)	2	8	4	-
22	Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi (Zihinsel Engelliler III. Kademe)	103	6096	1415	334
23	Bilim ve Sanat Merkezi (Üstün Zekalı ve Özel Yetenekli)	66	11268	669	685

Kaynak: (WEB-3)

2.1.8.Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticiler

Okul yöneticisi teriminden okulu amaçlarına uygun olarak yaşatmak görev ve sorumluluğuna sahip kişi olarak okul müdürleri kastedilmektedir. Yönetici okulunda beklenmedik bir anda ortaya çıkan sorunlara çözüm bulmak, kurumun amacı ve

politikasına uygun olarak çözmekle yükümlü olduğu kabul edilmektedir (Özden, 1997, s:12). “Yönetici okulunu ya da bir eğitim örgütünü, amaçlarını gerçekleştirecek nitelikte yöneten kişidir” (Başaran, 1996, s:124). Okulların hedeflerine ulaşabilmeleri ve etkili olmaları, eğitim öğretim programlarına ve bunların yürütülmesinde sorumlu olan okul müdürlerinin etkililiğine bağlıdır. “Okulların öğrenci, öğretmen ve çevresel faktörleri sabit kalarak, müdürünün değiştirilmesiyle okulun etkinliğini tümüyle farklılaştırabilir. Eğitim örgütlerinde fark yaratacak, okulu amaçlarına ulaştıracak, onu verimli ve etkili kılacak okul müdürü tanımı yapmak oldukça zordur. Müdür önceleri bürokratik bir yönetici olarak tanımlanırken, zaman içinde çalışanların işini kolaylaştıran bir kişi ve son dönemlerde eğitimsel bir lider olarak tanımlanmaktadır” (Keser ve Gedikoğlu, 2008, s:4-5).

Okul yöneticisi görevini yaparken ve sorumluluklarını yerine getirirken gücünü sadece mevcut prosedürlerden değil sahip olacağı kişisel becerilerinden de almalıdır (Erdoğan, 2000, s:23).

Yöneticilere genel olarak güç kazandıran kaynaklar aşağıda belirtilmiştir:

Teknik Güç: Liderlik teorileri, örgütsel yapılar, planlama ve zamanın planlaması gibi konularda sahip olunan bilgi ve birikimin sağladığı güç

İnsan ilişkileri Gücü: Okulda çalışanlarla ve çevrede bulunan diğer kişilerle kurulan sağlıklı ilişkilerin sağladığı güç

Eğitimcilik Gücü: Eğitim, öğretimin ve okulun işleyişi ile ilgili konularda sahip olunan bilgi ve becerinin sağladığı güç

Sembolik Güç: Okuldaki işleyişin ne anlama geldiğini açıklayan değer sisteminin sağladığı güç

Kültürel Güç: Belirli süreçlerden geçerek oturmuş değerlerin ve ilkelerin oluşturduğu informal yapının sağladığı güç

Yöneticinin birincil görevi okuldaki malzeme ve insan kaynaklarını verimli bir biçimde kullanmak ve okulu amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır (Altun, 2010, s:19).

Özel eğitim normal eğitim hizmetlerine göre çok daha zor, yorucu ve hatta üzücü olduğu için farklı branşlardan gelenler hizmette uzun süre kalmak istememektedir. Biraz deneyim kazanıp, yararlı olmaya başladığı zaman görevden ayrılmaktadır. Hizmet yeniden deneyimi olmayan ya da çok az olanlara verilmek zorunda kalınmaktadır. Öğretmenler

özel eğitimde daha çok yorulmaktadır ve motivasyonları daha çabuk düşebilmektedir. Çünkü verilen hizmetin dönütünü geç alınmaktadır. Bu nedenle okul yöneticisinin de öğretmenlerinin moral ve motivasyonlarını yüksek tutma gibi önemli görevleri vardır.

Özel eğitim farklı bir alan ve deneyim istediği için yönetiminde bu alanda bilgi ve deneyim sahibi olması gerekmektedir ve yöneticinin sürekli kendisini yenileyen olmaya özen göstermesi gerekir. Özel eğitim yönetmeni iki yönlü kendini yetiştirmeye çalışacaktır. Bir yandan özel eğitim alanındaki yeni gelişmeleri izleyecek, o konularda kendini yenileyecektir ve bu gelişmeleri öğretmen kadrosuna anlatıp onları haberdar edecektir. Öte yandan yönetim alanında kendini yenileyecektir. Yöneticinin personelin özlük haklarını iyi bilen, onların kayba uğramamasına özen gösteren bir tutum içinde olması gerekir (Özsoy, Özipek ve Eripek, 2001, s:15).

2.1.10. Özel Eğitimin Kanun ve Yönetmeliklere Göre Amacı ve İlkeleri

Türk Millî Eğitiminin genel amaçları doğrultusunda özel eğitimin temel ilkeleri 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararıname (KHK) belirtilmiştir:

Bu kanundaki temel ilkeler şöyledir:

- Özel eğitime ihtiyacı olan tüm bireyler; eğitim ihtiyaçları, ilgi, yetenek ve yeterlilikleri doğrultusunda ve ölçüsünde özel eğitim hizmetlerinden yararlandırılır.
- Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimine erken yaşta başlanır.
- Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireyleri sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan planlanır ve yürütülür.
- Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, eğitim performansları dikkate alınarak, amaç, içerik ve öğretim süreçlerinde ve değerlendirmede uyarlamalar yapılarak, akranları ile birlikte eğitilmelerine öncelik verilir.
- Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedeki eğitimlerinin kesintisiz sürdürülebilmesi için, rehabilitasyon hizmetlerini sağlayacak kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılır.
- Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin bireysel yeterlilikleri ve tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri dikkate alınarak, bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilir ve eğitim programları bireyselleştirilerek uygulanır.

- Ailelerin özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif katılmalarının sağlanması esastır.
- Özel eğitim politikalarının geliştirilmesinde, üniversitelerin ilgili bölümleri ve özel eğitime ihtiyacı olan bireylere yönelik etkinlik gösteren sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içinde çalışılır.
- Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, toplumla etkileşim ve karşılıklı uyum sağlama sürecini kapsayacak şekilde planlanır.

Bu ilkeler kanun kapsamında güvenceye alınmış, özel eğitime muhtaç olan bireylerin erken yaşata eğitime başlanarak en az sınırlandırılmış ortamda toplumsal uyumunu sağlayıcı her türlü tedbir ve hizmetin kalitesine yöneliktir.

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğine Göre Özel Eğitimin Amaçları:

Madde 5 – (1) Özel eğitim, Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin;

- a) Toplum içindeki rollerini gerçekleştiren, başkaları ile iyi ilişkiler kuran, iş birliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen, üretici ve mutlu bir vatandaş olarak yetişmelerini,
- b) Toplum içinde bağımsız yaşamaları ve kendi kendilerine yeterli bir duruma gelmelerine yönelik temel yaşam becerilerini geliştirmelerini,
- c) Uygun eğitim programları ile özel yöntem, personel ve araç-gereç kullanarak; eğitim ihtiyaçları, yeterlilikleri, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda üst öğrenime, iş ve meslek alanlarına ve hayata hazırlanmalarını amaçlar.

Uluslararası sözleşmelere göre Özel Eğitimin Temel İlkeleri ve amaçları da şöyledir:

Özel eğitim gereksinimi olan bireyler için hazırlanmış sözleşme ve kanunlar birtakım temel ilkelere dayanılarak hazırlanmıştır. Uygulanacak olan bu kanun ve sözleşmeler özel eğitim gereksinimi olan bireylere ulusal ve uluslar arası alanda belirli standartların ve hakların korunmasını sağlamıştır. Özel eğitim gereksinimi olan bireyler için hazırlanmış uluslar arası en genel olan sözleşme Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesidir. Bu sözleşmenin genel olarak amacı engellilere ayrımcılık yapılamadan, eşit haklar sağlanarak bağımsız bir birey olarak toplum içinde yaşama standartlarının sağlanmasıdır. Buna göre BM Engelli Hakları Sözleşmesi Genel İlkeleri Şunlardır:

Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesinin Genel İlkeleri:

Madde 3- Genel İlkeler

- a) Kendi seçimlerini yapma özgürlükleri ve bağımsızlıkları da dahil olmak üzere, kişilerin doğuştan sahip oldukları onura ve bireysel özerkliklerine saygı gösterilmesi;
- b) Ayrımcılık yapılmaması;
- c) Topluma tam ve etkili katılım ve dahil olma;
- d) Farklılıklara saygı gösterilmesi ve engelliliğin insan çeşitliliğinin ve insanlığın bir parçası olarak kabul edilmesi;
- e) Fırsat eşitliği;
- f) Erişilebilirlik;
- g) Kadın ve erkek arasında eşitlik;
- h) Engelli çocukların gelişen kapasitelerine saygı duyulması ve engelli çocukların kendi kimliklerini koruyabilmeleri için haklarına saygı duyulması (WEB-8)

Özel eğitimin amacına ulaşması, özel eğitim gereksinimi olan bireylerin haklarının korunması belirlenen ilkelerin dikkate alınması ve uygulanmasıyla mümkün olacaktır. Bu ilkelerin uygulanmasında her ülkenin kendi anayasası başta olmak üzere devletimizin anayasası ile özel eğitimle ilgili yasal düzenlemeler, uluslar arası sözleşmeler (insan hakları evrensel bildirgesi, çocuk hakları bildirgesi, engelli hakları) önemli dayanaklardır.

Buna göre Milli Eğitim Bakanlığı 573 Sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede özel eğitimin ilkelerini aşağıdaki sıralamaktadır.

2.1.11.Özel Eğitim Kurumlarının Tarihçesi

Osmanlı döneminde özel gereksinimli bireylerin eğitimine yönelik çalışmalar planlı olarak yürütülmemiş olmasına rağmen özel gereksinimli bireylerin yaşlılar evinde korunmaya alındıkları ya da bazılarının yetenekleri ölçüsünde uygun işlerde çalıştırıldıkları görülmüştür. Küçük de olsa bu tür adımlar ileride özel eğitimin temellerini oluşturması açısından oldukça önemlidir (Şahin, 2003, s:58).

İnsanlık tarihinde üstün yetenekli bireylerin eğitimi ile ilgili çalışmalar i.Ö.427-347 yüzyıllarda Eflatun'un ilk olarak sistemleştirdiği şekilde gelişmiştir. Bundan yaklaşık 1700 yıl sonra Osmanlı Devleti Döneminde "Enderun" üstün özel yeteneklerin dünyadaki ilk sistemli seçim, eğitim ve istihdam örneği olarak görülmektedir. Ülkemizdeki üstün zekalı

ve yetenekli çocuklar için oluşturulan bu sistem, Osmanlıların yükselme ve yayılma dönemlerinin temel güçlerinden biri olmuştur (Enç, 1973).

Ülkemizde özel eğitim bilinçli ve sistemli olarak İstanbul'da Grati Efendi'nin öncülüğü ile Sultan Ahmet'teki 1889 yılında Ticaret mektebinin bir bölümünde zamanın ileri gelenlerinin işitme engelli çocuklarının eğitimi için açılan okul ile başlamıştır. Bir yıl sonra da bu okula görme engelliler için bir bölüm eklenmiştir. Otuz yıl eğitim ve öğretime devam eden bu okul 1919 yılında kapatılmıştır (MEB, 1991).

Türkiye'de özel eğitim konusunda atılan adımları daha sistemli bir şekilde takip edebilmek için dönem dönem inceleyecek olursak;

1920-1930 yılları

1921 yılında İzmir'de özel bir dernek tarafından "Sağır-Dilsiz ve Körler Okulu" kurulmuştur. Bu okul bir süre sonra Alsancak'ta bulunan işitme Engelliler Okulunun bulunduğu binaya taşınmış ve 1924 yılında Sağlık Bakanlığı'na devredilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti adına Mustafa Kemal Atatürk tarafından onaylanan 1923 Cenevre Bildirisi, Cumhuriyet döneminde özel eğitim konusunda bir ilerleme olarak görülmüştür.

1926 yılında 743 sayılı Türk Medeni Kanunu kabul edilmiştir. Kanununun 264. maddesi özel eğitim konusuna değinmiştir. Madde "anne-babaların çocuğu yetiştirmekle ve çocuğu sakat veya zihinsel engelli ise durumuna göre yetiştirilmesine karşı sorumlu" olduğunu belirtmektedir.

1926 yılında 818 sayılı Borçlar Kanunu yürürlüğe girmiştir. Kanununun 14. maddesi görme engelli bireyleri ilgilendirmektedir.

Madde14'de "İmza, üzerine borç alan kimsenin el yazısı olması gerekmektedir. Görme engellilerin imzaları, kendileri tarafından onaylanmadıkça kabul edilemez" denilmektedir.

İzmir'de kurulan "Sağır-Dilsiz ve Körler Okulu" 1921 yılından 1950 yılına kadar Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na bağlı olarak eğitim öğretim faaliyetlerine görme engelli ve işitme engelliler birlikte devam etmişlerdir. 1950 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilen okulun görme engelliler bölümü 1951 yılında Ankara'da şimdiki Etimesgut Yetiştirme Yurdu binasına, 1952 yılında da Gazi Eğitim Enstitüsü'nün bir bölümüne taşınmıştır. Böylece görme enegelliler müstakil binalarda eğitime başlamıştır (Başbakanlık, 2000). Bu arada görme engellilerin topluma katılımlarını sağlamak amacıyla Doç Dr.

Mitat Enç öncülüğünde, 1950 yıllarında Altı Nokta Körler Eğitim ve Kalkındırma Derneği kurulmuştur.

Eğitim sistemimizde rehberlik kavramının gündeme gelmesi ise II.Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllardadır. Bu yıllardaki müfredat programlarında; bireyler arası farklılıklardan, eğitim ve programların bu farklılıklara göre uyarlanması gereğinden bahsedilmeye başlanmıştır.

Marshall Planı çerçevesinde Ülkemize gelen Amerika'lı uzmanların eğitimimizdeki çeşitli geliştirme ve yenileştirme faaliyetleri sırasında, eğitimde ve özellikle rehberlikte kullanılacak ölçme araçlarını geliştirmek üzere Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'na bağlı bir Test-Araştırma Bürosu 1955 yılında kurulmuştur. Bu büro rehberlikte bazı ölçme araçları üzerinde çeşitli çalışmalar yapmış, ancak sonraki yıllarda çeşitli örgütsel düzenlemeler sırasında kapatılmıştır (WEB-7).

1950-1970 yılları

Görme engelliler ve işitme engelliler için okulların açılmasına devam edilmiş ve eğitilebilir zihinsel engelli çocukları seçmek, özel gereksinimli diğer çocukları incelemek ve rehberlikte bulunmak için ilk psikoloji kliniği (bugünkü adıyla Rehberlik ve Araştırma Merkezi/RAM) 1955 yılında Ankara'da kurulmuştur.

1955 yılında Ankara Kazıkiçi Bostanları İlkokul'unda zihinsel engelli çocuklar için özel bir sınıf açılmıştır.

1963/1964 yıllarında Ankara ve İstanbul'daki ilkokullardan seçilen üstün yetenekli öğrenci grubu üst özel sınıflardan özel bir programla yetiştirilmiş ve 1968 öğretim yılı sonunda uygulamaya son verilmiştir. Daha sonra ikinci bir deneme olarak ilkokullarda yeteneklere göre ABC sınıfı biçiminde sınıflandırma uygulaması yapılmış ancak bu denemeler 1972 yılında durdurulmuştur.

Altı Nokta Körler Derneği, 1961 anayasasında yer alan özel gereksinimli bireylerle ilgili hükümlerin konulmasında etkili olmuştur. Dernek, ilk kez korumalı işyeri deneyimini kurdukları bir atölye ile gerçekleştirmiştir.

Özel gereksinimli bireylerin eğitimleri ile ilgili yasal düzenlemelerin yapılması ise; TC Anayasa'sının 42-50-61 maddeleri ile hükme bağlanmıştır. Ayrıca 1957 yılında çıkarılmış olan 6660 sayılı yasa ile güzel sanatlar konusunda yetenekli çocukların devlet tarafından yetiştirilmesi hükme bağlanmış ve bu yasa ile üstün özel yeteneklilerin

yurtdışında eğitimden yararlanma çalışmaları kesintisiz 17 yıl sürdürülmüş, ancak yasa yürürlükte olmasına karşın uygulanmamaktadır.

Yine 1957 yılında yürürlüğe giren 6972 sayılı yasa, korunmaya muhtaç çocuklara ilişkin düzenlemeleri yapmada Milli Eğitim Bakanlığı'nı sorumlu tutmaktadır.

1961 Anayasa'sında özel gereksinimli bireylerin üretken hale getirilmesi ve özel eğitime ilişkin maddeler açıkça yer alırken ilköğretim yasasına özel eğitim ile ilgili hükümler konulmuş ve ilk kez özel eğitim yönetmeliği çıkarılmıştır.

1962 yılında yürürlüğe giren 222 sayılı "İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda özel gereksinimli çocuklar için kurulacak okullar ve sınıflar zorunlu ilköğretim kurumları olarak ifade edilmiş, zorunlu ilköğretim çağında bulunan özel gereksinimli bireylerin özel eğitim ve öğretim görmelerinin sağlanacağı konusu madde 12.

Madde 12: Mecburi ilköğretim çağında buldukları halde, zihnen, bedenen, ruhen ve sosyal yönden özürlü olan çocukların özel eğitim ve öğretim görmeleri sağlanır.) ile hükme bağlanmıştır.

1970-1980 yılları

1971 yılında kabul edilen 1475 sayılı İş Kanunu'nun 50. maddesi ile "işverenler 50 veya daha fazla işçi çalıştırdıkları iş yerlerinde %2 oranında sakat kimseyi meslek, beden ve ruhi durumlarına göre uygun bir işte çalıştırmakla yükümlüdür" hükmünü getirmektedir.

1972'de 1615 sayılı Gümrük Kanunu kabul edilmiştir. Kanununun 8. maddesi (Malul ve sakatlar tarafından kullanılmak üzere yurtdışından getirilecek olan makina, teçhizat, gereksinimli bireyleri ilgilendiren bir madde olmuştur.

1973 tarih ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, yürürlüğe girmiştir. Bu kanunda madde 6 (Fertler, eğitimleri süresince istedikleri gibi istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yerleştirilirler. Milli eğitim sistemi her bakımdan bu yöneltmeyi gerçekleştirecek şekilde düzenlenir), madde7 (Temel eğitim görmek, her Türk vatandaşının hakkıdır), madde 8 (Eğitim, kadın, erkek herkese fırsat ve imkan eşitliği tanır.) ve madde 9 (Fertlerin genel ve mesleki eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır) özel eğitim ile ilgili maddelerdir.

1980-1990 yılları

06.08.1980 tarihinde 2429 sayılı onayla Özel Eğitim Genel Müdürlüğü kurulmuş, 27.02.1982 tarihinde Daire Başkanlığına, 13.12.1983 gün ve 179 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Özel Eğitim ve Rehberlik Dairesi Başkanlığına dönüştürülmüştür. Aynı yıl

çıkarılan 2916 sayılı "Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu"nda, özel eğitime muhtaç çocukların yetiştirilmelerine dair esaslar belirlenmiştir. Ülke genelinde özel eğitim ve rehberlik alanında ihtiyaçların artması sonucu, hizmeti daha etkin ve yaygın olarak yürütebilmek amacıyla 30.04.1992 gün ve 3797 sayılı Kanunla Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Ayrıca, 06.06.1997 tarihli mükerrer 23011 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 573 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile engellilere ilişkin özel eğitim esasları belirlenmiştir (WEB-7).

1982 'de kabul edilen Anayasa, uluslararası hukukta yapılan düzenlemeler doğrultusunda Türk Hukuk sisteminde özel gereksinimli çocuklara ilişkin kurallar yer almıştır. 1982 Anayasası'nın 2. maddesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal bir hukuk devleti olduğunu belirttikten sonra, herkesin, yaşama maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkına sahip olduğu hükmüne yer vermiştir.

Anayasanın 42. maddesinde "Anayasamız, durumları sebebiyle özel eğitime muhtaç çocukları, topluma yararlı kılacak tedbirleri alır" denilmektedir.

1983 tarihinde çıkarılan 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ile okul çağındaki çocukların eğitim ve öğretimleri Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilgili kurumlarına ait okullarda gerçekleştirilmesi hükmüne bağlanmıştır. Bu kanun, özel gereksinimli çocuklar kapsamındaki korunmaya muhtaç çocukları, bunun yanı sıra bedensel, zihinsel, duygusal, problemleri olan korunmaya muhtaç çocukları da koruma altına almaktadır.

1986 yılında kabul edilen 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanununun özel eğitimle ilgili 39. maddesi "Bakanlık özel gereksinimli bireylere iş hayatında geçerliliği olan görevlere hazırlayıcı özel meslek kursları düzenler. Kuşların düzenlenmesinde ve uygulanmasında bu bireylerin ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri dikkate alınır." denilmektedir.

1987 yılında 3360 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu çıkartılmıştır. Özel eğitimi de bünyesine alan bu kanunda ilköğretimin sağlanması için genel ve gerektiğinde gezici ilköğretim okulları ve buna yönelik personel istihdamının oluşturulması esas alınmıştır.

1990-2000 yılları

Ülke genelinde özel eğitim ve rehberlik alanında ihtiyaçların artması sonucu hizmeti daha etkin ve yaygın olarak yürütebilmek amacıyla, 30 Nisan 1992 tarih ve 3797 sayılı kanunla Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Bu birim özel eğitim, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin verilebilmesi ve

yaygınlaştırılabilmesi amacıyla kurulmuştur. Bu birimin görevi ise; özel eğitim sınıfları, özel eğitim okulları, rehberlik araştırma merkezleri, meslek okulları ve meslek eğitim merkezleri ile aynı seviye ve türdeki benzeri okul ve kurumların eğitim ve öğretim programlarının, ders kitapları ile eğitim araç ve gereçlerini hazırlamak ve etkinliklerini Talim Terbiye Kurulu Başkanlığına sunmaktır.

6 Haziran 1997 ve mükerrer 23011 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile özel gereksinimli bireylerin eğitimleri konusunda esaslar belirlenmiştir. 573 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uygulamaları daha önceki bölümlerde verilmiştir.

1997 yılı itibariyle özel özel eğitim merkezlerinin sayısı hızla artmıştır. Bunun nedeni olarak; Emekli Sandığı ve Sosyal Sigortalar Kurulu Genel Müdürlüğü'nün özel gereksinimli çocuk sahibi ailelere, eğitim, tedavi ve rehabilitasyon yardımı yapıyor, Notlar olması gösterilebilir.

Özel eğitim hizmetleri, Milli Eğitim Bakanlığı ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve Üniversiteler işbirliği ile yürütülmektedir Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı ve Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu, özel gereksinimli bireylere özel eğitim desteği sağlamak, onları işe ve mesleğe hazırlamak, temel yaşam becerilerini geliştirmek, öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak ve destek eğitimi vermek amacıyla gündüzlü özel özel eğitim kurumları açma izni verme yetkisine sahiptirler (Özürlüler idaresi Başkanlığı, 2000).

Özel eğitim hizmetleri engel gruplarına göre oluşturulmuş özel eğitim okullarında yada Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı normal okullarda "kaynaştırma" programı olarak yürütülmektedir. Türkiye'de halen;

- Görme engelliler
- İşitme engelliler
- Ortopedik engelliler
- Zihinsel engelliler
- Sürengen hastalığı olanlar
- Uyum güçlüğü olanlar
- Dil ve Konuşma problemi olanlar

- Üstün ve özel yetenekliler, olmak üzere yedi ayrı gruba okul ve kurumlarda eğitim hizmeti verilmektedir (I. Özürlüler Şurası, 1999).

Milli Eğitim Bakanlığı'nın özel eğitim alanındaki çalışmalarında, özel eğitim gerektiren çocukların, Türk Milli Eğitim sistemini düzenleyen genel esaslar doğrultusunda eğitimi sağlanarak, toplumla bir iş ve meslek sahibi olarak bütünleştirilmeleri amaçlanmaktadır.

Türk Milli Eğitimini düzenleyen temel esaslara kısaca göz atılacak olursa;

- Özel eğitim, genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır.
- Türü ve derecesine bakılmaksızın her özel gereksinimli çocuk özel eğitimden yararlanır.
- Özel eğitim hizmetleri, çocukların tanı ve özellikleri dikkate alınarak, olabildiğince çocuğun yakınına götürebilecek biçimde planlanır.
- Gelişim düzeyleri uygun olan özel gereksinimli çocuklar, normal gelişim gösteren çocukların devam ettiği okullarda kaynaştırma programında yer alabilmeleri için gerekli tedbirler alınır.
- Özel gereksinimli çocukların eğitim ve rehabilitasyonlarının kesintisiz sürdürülmesi esastır.
- Özel eğitim gerektiren çocukların, okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim, mesleki eğitim ve yaygın eğitim hizmetleri, Bakanlık tarafından planlanır, ilgili kuruluşlar tarafından uygulanır (MEB; 1991).

Bu esaslar ışığında tanı ve değerlendirme ile başlayan özel eğitim süreci, bireyin özelliklerine uygun bir özel eğitim kurumuna yerleştirilmesi ve burada eğitim alması toplumsal yaşama bağımsız katılım becerilerinin kazandırılmasına yönelik olarak devam etmektedir.

2.1.12.Özel Eğitim Kapsamı İçindeki Bireyler ve Eğitimleri

2.1.12.1.Otistik Birey

Tipik olarak yaşamın ilk üç yılında ortaya çıkan ve sosyal anlamda çevreye tepkisizlikle, sözlü veya başka türlü iletişim güçlükleriyle, içe kapanmayla, gerçeklikten uzaklaşmayla, aşır nesne bağımlılığıyla, monoton, tekrarlamalı hareketlerle tanımlanan gelişimsel, nörolojik bir hastalık. Otistik çocuk, doğduktan sonraki ilk birkaç ay süresince normal görünür. Daha sonra tepki göstermemeye başlar, ses ve görüntüye karşı çok az bir

ilgi gösterir, okşanmayı istemez ve kucağa alındığında haykırarak ağlar. Bir yeri incindiği zaman teselli etmeleri için ebeveyninin yanına gitmez. Konuşma gecikmesi çok rastlanan bir özelliktir ve konuşma hiç gelişmeyebilir. Sosyalleşme problemi ağırlıklı bir hastalıktır.

2.1.12.2.Görme Engelliler

Görme engeli; hayatın çeşitli dönemlerinde geçirilen hastalık, kaza vb. sebepler ile veya doğuştan getirilen özellikler ile olabildiği gibi doğum anındaki komplikasyonlar sonucu da olabilmektedir. Böylece, doğum öncesi, doğum anı ve doğum sonrası olarak meydana gelen görme engellilerin eğitimleri; program, personel, eğitim ortamları ve araç-gereç yönünden genel eğitimden farklılıklar göstermektedir. Özellikle Braille (kabartma) yazılı materyallerin okunması görme engellilerin eğitim-öğretim çalışmalarında önemli bir yer tutmaktadır. Görme engelli bireylerin çevrelerini algılamaları ve bilgi toplamaları sağlam kalan duyularına dayalı olmaktadır. Görme engelli bireyler dokunma duyularından geniş ölçüde yararlanmaktadır. Bu duyunun kullanılması ise bu bireylere uygun özel eğitim yöntemlerine dayalı olarak kazandırılması gerekmektedir. Görme engelli bireylerin çevreyi ve çevredeki uyaranları algılamada önemli olan bir diğer duyum organları işitmedir. İşitme duyusu bu bireylerin sosyal ilişkilerini sürdürmede önemlidir. Ancak çevrede sürekli olarak sesli uyaranları bulmak her zaman mümkün değildir. O halde görme engelli bireylere götürülecek yaşantılarda sesli uyaranlara da yer vermek gerekmektedir. İnsanlarla iletişim kurmada kullanılan konuşma becerisine sahip olmaları da görme engelliler için bir avantaj gibi görülebilir.

2.1.12.3.İşitme Engelliler

Tüm bebekler, seslerle örüntülü bir dünyaya doğarlar ve hiçbir anne-baba bebeklerinin işitme engelli olabileceği ihtimalini düşünmezler. Yeni doğan bebekle iletişim, jest ve mimiklerle kurulur. Bebek de tepkisini ses çıkarma, gülümseme ve vücut hareketleri ile gösterir. Eğer bebeğin belirgin bir sağlık sorunu yoksa, davranışlarından işitme engelli olduğu anlaşılamayabilir. İşitme engelli bebekler de tıpkı diğer bebekler gibi gülümser, isteklerini ağlayarak ifade eder ve çevresiyle ilgilenir. Daha sonra emekler, ayağa kalkar, kendisine uzatılan nesnelere kavrar, kendi başına yemek yemeye çalışır, oyuncakları ile oynar ve çevresindeki kişi ve nesnelere tanır, yaşları geldiğinde de yürür. Bu doğal görünen gelişim karşısında, aileyi rahatsız eden herhangi bir şey olmayabilir, aile çocuğunun işitme engelli olabileceği ihtimalini düşünmeyebilir. Bu durum çocuğun erken

dönemde tanılanmasını geciktirebilecektir. Erken tanılamada işitme yetersizliğinin mümkün olan en erken dönemde, özellikle bebeklikte farkına varılması önemlidir. Teknolojideki ilerlemeler gün geçtikçe daha erken dönemlerde tanılamanın yapılabilmesine olanak sağlamaktadır. Önceleri çocuğun işitmesi, onun sese verdiği tepkilerle test edilirken, bugün bir bebeğin işitmesi, o uyurken bile ölçülebilmektedir. Bu ölçümlerle çocuğun işitme yetersizliği olup olmadığı ortaya çıkmaktadır.

2.1.12.4.Üstün Yetenekli Birey

Üstün yetenekliler eğitiminin genel eğitim içinde farklı model ve yaklaşımlarla uygulanmakta olduğu Bazı Batılı ülkelerde bu tür çocukların tanılanması, üstün ya da özel yetenek alanlarının belirlenmesi amacıyla bu tür çocukların sıkça gözlenen özelliklerini içeren çok sayıda liste üretilmiştir. Yeteneğin tanımının ve ortaya çıkış biçiminin kültürlere göre farklılık gösterdiği de göz önüne alındığında değişik yaş grupları, cinsiyet, ailenin içinde bulunduğu coğrafi ve sosyoekonomik koşullar gibi pek çok faktör listelerin neden bu kadar çok ve çeşitli olduğunu açıklayabilir. Bu çalışmada Türkiye'de en yaygın biçimde gözlenen özelliklerden oluşan bir örnek liste sunulmaktadır. Bu listenin tanılama için kullanılabilir bir araç gibi görülmemesi, ailelere potansiyel üstün yeteneklilerin muhtemel özelliklerine dair fikir veren bir liste olarak düşünülmesi gerekir. Tanılama için bu özelliklerin bir kısmı kullanılıyor olsa da tanılama aracının geçerlik ve güvenilirliği sağlanmış kıyaslama araçları haline getirilmiş olması zorunluluğu unutulmamalıdır. Ayrıca bu özelliklerin bir kısmı normal yetenekli çocuklarda da sıkça gözlenmektedir. Söz konusu niteliklerin çocuklarda gözlenebildiği farklı zaman dilimleri de olabilir. Üstün yetenekli çocuklar bu listedeki özelliklerin yalnızca bir kısmına, büyük bir kısmına ya da tümüne sahip olabilir.

2.1.12.5.Serebral Palsili Birey

Hekimler Serebral Palsi (CP) tanısını bir çocuğun motor (hareket ile ilgili) yeteneklerini test ederek ve tıbbi geçmişini ayrıntılı biçimde inceleyerek koyarlar. Yavaş gelişim, anormal kas gerginliği ve normal dışı vücut duruşu gibi unsurların kontrol edilmesinin yanı sıra, hekim çocuğun reflekslerini test eder ve sağ veya sol el kullanım tercihinin erken gelişip gelişmediğini inceler. Refleksler, belli bir uyarıya karşı vücudun sergilediği otomatik hareketlerdir. Serebral Palsi (CP) erken belirtileri genellikle 3 yaştan önce ortaya çıkar ve sıklıkla çocuğun motor yeteneklerinin normal olarak gelişmediğinden

ilk şüphelenen çocuğun ailesidir. CP'li bebekler sıklıkla yuvarlanma, oturma, sürünme, gülümseme ve yürümeyi öğrenme gibi gelişim basamaklarına geç ulaşırlar. Bu durum zaman zaman gelişme geriliği olarak adlandırılır.

2.1.12.6.Ortopedik Engelliler

Doğum öncesi, doğum sırası ve doğum sonrası dönemde herhangi bir nedenle, iskelet (kemik), kas ve sinir sistemindeki bozukluklar sonucu, bedensel yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılamada güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişiye ortopedik özür, bu duruma yol açan durumlara ise ortopedik özür denir. Her anne baba, dünyaya getirdiği çocuğun sağlıklı olmasını ister. Aileden gelen kalıtsal hastalıklar hariç, bir takım ihmaller, tecrübesizlikler, bilgi eksiklikleri vb gibi nedenlerden kaynaklanan özürün hemen tamamı önlenemez ya da kontrol altına alınabilir. Çocuğunuzun bedensel yetersizliğinin onun tüm gelişimini olumsuz etkileyebileceğini unutmayın. Çocuk eğer emeklemiyor, yürüyemiyor veya oturamıyorsa çevresiyle ilgisi buna bağlı olarak sınırlı kalacaktır. Çocuğunuzun bedensel yetersizliği onun tüm yaşamını olumsuz yönde etkilememesi için, en ufak bir şüphede ilgili sağlık merkezine başvurarak erken tanı ve müdahale ile hem kendinizin hem de çocuğunuzun ömür boyu sürecek mutsuzluğunu engelleyebilecektir.

2.1.12.7.Süreğen Hastalığı Olan Birey

Süreğen hastalıklar doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle oluşan, bireyin sürekli bakım ve tedavisini gerektiren ve hastalığı nedeniyle eğitim, mesleki ve sosyal uyumun olumsuz etkilendiği durumlardır.

2.1.12.8.Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Birey

Dili yazılı ya da sözlü anlamak ve kullanabilmek için gerekli olan bilgi alma süreçlerinin birinde veya birkaçında ortaya çıkan ve dinleme, konuşma, okuma, yazma, heceleme, dikkat yoğunlaştırma ya da matematiksel işlemleri yapmada yetersizlik nedeniyle bireyin eğitim performansının ve sosyal uyumunun olumsuz yönde etkilenmesi durumudur.

Yaygın olarak kullanılan öğrenme güçlüğü tanımına göre: Öğrenme güçlüğü gösteren çocuklar dinleme, düşünme, konuşma, okuma, yazma ya da matematik

problemlerini çözme, anlama ya da yazılı ve sözlü dili kullanmadaki psikolojik süreçlerden birinde ya da bir kaçında yetersizliğin ortaya çıktığı çocuklardır.

Nedenler:

Özel eğitimin diğer bütün alanlarında olduğu gibi öğrenme güçlüğü'nün de nedenleri konusunda kesin veriler yoktur. Ancak bireyin öğrenmesini etkileyen bir takım etmenler belirlenmiştir. Bunlar: Beynin hatalı işleyişi, biyo-kimyasal bozukluklar, kalıtım ve çevresel etmenler (Duygusal bozukluk, motivasyon eksikliği, yetersiz öğretim etmenlerinden de söz edilebilir.)

2.1.12.9.Dil Ve Konuşma Güçlüğü Olan Birey

Dil ve Konuşma Güçlüğü: Sözel iletişimde farklı seviye ve biçimlerde ortaya çıkan aksaklıklar ve düzensizlikler nedeniyle dili kullanma, konuşmayı edinme ve iletişimdeki güçlüklerin, bireyin eğitim performansı ve sosyal uyumunu olumsuz yönde etkilemesi durumudur.

Konuşma, hoş olmayan bir sesle ve yaşına uygun olmayan veya anlaşılmayan bir şekilde yapılır, dolayısıyla normalden çok farklılık gösterir ve dikkati konuşana çeker ise genellikle engelli konuşma olarak kabul edilir. Bir başka deyişle konuşma esnasında dinleyenlerin çoğu, çoğu kez ne söylendiğine değil de nasıl söylendiğine dikkat ediyor, çoğu konuşmayı umduklarından farklı buluyor ve konuşan ne söyleyeceğini değil de nasıl söyleyeceğini düşünür veya o endişe içinde olur ise o konuşma, engelli bir konuşma sayılabilir.

Konuşma engelinin türleri:

1-Gecikmiş Konuşma

2-Ses Bozukluğu

3-Artikülasyon Bozukluğu

4-Kekemelik

5-İşitme Engeline Bağlı Konuşma Bozuklukları

6-Yarık Damak ve Beyin Engeline Bağlı Konuşma Bozuklukları

7-Yabancı Dil ve Bölgesel Konuşma Ayrılıklarına Bağlı Konuşma bozuklukları

2.1.12.10.Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivitesi Olan Birey

Bir kişide dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğunun varlığından söz edebilmek için belirtilerin yedi yastan önce başlaması, birden fazla ortamda görülmesi, sürekli ve kişinin

günlük yaşamını etkileyecek boyutta olması gerekir. Dikkat eksikliği, dikkat süresinin ve yoğunluğunun bireyin yaşına göre daha az olması durumudur. Bu sorunu taşıyan kişiler belirli bir noktaya odaklanmakta güçlük çekerler ya da dikkatleri kolayca dağılır. Dağınık ve unutkanlardır, sık sık eşya kaybederler. Dikkat süresi ve yoğunluğu, her yaşta farklıdır. Beş-altı yaşlarındaki bir çocuk için normal kabul edilebilecek dikkat süresi, on iki yaşındaki bir çocuk için kısadır. Bu nedenle her birey kendi yaş dilimi içinde değerlendirilmelidir (WEB-6).

2.1.13. Rehberlik Hizmetlerinin İşlevleri

İnsanlara yapılan rehberlik hizmetlerinin amaçlarının yanında belirli işlevlerinin olması kaçınılmaz bir durumdur. her insanın sorununun çeşitli değişkenlik göstermesine rağmen normal insanlara gösterilen rehberlik hizmet olarak özürlü vatandaşları da kapsayan bir işleve sahiptir. Bu işlev içerisinde rehberlik çocukları okula uyum konusunda gerekli hazırlıkları yapmak üzere geliştirilmiştir.

Okullarda uygulanacak rehberlik programlarında öğrencilerin uyum sağlamalarını kolaylaştırıcı etkinliklere yer verilmelidir. Bu sayede öğrencilerde görülebilecek uyumsuzluğa dayanan davranış bozukluklarının ortaya çıkması engellenebilir (WEB-10).

Fakat zaman içerisinde eğitimsel ve meslek rehberliğinin gelişmesiyle birlikte özürlü vatandaşların ihtiyaçlarının daha iyi karşılanması yoluna gidilmesi gerekmektedir.

Çocuğun ilkokula başlarken hangi sınıfa gideceğinin söylenmesi, çocuğun sınıfına çıkartılması, arkadaşlarıyla tanıştırılması birer yöneltmedir. Bunların yanında çocuğun ilgi ve kabiliyetleri doğrultusunda hangi dersleri seçmesi gerektiğinden ileride beden eğitimi, sanatsal faaliyetler veya mesleki eğitimin başarı sağlayacağını belirten yönlendirmeler rehberliğin kapsamındadır. Fakat bütün bunların yanında en önemli konu olarak rehberlikte uyumsuzlukların çözümü ve bireyleri tanıma üzerinde durulmuş olmasıdır.

Okul rehberlik servislerinin en çok uğraştığı konulardan biri uyumsuzluklardır” Bu bağlamda özürlü çocukları bu uyumsuzluktan en az etkilenir düzeye çekmek gerekmektedir (WEB-10).

Özel eğitimin alanı içerisinde rehberliğin belirgin amaçları vardır. Rehberlik bireyi içinde yaşadığı çevre içerisinde toplumla kaynaşmasını sağlamalıdır. Rehberliğin bu çalışmalarının yanında çocuğun kendi yeteneklerini tanımasını onları geliştirmesini,

karşılaşmış olduğu çözülemez görülen problemlerini rahat bir şekilde çözebildiği bir yeterlilik kazanarak meslek sahibi olmasına yardım etmelidir.

2.1.14.Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Kurumları

Rehabilitasyon en temel anlamıyla, kişinin mevcut yeteneklerini geliştirerek mümkün olduğunca bağımsız bir yaşam sürmesi için yapılan çalışmaların tümü olarak belirtilebilir. Rehabilitasyon süreci kişinin doğumuyla başlayıp tüm hayatı boyunca devam eden, kapsamlı hizmetlerin verilmesini gerekli kılan bir süreçtir. Bu nedenle rehabilitasyon hizmetlerinin verilmesinde farklı meslek gruplarının işbirliği içinde çalışması önemlidir (İçağasıoğlu, 2002, s:3).

“Özel Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Kurumları”; zihinsel, bedensel, sosyal, ruhsal, duygusal, konuşma, görme ve işitsel gibi engelleri nedeniyle normal yaşamın gereklerini yerine getiremeyen bireylerin, fonksiyon kayıplarını gidermek ve toplum içinde kendi kendilerine yeterli olmalarını sağlayıcı beceriler kazandırmak üzere kurulmuş ve bu doğrultuda hizmet veren kurumlardır. Merkezin amacı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununda belirtilen Türk Millî eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda, özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin (MEB, 2011, m.5);

Bakanlıkça belirlenmiş destek eğitim programları ile özel yöntem, personel ve araç-gereç kullanarak ilgileri, ihtiyaçları, yetenek ve yeterlilikleri doğrultusunda üst öğrenime, iş ve meslek alanlarına ve hayata hazırlanmalarını,

Toplum içindeki rollerini gerçekleştiren, başkaları ile iyi ilişkiler kurabilen, iş birliği içinde çalışabilen ve çevresine uyum sağlayabilen üretici bir vatandaş olarak yetişmelerini,

Dil-konuşma gelişim güclüğü ile zihinsel, fiziksel, duyuşal, sosyal, duygusal ve davranış problemleri olan özel eğitim gerektiren bireylerin engellilik hâlinin ortadan kaldırılmasını ya da etkilerinin en az seviyeye indirilerek yeteneklerinin en üst seviyeye çıkarılması ve topluma uyumlarının sağlanması, temel öz bakım becerilerinin ve bağımsız yaşam becerilerinin geliştirilmesini, sağlamak için eğitim çalışmaları yapmaktır.

Yukarıdakilerden hareketle Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak açılan özel rehabilitasyon özel eğitim rehabilitasyon kurumlarının amacı engelli bireyi toplum içerisinde kendi kendine yeterli hale getirmek ve böylece onların topluma kazandırılmasını sağlamaktır.

Bu kurumlar, engel türlerine göre yapılandırılmakta ve bu alanda eğitim görmüş meslek elemanlarınca yönetilmektedir. Kurumlardaki bireylerin eğitim ve rehabilitasyonu; sosyal hizmet uzmanı, psikolog, psikolojik danışman, fizyoterapist, özel eğitim uzmanı, çocuk gelişimi ve eğitimi uzmanı, konuşma terapisti, el sanatları ve uğraşı terapisti, özel eğitim sınıf öğretmeni gibi meslek elemanlarından oluşan ekip tarafından yürütülmektedir (WEB-11).

2.2.OKUL YÖNETİMİ VE YETERLİLİK

Örgütlü çabaların en iyi biçimde sürdürülebilmesi için yönetime ihtiyaç duyulmuş ve yönetimin önemi de örgütlü yaşamla birlikte artmıştır. Günümüzde insanların giderek daha örgütlü yaşam sürdürdükleri göz önüne getirilecek olursa insanların başarılı olmak için başkaları ile iş birliği yapmalarının bir zorunluluk olduğu da daha kolay anlaşılacaktır (Türkmen, 2011, s:19). Yönetim etkinliklerini gerçekleştiren yöneticidir. Belli bir amaca yönelik olarak bir araya gelmiş insan ve madde kaynaklarını örgütsel amaçlara ulaşmak için eşgüdümleyerek, iş birliği içinde etkili ve verimli olarak yönetmek yöneticinin temel amacıdır. Örgütlerin ve yönetimin hammaddesi insandır ve insanı verimli yönetmek esastır. Başarısız bir yöneticinin yönettiği bir örgütün başarılı olması ve başarısını devam ettirmesi mümkün değildir. Yönetici örgütün beyni, yönetim ise bütün örgütsel etkinliklerin kumanda merkezidir. Başarısız bir yönetim etkinliği, canlı ve dinamik bir organizma olarak nitelendirilen örgütün amaçlarına ulaşmasını sağlayabilecek sonuçları ortaya koyamaz. Bu nedenle, yönetimi olmayan etkili bir örgüt düşünülmemeyeceği gibi, örgütü olmayan bir yönetimi de düşünmek mümkün değildir. Örgüt etkinliklerini oluşturma ve yürütme biçimleri ise örgüt kültürünü meydana getirir (Bayrak, 2011, s.75).

Örgüt, yönetim kavramı ile anlam bulan bir kavramdır. Çünkü örgüt içindeki insan etkinlikleri ortak bir amaca veya amaçlara yönelik olarak hiçbir zaman kendiliğinden eşgüdümlenemezler. Bu bağlamda yönetim, örgütsel etkinliklerin temel ve birleştirici ögesi olarak ortaya çıkmakta ve böylece yönetim ile örgüt yapıları birbirlerini tamamlamaktadır (Şimşek, 2011, s:79). Yönetim, kısaca mevcut yapının canlandırılması, harekete geçirilmesi sürecidir. Yönetim, örgütün hedeflerini gerçekleştirmek üzere örgüt kaynaklarının örgütlenmesi, eşgüdümü, yönlendirilmesi ve değerlendirilmesi süreçleri bütünüdür (Aypay, 2002, s:21). Yönetim, insanlara iş yaptırma veya iş yaptırabilme sanatı olarak tanımlanabilir. Daha geniş anlamda ise, örgütte önceden saptanan amaçlara ulaşmak

için kaynakların organize edildiği ve gelecekteki etkinliklerin belirlenmesi amacıyla sonuçların değerlendirildiği bir süreçtir. Hangi tanım kullanılırsa kullanılsın, binlerce yıldır bireylerin olduğu kadar uygarlıkların da başarısı için gerekli olan anahtar etken, yönetim olmuştur (Şimşek, 2011, s:79). Oysa yıllarca yöneticilik yaptığı halde zaman zaman çıkmaza giren çözümsüzlük içinde bocalayan yöneticilerin sayısı küçümsenmeyecek kadar fazladır. Birçok yönetici ideal yönetici reçetelerinin arayışı içinde hayatlarını tüketirler. Gerçekte ise her duruma uyan reçetelerin yaratılması son derece zor hatta imkânsızdır. Yönetimle ilgili yapılmaya çalışılan bilginin paylaşılması ve mükemmel yönetime ulaşma konusunda arzu edilen mesafelerin alınmasıdır (Türkmen, 2011, s:19).

2.2.1.Okul Yönetimi

Yönetim, bir kurumu amaçlarına ulaştıracak işleri yapmak için bir araya gelen insanları örgütleyip, koordine ederek harekete geçirme süreci olarak da tanımlanmaktadır (Başaran, 2000, s:13). Yeni yaklaşımlarda yönetim kavramının kapsamına yönelik olarak önemli bir değişiklik göze çarpmaktadır. Eğitim düzeyinin yükselmesi ile birlikte bireyden beklentiler de farklılaşmıştır. İşini ancak yönlendirme ile yapabileceği varsayılan, yani çalıştırılabilmesi için mutlaka programlanması gereken makineler gibi görülen bireyler, bireysel gelişim amaçları olan, özdenetim becerisine sahip, vizyonu ile örgüt kültürüne olumlu değerler sağlaması umulan bir noktaya gelmiştir. Çünkü, örgütsel yapının toplam gücü, bu bireysel güçlerin bileşimidir. Bu yeni kimliği ile örgüte katkı sağlayan herkes örgütün yöneticisidir. Kişi konumu ya da bilgisi nedeniyle işin gerçekleşmesinde ve sonuçların elde edilmesinde kuruluşun kapasitesini maddi olarak etkileyen bir katkıdan sorumlu ise, bir yönetici konumundadır (Karşlı, 2004, s:98). Bu yeni tanım eğitim kavramındaki gelişmelerle, yönetim kavramındaki değişim arasındaki ilişkinin de ifadesidir.

Eğitim yönetimi, nasıl yönetimin eğitime uygulanmasından meydana geliyorsa, okul yönetimi de eğitim yönetiminin okula uygulanmasından meydana gelmektedir. Eğitim yönetimi üzerinde yazılan yapıtlar, her okul düzeyine kadar inmekten çok, bütün okulları içine alan sistemlerin çözümlenme ve birleşimini konu yapar. Bir toplumdaki eğitim sisteminin amaç, yapı ve görevlerini kontrol eder (Bursalıoğlu, 1994, s:15).

Okullar toplumsal açık sistemlerdir. Okullar toplumdan ayrı düşünülmez. Çünkü okullar girdisini içinde yaşadığı toplumdan alması ve bu girdiyi işledikten sonra yine

topluma çıktı olarak sunmasıdır(Aydın, 2005, s.161).Sistem yaklaşımı, okulu bir canlıya benzetir. Bir canlı nasıl ki, yaşamak, çevreye uyum sağlamak, beslenmek ve kendini yönetmek için alt sistemlerden oluşmuşsa, bir okulda alt sistemlerle donatılmak zorundadır. Sistem yaklaşımına göre, bir okulun amaçlarını gerçekleştirebilecek bir yapıya ulaşabilmesi için, alt sistemleriyle birlikte eşgüdüm içinde olması gerekir (Başaran, 2000, s:39).

Okul yönetimi, eğitim yönetiminin sınırlı bir alana uygulanmasıdır (Bursalıoğlu, 2005, s:5). Bir başka ifadeyle okul yönetimi, eğitim yönetiminin altındaki bir uygulama alanıdır. Eğitim yönetimi, sistem üzerindeki oluşan sorunlarla ilgilenirken, okul yönetimi de okul düzeyinde oluşan sorunlarla ilgilenir. Yani eğitim yönetimi eğitime makro düzeyde, okul yönetimi ise mikro düzeyde bakış açısı ile yaklaşır (Erdoğan, 2004, s:82).

Okulların geleceğimizin nesillerini yetiştiren kurumlar olduğu hatırlandığında okul yönetimi ve yöneticiliği gelecek nesillerin yetişmesi bakımından çok önemli bir kurumdur. Eğitim sistemi, okulun amaçlarına ulaşmasına bağlıdır. Okulun amaçlarına ulaşması ise okulun etkin örgütlenmesi ve etkili yönetilmesine bağlıdır. Okul yöneticisinin etkili bir yönetim uygulaması, okul yönetimi konusunda uzman olmasıyla olabilir. Okul yöneticisinin tüm bu süreç ve bilimleri derinlemesine bilmesini beklemek haksızlık olur ama kendine verilen yetkileri kullanabilmesi ve personelini yönlendirebilmesi için bu bilim ve alanlara yabancı olmaması yani kısaca bu alanda akademik eğitim almış olması gerekir. Böyle bir yönetici problemleri deneme yanılma yoluyla çözmek yerine bilim yoluyla çözmeye çalışacaktır. Okul yönetiminde deneyim çok önemlidir ancak eğitimle birleşen deneyim hatayı en aza indirger. Ancak şu an yasalara göre okul yöneticilerinin asıl görevi öğretmenlik olduğundan eğitim ve okul yöneticiliğinin bir uzmanlık alanı olarak gelişmesi pek kolay görünmemektedir (Taymaz, 2011, s:25).

Bu açıdan yöneticinin yetiştirilmesi önemlidir. Gelişmiş ülkeler eğitim yöneticisi yetiştirme politikalarını sürekli geliştirmektedirler. Eğitimsel liderlik üzerinde yoğunlaşmış ve klasik yöneticilik anlayışından uzaklaşmışlardır. Özellikle son yılların yetiştirme programlarında eğitim yöneticisi yetiştirme yerine, liderlik özellikleri olan eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi anlayışı ön plana çıkmıştır. Bu durum aynı zamanda eğitim yönetimi araştırmalarında eğitim yöneticisinin yetiştirilmesindeki reformun temel hedeflerinden biri olarak belirlenmiştir (Çelik 2002, s:12).

Balcı (2005, s. 50)'ya göre, eğitim yönetimi uzmanlık alanı, ülkelerin eğitim sistemlerinin felsefesini, bu felsefenin dayandığı değerleri, eğitim politikalarını ve amaçları incelemektedir. “İletişim ve bilgi teknolojisinde meydana gelen değişmelerle birlikte, özellikle 20. Yüzyılın başlarından itibaren bireylerin eğitim istemleri artmaya başlamıştır. Birbirinden farklı özellikleri ve amaçları olan eğitim örgütlerinin benzer şekilde yönetilmelerinin zorlaşmaya başlaması, yönetim biliminin bir alt bilim dalı olan eğitim yönetiminin de kendi alt alanlarının ortaya çıkmasını bir zorunluluk haline getirmiştir” (Ağaoğlu, 2006, s:8).

Gerçekte, eğitim yönetimi, eğitim sisteminin en önemli alt sistemlerinden biridir. Bir bakıma, eğitim sistemi, onun ürünleri olan insanlar ve bu insanların oluşturduğu toplum tüm kesimleriyle, başta eğitim yöneticileri olmak üzere, onlara bağlı olarak çalışan uzman ve öğretmenlerin damgasını taşır. Bu nedenle eğitim sisteminin kendinden beklenen ve yasalarla, eğitim politikalarıyla belirlenen iş görülerin de başarılı ya da başarısız oluşu, emrindeki insan ve madde kaynağını en etkili biçimde kullanması gereken eğitim ve okul yöneticilerinin, yöneticilikteki başarıları ya da başarısızlıkları olarak görülebilir. İnsan davranışının, dolayısıyla toplum geleceğinin biçimlendirilmesinde böylesine önemli rolü olan eğitim yöneticilerinin, bu görevler için titizlikle yetiştirilerek yöneticilik yeterliklerine kavuşturulması gerekir. Bu da, ancak eğitim yönetimi konusunda örgün bir eğitim programı ile gerçekleştirilebilir” (Kaya, 1994, s:294).

2.2.2.Okul Yönetiminin Amaçları

Okul, eğitim sisteminin sınırında uçta, ilk düzeyde üretim amaçlı somut örgütlenmesidir. Okullar eğitim sisteminin alt sistemleri olarak düşünüldüğünde, okul yönetimi de eğitim yönetiminin bir alt sistemi olarak ele alınabilir. Okul yönetimi bir bakıma eğitim yönetiminin sınırlı bir alana uygulanmasıdır. Eğitim yönetimi nasıl yönetimin eğitime uygulanmasından oluşuyorsa, okul yönetimi de eğitim yönetimin okula uygulanmasından oluşmaktadır (Kıran, 2005, s:76).

Okul yönetiminin amacı okuldaki tüm madde ve insan kaynaklarını en verimli şekilde kullanarak, okulu hedeflerine uygun olarak yaşatmaktır. Okul yöneticisinin görevleri yönetmeliklerde görüldüğü gibi liste halinde sıralanabilir, yapacağı işlerin yer ve zamanı belirlenebilir, çalışma takvimi ve planı hazırlanabilir. Ancak yönettiği okulda

beklenmedik anda karşılaşılan sorunlara çözüm yolları bulmak, kurumun amaç ve politikasına uygun olarak çözmekle sorumludur. Bu nedenle her an yönetici olarak bulunmak ve davranış göstermelidir (Taymaz, 2011, s:28).

2.2.3.Okul Yönetiminin Özellikleri

Okulun kendisine özgü özellikleri şöyle sıralanabilir (Bursalıoğlu,2005, s:33-36):

- Okulun en önemli ve açık özelliği, üzerinde çalıştığı hammaddenin toplumdan gelen ve topluma giden insan oluşudur.
- Okulda çeşitli değerler bulunur ve bunlar çatışma halindedir.
- Okul örgütü ürünü değerlendirmekte güçlük çeker.
- Okul özel bir çevredir.
- Okul çevredeki bütün formal ve informal örgütlerin yön verdiği veya etkilendiği bir örgüttür.
- Okulun fikir bağımsızlığını sınırlandırmaya çalışan düzenli guruplar vardır.
- Okul, kültür değişmesini sağlayan örgütlerin başında gelir.
- Okul bürokratik bir kurumdur.
- Okulun kendine özgü kişiliği vardır.

2.2.4.Okul Yöneticisi

Okulda yönetici ve öğretmenler karşılaştırıldığında bu iki grup arasında eğitim seviyesi diğer kurumlardan farklıdır. Eğitim dışındaki kurumlarda yönetici ve çalışanlar arasında eğitim seviyesi açısından yönetici lehine bir fark varken okullar için bunu söylemek doğru değildir (Erdoğan, 2002). Buradan hareketle okulu yönetmenin diğer kurumları yönetmekten daha zor olacağı söylenebilir. Tabi burada okulu hedeflerine uygun olarak yaşatmak için ihtiyaç olan kararlar alma konusunda en büyük sorumluluk okul müdürüne aittir.

Okulunu amaçları doğrultusunda geliştirmek isteyen bir okul yöneticisi, etkili bir yönetim sağlayabilmek için lider olmak zorundadır. Çağdaş yönetim anlayışı ile eğitim yöneticisinin liderlik rolü ağırlık kazanmıştır. Eğer yönetici etkili olmak istiyorsa, grubun lideri olarak eylemde bulunması ve kendisini izleyenleri inandırması gerekir (Kaya, 1991, s:28).

Eğitim ve okul liderleri öncelikle yeni gerçeklikleri sağlıklı bir biçimde tanımlayabilmelidir. Gerçekliği tanımlayamayanlar ne yapmaları gerektiğini, neden yapmaları gerektiğini ve nasıl yapacaklarını doğru bir şekilde tanımlayamazlar. Türkiye'de bu sorun hem sistem düzeyinde hem de okul düzeyinde çok yoğun olarak yaşanmaktadır. Eğitim liderliğini üstlenenler yeni gerçekleri tanımlayamadıkları ve yükselen yeni değerleri resimleyemedikleri için neyi, neden yaptıklarını bilememektedirler (Özden, 2002, s:23).

Okul müdürü, okulda gerek duyulan insani, finansal, maddi kaynakların sağlanmasından ve bunlar sayesinde ürünlerin üretilmesinden, tüm okul çalışanlarının verimliliğinden sorumlu kişidir. Ancak okulun toplam performansı her şeyden önce okul içinde çalışan insanların performansına bağlıdır. Okul müdürünün bu noktada; okulun amaçlarını gerçekleştirmek için diğer insanların sahip olduğu fiziksel ve zihinsel güçlerin yanında onların gönül güçlerini de harekete geçirmesi gerekmektedir (Şişman, 2002, s:56). Tüm personelin aidiyet duygusuyla okulu sahiplendiği durumda, okulun toplam verimliliğinin arttığı ve başarının kendiliğinden ve daha kolay geldiği görülecektir.

Özellikle her geçen gün yeni durumlarla karşı karşıya olan yönetici, öğrenme yeteneği sayesinde bu gelişme ve değişmelere daha rahat uyum sağlayabilir. Yeni gelişmelerin gözlenmesi, yeni bilgi ve becerilerin edinilmesi de yine kişilerin öğrenme yeteneği ile alakalıdır (Bursalıoğlu, 1994, s:59). Yönetici, bilgi ve becerisini arttırırken bulunduğu konumdan dolayı sahip olduğu yetkileri göz önünde bulundurmalıdır. Çünkü yetki beraberinde değişik konularda bilgi, beceri sahibi ve yeterli olmayı gerektirir.

Okulun amaçlarını gerçekleştirecek, yapısını yaşatacak ve havasını koruyacak iç öğelerin lideri okulun yöneticisi olmalıdır. Okul yöneticileri, öğretmenleri motive etmede, örgütsel hedefler etrafında birleştirmede, kendilerini okula adamalarını sağlamada, en önemlisi de eğitim-öğretim sürecini geliştirmede liderlik gücünü kullanmak zorundadırlar (Akçay, 2003, s:23).

2.2.5.Okul Yöneticisinin Görevleri Yetkileri ve Sorumlulukları

Okul yönetiminde, yöneticilerin görevleri yasal olarak belirlenmiş ve yönetmeliklerde ayrıntılı olarak yazılmıştır. Bu görevlerin yapılabilmesi için değişik işlemlerin yapılabilmesi ve davranışların sergilenmesi gerekir. İşlem ve davranışlar bir biri ile ilişkili olmakla beraber nitelik bakımından aralarında bazı değişiklikler görülür. Aynı niteliği taşıyan görevler bir araya geldiğinde görev alanları oluşur. Okul yöneticisinin

önemli görev alanları şunlardır; öğretim ve program geliştirme, öğrenci işleri, çevre ve okul liderliği, öğretmen ve personel hizmetleri, okul binası ve alanı, ulaşım, örgüt ve yapı, okul bütçesi ve yönetimidir (Aydın M. , 2000, s:172).

Okul müdürünün, okulun insan kaynaklarını etkin şekilde yönetebilmesi için aşağıdaki çalışmaları yapmalıdır (Taymaz, 2003, s:22-23).

- Eğitim ve öğretimin başarılı bir şekilde yürütülmesi için öğretmenlerin ne türden yeteneklere ihtiyaç duyduklarını belirlemelidir.
- İhtiyaç duyulan insan kaynaklarını dikkatli ve doğru bir şekilde seçmelidir.
- Okulda yapılan işleri analiz etmeli, bu çerçevede yapılan işlerin içeriği, gereklilikleri, işlem sırası gibi unsurları belirlemelidir.
- Okul performansının yükseltilmesi için yeni sistemler oluşturmalıdır.
- Okuldaki personelin mesleki geleceğini planlamalıdır. Bu amaçla personele rehberlik etmelidir.
- Okulun sahip olduğu insan kaynaklarını, yeteneklerini gösterebilecekleri işlere yönlendirmelidir.
- Okulda, diğer öğretmenlere göre nitelikli öğretmenlerin yaptıkları işler zenginleştirilmelidir. İşin zenginleştirilmesi, öğretmenlerin motivasyonlarını ve kendine olan güvenlerini artıracaktır.
- Okul müdürü devamlı personelinin gelişmesini sağlamalıdır. Bu çerçevede personel eğitiminin okulda da sürdürülmesini yaygınlaştırılmalıdır.
- Yönetici geleceğe dönük olarak ihtiyaç duyulan insan gücünün karşılanması için planlar hazırlamalı, yönlendirme yapmalı ve personeli geleceğe dönük olarak eğitmelidir.
- Okuldaki insan kaynaklarını etkili yönetilmesi için başka okullarla ilişkiye geçilmesi gerekir. Bu anlamda diğer okullardaki insan kaynakları üzerine bilgi sahibi olmalıdır.

2.2.6.Yeterlik Açısından Okul Müdürü ve Özellikleri

Okul müdürü, okulda amaçların yerine getirebilmesi için çalışanları örgütleyen, emirler veren, yapılan işleri yönlendirerek koordinasyonunu sağlayan ve bu işleri denetleyen kişidir(Gürsel,1997,s.91).Okul yöneticisi, okullarda yönetim faaliyetlerinin uygulanmasını sağlayan, okul müdürü, müdür yardımcısı ve müdür yetkili

öğretmenlerdir. Okul yöneticiliği, okul yöneticisinin bilmesi gereken yönetim alanındaki bilgi ve teknikleri kapsadığına göre, bu eğitimi alan kişinin davranışları farklı olacaktır. Okul, örgütsel yapısı ve işleyişi bakımından eğitim yönetiminin bağımlı bir değişkenidir. Üst düzeyde eğitim politikalarını belirleyen, orta düzeyde bunları yorumlayan eğitim yöneticileridir. Ancak bütün bunların uygulanmasını gerçekleştirip sistemin geri beslemesini sağlayanlar ise ilk düzeydeki okul müdürleridir (Açıkalın,1994, s:4).

Okullar gibi geleceğin insan kaynağını yetiştirme misyonunu üstlenmiş örgütlerde sonuçtan etkilenen tüm kesimlerinin görüşlerinin alınması ve yönetime katılması önemli bir yönetim anlayışıdır. Bu konuda okul müdürü kilit role sahiptir. Okul müdürü katılımcı bir yönetim anlayışını yaygınlaştırarak okulda demokratik bir havanın oluşmasını sağlamalıdır. Böylece okuldan etkilenen tüm kesimlerin istek ve beklentileri yerine getirilmiş olacaktır (Uygun, 2004, s:1). Öğretmenler düşüncelerini okul içinde yüksek sesle seslendirebilmelidir. Okul müdürü ulaşılabilir, samimi, dostça bir tutum sergileyerek öğretmenlerin okul içindeki mutluluğunu sağlamalıdır.

Okulları etkili olmaları önceden belirlenen amaçlara ulaşmaları büyük ölçüde okuldaki etkinliklerin, eğitim-öğretim programlarından sorumlu olan yöneticilerin etkili olmalarına bağlıdır. Okullardaki en basit etkinlikler tesadüflere bırakılmayacak ve titizlikle planlanacak kadar önemlidir. Bu durum okul yöneticilerine büyük sorumluluklar yüklemektedir. Okulların etkililiğinde, okul müdürlerinin kritik rolleri hayati derecede önemlidir (Balcı, 1993, s:23). Okul müdürünün bu kritik rolleri oynayabilmesi için, zamanı iyi değerlendirebilen, problem çözme becerisine sahip, risk alabilen, değişimi yönetebilen, sıradan işlerin ayrıntılarıyla uğraşmayan, yetkilerini devredebilen, geleceği planlayabilen, iletişime açık, mücadeleci, cesaretli bilgi ve becerilere sahip olması gerekir.

Okul yöneticisi, personeline her zaman tutarlı ve adaletli davranmalıdır. Öğretmenler yöneticilerine karşı güvenme duygularını kaybettiklerinde, kendilerini okulun değerli bir üyesi olarak görmeyeceklerdir. Bu da motivasyonlarının azalmasına neden olacaktır. Motivasyonu azalan öğretmenden, sınıfta eğitim-öğretim süreçlerini etkili yönetmesi beklenemez.

İlköğretim okulları, demokratik eğitim-öğretim ortamında diğer çalışanların katılımıyla müdür tarafından yönetilir. Okul müdürü; ders okutmanın yanında kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, program ve emirlere uygun olarak görevlerini yürütmeye,

okulu düzene koymaya ve denetlemeye yetkilidir. Müdür, okulun amaçlarına uygun olarak yönetilmesinden, değerlendirilmesinden ve geliştirmesinden sorumludur (MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2003).

Örgüt içindeki insanın artırılabilir kişisel gelişebilme yeteneğine sahip olması insan kaynakları yönetimi süreçlerini değerli kılmıştır. Her sürecin merkezinde insan olması nedeniyle de insan kaynakları yönetimi oldukça geniş bir kapsam alanına hakim hale gelmiş ve insan kaynakları yöneticisine de ciddi sorumluluklar yüklemiştir. Günümüzün gelişen koşullarıyla beraber insan kaynakları yöneticisinin bazı bilgi ve yeteneklere sahip olması gerekmektedir. Bunların başında okul müdürü insan kaynakları ile ilgili gelişmelerden haberdar olmalı, değişim süreçlerini yönetebilmelidir. Bunların içinde okul müdürünün sözlü ve yazılı iletişim, karar verme, liderlik, analiz-sentez, kişisel gelişim, değişim-dönüşüm ve planlama-organizasyon konularında yeterli bilgi birikimine sahip olması gerekmektedir.

2.2.7.Okul Yöneticisinin Nitelikleri

Okulun başarılı olmasında okul yöneticisinin oldukça büyük payı vardır. Okul yöneticisinin bu stratejik görevi yerine getirebilmesi için öğretmenlerden daha çok niteliklere sahip olması gerekir. Okulun örgütsel amaçlarını gerçekleştirebilmesi için sağlıklı bir etkileşim ortamı okul yöneticisinin nitelikli yönetici davranışları sergilemesi ile mümkündür. Bu davranışlar şunlardır (Başaran, 1992, s:113):

1. Öğretmenleri verimli çalışmaya güdülemek,
2. Öğretmenler arasında meydana gelecek çatışmaları yönetmek,
3. Öğretmenlerin örgüte uyumunu sağlamak,
4. Okulda ekipler kurarak, ekip çalışması yapmak,
5. Birlikte çalıştığı insanların yönetime katılmasını sağlamak,
6. Örgütün değişim sürecinde danışmanlık yapmak, 7.Çalışanların iş doyumunu yükseltmek,
7. Çalışanlara gelişme ve yetiştirme olanağı sunmak, 9.Öğretmenlerin sorunlarını çözmede danışmanlık yapmak,
8. Okul içinde ve dışında çalışanlar arasında dostluğa dayalı bir ortam sunmak.

2.3.İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde özel eğitim ve okul yönetiminde yeterlilikle ilgili yapılan bazı çalışmalardan bilgiler verilecektir.

Bek ve arkadaşları (2009), özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan eğitimcilerin tükenmişlik düzeyleri ve algıladıkları rol çatışmasını karşılaştırmışlardır. Psikolojik danışman ve rehberlik-sınıf öğretmeni boyutunda, psikolojik danışman ve rehberlik lehine mesleki tükenmişlik, psikolojik danışma ve rehberlik-özel eğitim öğretmeni boyutunda özel eğitim öğretmeni lehine rol çatışması yaşandığı sonucuna ulaşmıştır. Mesleki kıdeme göre özel eğitim öğretmenleri ile çocuk gelişimi öğretmenleri boyutunda, çocuk gelişimi öğretmenleri lehine mesleki tükenmişlik yaşandığı, çocuk gelişimi öğretmenleri ile sınıf öğretmenleri boyutunda, sınıf öğretmenleri lehine rol çatışması yaşandığı sonucuna ulaşmıştır. Branşlara göre psikolojik danışman ve rehberlik-sınıf öğretmeni boyutunda, psikolojik danışman ve rehberlik-sınıf öğretmeni boyutunda, sınıf öğretmenleri lehine mesleki tükenmişlik yaşandığı, psikolojik danışman ve rehberlik-çocuk gelişimi öğretmeni boyutunda, çocuk gelişimi öğretmenleri lehine rol çatışması yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Forlin (2001), engelli öğrencilerle çalışan öğretmenlerle ilgili yaptığı araştırmada, genç ve az deneyimli öğretmenlerin daha stresli olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmada öğretmenlerin tükenmişliklerinin özel eğitime muhtaç öğrencilerin eğitimlerini üstlendiklerinde arttığını açıklamıştır.

Yılmaz (2002) “Özel Eğitim Kurumları ve Sorunları” araştırmasında, MEB, Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı okul ve kurumların tamamını örneklemine alarak, bu kurumların yapısı ve işlevlerinde mevcut durumun tespiti ve sorunlara ilişkin değerlendirmeler yapmıştır. Araştırma yazılı belge, rapor ve dokümanların incelenmesi ve yerinde gözlem ile yapılmıştır. Araştırma sonucunda, hizmetleri başarı ile veren kurumlar mevcut olmasına rağmen, kurumlar arasında iş birliği ve koordinasyon eksikliği bulunduğu ortaya çıkmıştır.

Özkan (2001) “Görme Engellilere Yönelik Eğitim Kurumlarında Mekansal Problemlerin İrdelenmesi ve Çözüm Önerileri” araştırmasında, Ankara, İstanbul ve İzmir’den birer tane görme engelliler okulunu örnekleme almıştır. Görme engelliler okullarında var olan problemleri tespit etmek için bir anket formu geliştirerek 6-15 yaş grubu öğrencilere ve bu okullarda görev yapan öğretmenlere uygulamıştır. Elde edilen

bulgulara dayanarak görme özürlüler okullarında mekan problemleri tespit etmiş ve problemleri çözmek amacıyla öneriler sunmuştur.

İçağasıoğlu (2002), zihinsel özürlü bireylerin rehabilitasyonları konusunda çalışan, Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü onayı ile açılan, zihinsel özürlüler özel rehabilitasyon merkezlerinin verdiği hizmetlerin ve Merkezlerde yapılan sosyal hizmet uygulamalarının neler olduğunu belirlemek amacıyla yaptığı araştırmanın çalışma evrenini Ankara'da bulunan ve Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü onayı ile açılan, 38 zihinsel özürlü özel rehabilitasyon merkezi oluşturmuştur. Araştırmada zihinsel özürlüler özel rehabilitasyon merkezlerinde daha çok zihinsel özürlü bireyin eğitimine ilişkin çalışmalara yer verildiği; rehabilitasyon sürecinde çok önemli olan bireyin sosyal ve mesleki gelişimine ilişkin çalışmaların az sayıda yapıldığı belirlenmiştir. Ayrıca, birer sosyal hizmet kurumu olan bu merkezlerde çalışan sosyal hizmet uzmanlarının sayısının son derece az olduğu, sosyal hizmet mesleğine ilişkin müdahalelerin yapılmadığı, çalışan meslek elemanları içinde sosyal hizmet uzmanının rol ve görevlerini bilmeyen meslek elemanlarının sayısının fazla olduğu bulunmuştur.

Gerçek (2003), "İlköğretim Okullarındaki İşitme Engelliler İçin Resim Eğitimi Programı ve Bu Programın İşitme Engelli Kişinin Resimsel Gelişimine Etkisi" araştırmasında Bursa ili Nilüfer ilçesinde, Duyum İşitme Engelliler İlköğretim Okulu 7. sınıflarını araştırma örneklemini belirlemiş ve bu sınıflardan 16 öğrencilik bir grubu ile ilköğretim okullarındaki işitme engelliler için resim eğitim programını incelemiştir. Bu programın işitme engelli kişilerin resimsel gelişimine etkisini araştırmıştır. Araştırmacı tarafından, işitme engelli öğrencilerin çalışacakları konu belirlenmiş, belirlenen konu, üç ayrı evrede, belirli zaman aralıkları ile öğrencilere yaptırılmıştır. Evreler 1, 2 ve 3. evre olmak üzere, her bir evrede aynı konulu resim, öğrenciler tarafından yapılmıştır. 1 ve 2. evrelerde öğrenciye müdahale edilmemiş, sadece çalışacakları konu verilmiştir. 3. evrede ise öğrencilere bir ders saati süresince konu ile ilgili açıklayıcı bilgiler verilmiş ve ikinci ders saatinde konuyu tekrar çalışmalarını istenmiş ve sonuçlar karşılaştırılmıştır.

Vızlı (2005), Üsküdar ilçesi içinde yer alan Görme Engelli İlköğretim Okulunda çalışan öğretmenlerle, Normal İlköğretim Okullarında çalışan öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerini çeşitli değişkenlere göre karşılaştırdığı çalışmasında, MTÖ'ni kullanmış, 37 görme engelliler öğretmene ve 125 normal ilköğretim okulu öğretmene anket ve bilgi formunu uygulamıştır. Her iki okul türü öğretmenlerinin en çok Kişisel başarı boyutunda

yüksek düzeyde tükenmişlik yaşadıklarını tespit etmiştir. Duyarsızlaşma boyutunda Görme Engelliler İlköğretim Okulu öğretmenlerinden yüksek duyarsızlaşma yaşayan öğretmene rastlanmamış, Normal İlköğretim Okulları öğretmenlerinin ise, %3.2' sinin yüksek duyarsızlaşma yaşamakta olduğunu tespit etmiştir. Görme Engelliler İlköğretim Okulunda çalışan erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre daha fazla duyarsızlaşma yaşamakta olduğunu ve algılanan ekonomik düzey değişkenine göre duygusal tükenmişlik puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu tespit edilmiştir. Normal İlköğretim Okullarında çalışan öğretmenlerin yaş değişkenine göre duygusal tükenmişlik puanları arasında, ders saati değişkenine göre duyarsızlaşma puanları arasında, algılanan ekonomik düzey değişkenine göre duygusal tükenmişlik ve duyarsızlaşma puanları arasında, mesleğini isteyerek seçip seçmeme değişkenine göre duygusal tükenmişlik, duyarsızlaşma ve kişisel başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmiştir.

Sağiroğlu (2006), Kocaeli ilinde “Özel Gereksinimli Bireylere Sahip Ailelerin Çocuklarının Devam Ettiği Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerinden Beklentileri” araştırmasını üç özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde 81 anne ve 81 baba olmak üzere toplam 162 kişiye anket uygulayarak yapmıştır. Araştırma, özel gereksinimli bireylere sahip ailelerin çocuklarının devam ettiği özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinden beklentilerini ve bu beklentilerle ilişkili değişkenleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonucunda, özel gereksinime sahip anne ve babaların öğrenim durumları ve çocukların engel türüne göre, devam ettikleri özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinin fiziksel özellikleri bakımından beklentileri ile ilgili görüşleri arasında farklılıklar bulunduğu ortaya çıkmıştır.

Arucan (2008), Özel Özel Eğitim Kurumlarında(ÖÖEK) ve Kız Meslek Liselerinde(KML) görev yapan Çocuk Gelişimi ve Eğitimcilerinin(ÇGE) tükenmişlik düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi amacıyla veri toplama aracı olarak; “Maslach Tükenmişlik Envanteri” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırmada ÇGE'nin Duygusal Tükenme(DT) puanının, ÖÖEK'da çalışanlarda daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Duyarsızlaşma(D) ve Kişisel Başarı(KB) puanı açısından kurumlar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($p>0.05$). Aynı şekilde, DT puanının 5-10 hizmet yılına sahip ÇGE'de daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yaslarına göre ise DT, D ve KB puanları açısından anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Karahan (2008) tarafından İstanbul ilinde 13'ü özel özel eğitim okulu, 34'ü resmî özel eğitim okulu olmak üzere toplam 47 özel eğitim okulunda psikologlar, özel eğitim öğretmenleri, sınıf öğretmenleri, okul öncesi öğretmenleri, çocuk gelişimciler, rehberlik ve psikolojik danışmanlar açısından özel eğitim okullarında öz yeterlik algı ve tükenmişlik düzeyleri incelenmiştir. Araştırmaya göre, eğitimcilerin öz-yeterlik algı düzeyleri ve tükenmişlik düzeyleri arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Özel eğitim alanında çalışan eğitimcilerin tükenmişlik düzeyleri ile cinsiyetleri, eğitim düzeyleri, mezun oldukları alan, çalışmakta oldukları alan, meslekte çalışma süreleri, günlük çalışma süreleri ve çalıştıkları kurum türü arasında anlamlı farklılaşma bulunmuştur.

MEB (2007)'in yılında Özbay, Özmen, Tuncer ve Altunay'a yaptırdığı "Özel Eğitimin Etkisi ve Etkililiği Temel Araştırması", Temel Eğitim Projesi II. Fazı içinde özel eğitime yönelik hizmetlerin etkisi ve etkililiğinin değerlendirilmesi için 9 ilde yapılmıştır. Araştırma, özel eğitimden yararlanan öğrencilerin, hizmet veren öğretmen ve yöneticilerin, paydaşlardan ailelerin görüşleri ile özel eğitim kurumlarındaki mevcut durumun, yeterliliklerin belirlenmesi ve eğitim ortamlarının, öğretim araç-gereçlerinin özel eğitim hizmetlerine uygun olarak kullanımı ve kalite göstergelerinin geliştirilmesi amacıyla yapılmıştır.

"Türkiye'de Gelişimsel Yetersizlik Alanı ve Özel Eğitim Raporu" (2007) Kırcaali-İftar tarafından, Tohum Otizm Vakfı'na yapılmış bir çalışmadır. Otizmlili çocuklara erken tanı konularak özel eğitim desteği almalarına ve toplumla bütünleşmelerine öncülük ederek, otizmlili çocuklar eğitim ortamlarının düzenlenmesi ve planlanmasına yönelik sonuçlar açısından çalışma yapılmıştır.

BÖLÜM III

3.YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, araştırmanın evreni, örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1.ARAŞTIRMA MODELİ

Bu çalışmada, özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterlikleri öğretmen görüşlerine göre belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışma tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Tarama modelleri, iki ve daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir. Aralarında ilişki aranacak değişkenler sembolleştirilir ancak bu sembolleştirme, ilişkisel bir çözümlenmeye olanak verecek şekilde olmalıdır. Tarama modellerinde, mevcut durumlar ve şartlar aynen ortaya konmaya çalışılır (Karasar, 2006, s:77, 79).

3.2.EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu araştırmada veriler İstanbul'un tüm ilçelerinde bulunan resmi özel eğitim okul ve kurumlarında yapılarak elde edilmiştir. Elde edilen verilerin genellemek isteneceği kurumlar Türkiye'de bulunan özel eğitim okullarıdır ve evreni oluşturmaktadır.

Bu araştırmada örneklem gruplarından en çok kullanılan random (tesadüfi örneklem) yöntemi kullanılmıştır. Böylece örnekleme giren her kişinin eşit oranda seçilme şansı olmuştur. Örnekleme, İstanbul İlindeki resmi özel eğitim okul ve kurumlarında bulunan 252 öğretmen yer almaktadır.

3.3.VERİ TOPLAMA ARACI

Araştırma için gerekli olan veriler literatür taraması, anket uygulanması ile elde edilmiştir. Veri toplama çalışmaları sırasında, öncelikle araştırma konusu ile ilgili yerli ve yabancı araştırmalar, yayın ve kitaplar gözden geçirilmiş, elde edilen bu bilgiler araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturmuştur.

Araştırmanın veri toplama aracı olarak kullanılan anket, iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde kişisel bilgi formunda on soru, ikinci bölümde de özel eğitim

kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterliklerinin öğretmenler tarafından belirlenmesi ile ilgili 32 adet anket (EK-1) maddesi bulunmaktadır.

3.4.VERİLERİN ANALİZİ

Anket ile toplanan verilerin çözümlenmesine geçmeden önce, verilerin işlenmesi ile ilgili işlemler yapılmıştır. Boş bırakılan ya da yanlış doldurulan anketler değerlendirme dışı bırakılmıştır. Değerlendirmeye alınan anketler 1'den başlayarak numaralandırılmış ve bilgisayarda excel formatında ayrı ayrı girilerek işlenmeye hazır duruma getirilmiştir.

Anketten elde edilen veriler SPSS 17.0 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı kullanılarak test edilmiştir.

Anketin uygulanmasından sonra elde edilen verilerin güvenilirlik analizi (Cronbach's Alpha) hesaplandığında Alfa= ,979 olarak bulunmuştur. Bu da hazırlanan anketin yüksek güvenilirlikte ($0,80 < \alpha < 1$) olduğunu göstermektedir.

Araştırmada verilere normallik testi uygulanmış; veriler normal dağılım gösterdiğinden dolayı, parametrik testler uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde öncelikle tüm bağımsız değişkenler için frekans (N) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmıştır. Bağımsız ortalamalar arasındaki farkı test etmek için "t Testi" kullanılmıştır. İki'den fazla bağımsız ortalamalar arasındaki farkın test edilebilmesi için de "ANOVA Testi" kullanılmıştır.

Anlamlılık testlerinde (0,05) anlamlılık düzeyi esas alınmıştır. ANOVA analizlerinde çoklu karşılaştırmalar Scheffe testi ile yapılarak tabloların altında verilmiştir.

Ancak yaş, branş ve bulunduğu kurumdaki görev süresi ile ilgili bağımsız sorularda bazı maddelere cevap verenlerin sayısı 30'un altında olduğundan dolayı "ANOVA Testi" ne karşılık gelen parametrik olmayan "**Kruskal-Wallis Testi analizi**" kullanılmıştır.

Kruskal Wallis testi, az sayıda denekten oluşan tek faktörlü Gruplararası deneysel çalışmalarda grupların bir değişkene ait puanları arasında gözlenen farkın anlamlılığını test etmede kullanılır (Büyüköztürk, 2013, s:169).

Bağımlı sorulardaki sorular için de tüm seçeneklere verilen cevapların yüzde ve frekansları ayrıca ortalama ve standart sapmaları da büyük bir tablo halinde gösterilmiştir.

Araştırmada öğretmenlere uygulanan ankete uygun olarak elde edilen görüşlerin aritmetik ortalamaları değerlendirilirken şu aralıklar göz önünde bulundurulmuştur.

Anket Ölçeğine Ait Puan Aralıkları

Verilen Ağırlık	Seçenekler	Olumluluk Değerleri	Sınırı
1	Hiç Katılmıyorum	Tamamen Olumsuz	1.00 – 1.75
2	Nadiren Katılıyorum	Kısmen Olumlu	1.76 – 2.50
3	Çoğu Zaman Katılıyorum	Olumlu	2.51 – 3.25
4	Her Zaman Katılıyorum	Tamamen Olumlu	3.26 – 4.00

Araştırmada kullanılan dörtlü likert ölçek için kişilerin verilen önermelerle ilgili görüşlerini, çok olumludan çok olumsuzu kadar sıralanan seçeneklerden belirtmeleri istenmiştir. Buna göre; (4) Her Zaman Katılıyorum, (3) Çoğu Zaman Katılıyorum, (2) Nadiren Katılıyorum, (1) Hiç Katılmıyorum şeklinde bir ölçek kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

4.BULGULAR

Bu bölümde ilk olarak araştırmaya katılan öğretmenler ile ilgili kişisel bulgulara yer verilmiştir. Daha sonra ikinci olarak da araştırma problemi ve alt problemleri ile ilgili bulgular ayrı ayrı analiz edilerek tablolar halinde gösterilmiştir.

4.1.ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERİN KİŞİSEL BULGULARI

Kişisel bilgi formundan elde edilen verilere göre; örnekleme oluşturan öğretmenlerin “cinsiyeti”, “yaşı”, “medeni hali”, “branşı”, “özel eğitim kurumu çalıştığı ilk kurumu mu?”, “öğretmenlik mesleğindeki kıdemi”, “bulunduğu kurumda kaç yıldır görev yapıyor”, “mezun olduğu okul türü”, “şu an çalıştığı özel eğitim kurumunu isteyerek tercih edip, etmediği”, “Özel eğitim öğretmeni değilse özel eğitim ile ilgili eğitim alma durumuna” göre elde edilen bulgular tablolar halinde gösterilmiştir.

Öğretmenlerin cinsiyete göre sayısal dağılımları ve yüzdeleri Tablo 4.1.4.’te yer almaktadır.

Tablo 4.1.4.Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Cinsiyet	N	%
Kadın	139	55,2
Erkek	113	44,8
TOPLAM	252	100,0

Tablo 4.1.4’te görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 139’u (%55,2) kadın; 113’ü (%44,8) erkek olmak üzere toplam 252 öğretmenden oluşmaktadır.

Öğretmenlerin yaşına göre sayısal dağılımları ve yüzdeleri Tablo 4.1.5.’te yer almaktadır.

Tablo 4.1.5.Öğretmenlerin Yaş Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Yaş	N	%
20-30 Yaş	84	33,3
31-40 Yaş	103	40,9
41-51 Yaş	51	20,2
52 Yaş ve Üzeri	14	5,6
TOPLAM	252	100,0

Tablo 4.1.5'te görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 84'ü (%33,3) 20-30 Yaş; 103'ü (%40,9) 31-40 Yaş; 51'i (%20,2) 41-51Yaş; 14'ü de (%5,6) 52 yaş ve üzeri grupta yer almaktadır.

Öğretmenlerin medeni haline göre sayısal dağılımları ve yüzdeleri Tablo 4.1.6.'da yer almaktadır.

Tablo 4.1.6.Öğretmenlerin Medeni Hal Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Medeni Hali	N	%
Evli	141	56,0
Bekar	111	44,0
TOPLAM	252	100,0

Tablo 4.1.6'da görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 141'i (%56,0) evli; 111'i de (%44,0) bekar öğretmenlerden oluşmaktadır.

Öğretmenlerin branşa göre sayısal dağılımları ve yüzdeleri Tablo Tablo 4.1.7'de yer almaktadır.

Tablo 4.1.7.Öğretmenlerin Branşa İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Branşı	N	%
Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni	79	31,3
İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni	34	13,5
Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni	40	15,9
Genel Bilgi ve Meslek Dersi Öğretmeni	69	27,4
Rehber Öğretmen	14	5,6
Okul Öncesi Öğretmeni	16	6,3
TOPLAM	252	100,0

Tablo 4.1.7’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 79’u (%31,3) Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni; 34’ü (%13,5) İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni; 40’ı (%15,9) Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni; 69’u (%27,4) Genel Bilgi ve Meslek Dersi Öğretmeni; 14’ü (%5,6) Rehber Öğretmen; 16’sı da (%6,3) Okul Öncesi öğretmenlerinden oluşmaktadır.

Öğretmenlerin “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” sorusuna göre sayısal dağılımları ve yüzdeleri Tablo 4.1.8.’de yer almaktadır.

Tablo 4.1.8.Öğretmenlerin “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?	N	%
Evet	141	56,0
Hayır	111	44,0
TOPLAM	252	100,0

Tablo 4.1.8’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin, “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” sorusuna 141’i (%56,0) evet; 111’i (%44,0) hayır cevabını vermiştir.

Öğretmenlerin meslekteki kıdemine göre sayısal dağılımları ve yüzdeleri Tablo 4.1.9’da yer almaktadır.

Tablo 4.1.9.Öğretmenlerin Meslekteki Kıdemine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Meslekteki Kıdemi	N	%
1-5 yıl	94	37,3
6-10 yıl	63	25,0
11-15 yıl	47	18,7
16-21 yıl ve üzeri	48	19,0
TOPLAM	252	100,0

Tablo 4.1.9’da görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 94’ü (%37,3) 1-5 yıl; 63’ü (%25,0) 6-10 yıl; 47’si (%18,7) 11-15 yıl; 48’i de (%19,0) 16-21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerden oluşmaktadır.

Öğretmenlerin bulunduğu kurumdaki görev süresine göre sayısal dağılımları ve yüzdeleri Tablo 4.1.10’da yer almaktadır.

Tablo 4.1.10.Öğretmenlerin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi	N	%
1-5 yıl	155	61,5
6-10 yıl	83	32,9
11-16 yıl ve üzeri	14	5,6
TOPLAM	252	100,0

Tablo 4.1.10’da görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 155’i (%61,5) 1-5 yıl; 83’ü (%32,9) 6-10 yıl; 14’ü de (%5,6) 11-16 yıl ve üzeri bulunduğu okulda görev süresine sahip öğretmenlerden oluşmaktadır.

Öğretmenlerin mezun olduğu okul türüne göre sayısal dağılımları ve yüzdeleri Tablo 4.1.11’de yer almaktadır.

Tablo 4.1.11.Mezun Olduğu Okul Türüne İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Eğitim Durumu	N	%
Ön Lisans	31	12,3
Lisans	191	75,8
Lisansüstü	30	11,9
TOPLAM	252	100,0

Tablo 4.1.11’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 31’i (%12,3) ön lisans; 191’i (%75,8) lisans; 30’u da (%11,9) lisansüstü mezunu öğretmenlerden oluşmaktadır.

Öğretmenlerin “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” sorusuna göre sayısal dağılımları ve yüzdeleri Tablo 4.1.12.’de yer almaktadır.

Tablo 4.1.12.Öğretmenlerin “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?	N	%
Evet	209	82,9
Hayır	43	17,1
TOPLAM	252	100,0

Tablo 4.1.12’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin, “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” sorusuna 209’u (%82,9) evet; 43’ü de (%17,1) hayır cevabını vermiştir.

Öğretmenlerin “Özel eğitim öğretmeni değil iseniz özel eğitim ile ilgili eğitim aldınız mı?” sorusuna göre sayısal dağılımları ve yüzdeleri Tablo 4.1.13.’te yer almaktadır.

Tablo 4.1.13.Öğretmenlerin “Özel eğitim öğretmeni değil iseniz özel eğitim ile ilgili eğitim aldınız mı?” Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Özel eğitim öğretmeni değil iseniz özel eğitim ile ilgili eğitim aldınız mı?	N	%
Evet	129	63,2
Hayır	75	36,8
TOPLAM	204	100,0

Tablo 4.1.13’te görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin, “Özel eğitim öğretmeni değil iseniz özel eğitim ile ilgili eğitim aldınız mı?” sorusunu işaretleyenlerin 129’u (%63,2) evet; 75’i de (%36,8) hayır cevabını vermiştir.

4.2.ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde, öğretmen görüşlerine göre “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verilen 32 maddeye ilişkin cevapların toplanarak, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi amacıyla “**t**” testi analizi yapılmıştır.

Tablo 4.2.14.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE” ye İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

YÖNETİCİLERİN OKULU YÖNETME YETERLİKLERİ ANKETİ (TOPLAM 32 MADDE ORTALAMASI)	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Kadın	139	2,78	,736	2,170	250	,043*
Erkek	113	2,57	,763			

Tablo 4.2.14.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “TOPLAM 32 MADDE” ortalamasında cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık görülmektedir.

Bulgulara göre kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,78$) cevabıyla, erkek öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Kadın ve erkek öğretmenlerin cevapları birbirine çok yakın olmakla birlikte erkek öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

MADDE MADDE DEĞERLENDİRMELER

Bu bölümde, öğretmen görüşlerine göre “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verilen 32 maddeye ilişkin cevapların tek tek cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi yapılmış ve sadece manidar bir farklılık olan 11 madde tablolştırılmıştır.

Tablo 4.2.15.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanı ile ilgili öğretim programlarını bilir ve uygulatır.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 3: Özel Eğitim Alanı ile ilgili öğretim programlarını bilir ve uygulatır.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Kadın	139	2,86	0,93	2,819	250	,040*
Erkek	113	2,55	0,96			

Tablo 4.2.15.'te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Özel Eğitim Alanı ile ilgili öğretim programlarını bilir ve uygulatır.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,86$) cevabıyla, erkek öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak erkek öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.2.16.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 4: Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Kadın	139	2,92	0,89	3,533	250	,026*
Erkek	113	2,53	1,04			

Tablo 4.2.16.'da görüldüğü gibi öğretmenlere, “Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,92$) cevabıyla, erkek öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak erkek öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.2.17.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 5: BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Kadın	139	3,00	0,93	2,931	250	,045*
Erkek	113	2,66	1,03			

Tablo 4.2.17.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,00$) cevabıyla, erkek öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak erkek öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.2.18.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanına uygun özel öğretim yöntem ve tekniklerin sınıf ve atölye içerisinde uygulanmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 6: Özel Eğitim Alanına uygun özel öğretim yöntem ve tekniklerin sınıf ve atölye içerisinde uygulanmasını sağlar.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Kadın	139	2,91	0,94	3,600	250	,011*
Erkek	113	2,62	1,01			

Tablo 4.2.18.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Özel Eğitim Alanına uygun özel öğretim yöntem ve tekniklerin sınıf ve atölye içerisinde uygulanmasını sağlar.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,91$) cevabıyla, erkek öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak erkek öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.2.19.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin yeteneklerini ve sosyal yönlerini geliştirici faaliyetler gerçekleştirir.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 7: Engelli öğrencilerin yeteneklerini ve sosyal yönlerini geliştirici faaliyetler gerçekleştirir.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Kadın	139	2,83	0,91	2,586	250	,014*
Erkek	113	2,54	0,99			

Tablo 4.2.19.’da görüldüğü gibi öğretmenlere, “Engelli öğrencilerin yeteneklerini ve sosyal yönlerini geliştirici faaliyetler gerçekleştirir.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,83$) cevabıyla, erkek öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak erkek öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.2.20.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 9: Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Kadın	139	2,85	0,89	2,390	250	,046*
Erkek	113	2,58	1,02			

Tablo 4.2.20.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,85$) cevabıyla, erkek öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak erkek öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.2.21.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin gelişimi için uygun ortam hazırlar.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 11: Engelli öğrencilerin gelişimi için uygun ortam hazırlar.	N	\bar{X}	SS	t	sd	p
Kadın	139	2,78	0,91	2,771	250	,048*
Erkek	113	2,48	0,87			

Tablo 4.2.21.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Engelli öğrencilerin gelişimi için uygun ortam hazırlar.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=2,78$) cevabıyla, erkek öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.2.22.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 13: Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.	N	\bar{X}	SS	t	sd	p
Kadın	139	2,93	0,91	2,084	250	,038*
Erkek	113	2,67	1,03			

Tablo 4.2.22.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=2,93$) cevabıyla, erkek öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak erkek öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.2.23.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Velilerle işbirliği halindedir.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 15: Velilerle işbirliği halindedir.	N	\bar{X}	SS	t	sd	p
Kadın	139	2,89	0,97	2,299	250	,035*
Erkek	113	2,53	0,95			

Tablo 4.2.23.'te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Velilerle işbirliği halindedir.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,89$) cevabıyla, erkek öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak erkek öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.2.24.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Fikir ya da görev paylaşım yaparken açık ve ikna edicidir.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 27: Fikir ya da görev paylaşım yaparken açık ve ikna edicidir.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Kadın	139	2,81	0,92	2,934	250	,044*
Erkek	113	2,48	0,97			

Tablo 4.2.24.'te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Fikir ya da görev paylaşım yaparken açık ve ikna edicidir.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,81$) cevabıyla, erkek öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak erkek öğretmenlerin cevabı da “Nadiren Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.2.25.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 28: Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Kadın	139	2,80	0,94	2,880	250	,041*
Erkek	113	2,48	0,93			

Tablo 4.2.25.'te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,80$) cevabıyla, erkek öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak erkek öğretmenlerin cevabı da “Nadiren Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

4.3.ÖĞRETMENLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde, öğretmenlerin “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verdikleri 32 maddeye ilişkin cevapların toplanarak, yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi amacıyla **Kruskal-Wallis Testi** analizi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4.3.26’da yer almaktadır.

Tablo 4.3.26.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE” ye İlişkin Yaşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

YÖNETİCİLERİN OKULU YÖNETME YETERLİKLERİ ANKETİ (TOPLAM 32 MADDE ORTALAMASI)		sd	X ²	p
		3	1,370	,712
Kruskal-Wallis Test	YAŞ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	20-30 Yaş	84	2,75	128,68
	31-40 Yaş	103	2,68	122,91
	41-51 Yaş	51	2,82	133,97
	52 Yaş ve Üzeri	14	2,59	112,61
TOPLAM		252	2,73	

Tablo 4.3.26.’da görüldüğü gibi öğretmenlere “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine ait toplam 32 madde ile ilgili olarak yaş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Bu görüşlere göre, yaşı 41-51 yaş arasında olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,82$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe yaşı 41-51 yaş arasında olanlar sahiptir. Diğer görüşler arasında anlamlı fark yoktur. Tüm görüşler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

MADDE MADDE YAPILAN DEĞERLENDİRMELER

Bu bölümde, “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verilen 32 maddeye ilişkin cevapların tek tek yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi yapılmış ve sadece manidar bir farklılık olan 6 Madde tablolastırılmıştır.

Tablo 4.3.27.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 4: Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.		sd	X ²	p
		3	8,701	,045*
Kruskal-Wallis Test	YAŞ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	20-30 Yaş	84	2,82	124,04
	31-40 Yaş	103	2,63	119,12
	41-51 Yaş	51	3,06	144,48
	52 Yaş ve Üzeri	14	2,93	130,11
	TOPLAM	252	2,84	

Tablo 4.3.27.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” maddesi sorulmuş yaş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde yaşı 31-40 yaş ile 41-51 yaş olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 41-51 yaş olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,06$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe 41-51 yaş olanlar sahiptir. Görüşler arasında fark olmasına rağmen her dört görüş “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneğinde yer almıştır.

Tablo 4.3.28.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 5: BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.		sd	X ²	p
		3	9,596	,046*
Kruskal-Wallis Test	YAŞ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	20-30 Yaş	84	3,08	137,64
	31-40 Yaş	103	2,80	121,41
	41-51 Yaş	51	2,90	128,44
	52 Yaş ve Üzeri	14	2,43	90,00
	TOPLAM	252	2,89	

Tablo 4.3.28.'de görüldüğü gibi öğretmenlere, “BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.” maddesi sorulmuş yaş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde yaşı 20-30 yaş ile 52 Yaş ve Üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 20-30 yaş olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=3,08$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe 20-30 yaş olanlar sahiptir. Görüşler arasında fark olmasına rağmen her üç görüş “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneğinde yer almıştır.

Tablo 4.3.29.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin yeteneklerini ve sosyal yönlerini geliştirici faaliyetler gerçekleştirir.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 7: Engelli öğrencilerin yeteneklerini ve sosyal yönlerini geliştirici faaliyetler gerçekleştirir.		sd	X ²	p
		3	9,219	,036*
Kruskal-Wallis Test	YAŞ	N	\bar{X}	Sıra Ortalaması
	20-30 Yaş	84	2,89	137,91
	31-40 Yaş	103	2,61	117,12
	41-51 Yaş	51	2,88	136,76
	52 Yaş ve Üzeri	14	2,40	104,68
	TOPLAM	252	2,74	

Tablo 4.3.29.'da görüldüğü gibi öğretmenlere, “Engelli öğrencilerin yeteneklerini ve sosyal yönlerini geliştirici faaliyetler gerçekleştirir.” maddesi sorulmuş yaş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde yaşı 20-30 yaş ile 52 Yaş ve Üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 20-30 yaş olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=2,89$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe 20-30 yaş olanlar sahiptir. Görüşler arasında fark olmasına rağmen her üç görüş “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneğinde yer almıştır.

Tablo 4.3.30.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 9: Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.		sd	X ²	p
		3	9,536	,047*
Kruskal-Wallis Test	YAŞ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	20-30 Yaş	84	2,88	134,45
	31-40 Yaş	103	2,67	120,63
	41-51 Yaş	51	2,90	136,32
	52 Yaş ve Üzeri	14	2,19	82,21
	TOPLAM	252	2,77	

Tablo 4.3.30.'da görüldüğü gibi öğretmenlere, “Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.” maddesi sorulmuş yaş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde yaşı 41-51 yaş ile 52 Yaş ve Üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 41-51 yaş olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,90$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe 41-51 yaş olanlar sahiptir. Görüşler arasında fark olmasına rağmen her üç görüş “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneğinde yer almıştır.

Tablo 4.3.31.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 14: Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.		sd	X ²	p
		3	12,863	,005*
Kruskal-Wallis Test	YAŞ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	20-30 Yaş	84	2,54	114,80
	31-40 Yaş	103	2,66	123,64
	41-51 Yaş	51	3,10	156,40
	52 Yaş ve Üzeri	14	2,50	108,82
	TOPLAM	252	2,70	

Tablo 4.3.31.'de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” maddesi sorulmuş yaş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde yaşı 41-51 yaş ile 52 Yaş ve Üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 41-51 yaş olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,10$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe 41-51 yaş olanlar sahiptir. Görüşler arasında fark olmasına rağmen her üç görüş “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneğinde yer almıştır.

Tablo 4.3.32.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Velilerle işbirliği halindedir.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

		sd	X ²	p
Madde 15: Velilerle işbirliği halindedir.		3	8,658	,039*
Kruskal-Wallis Test	YAŞ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	20-30 Yaş	84	2,77	124,04
	31-40 Yaş	103	2,90	132,24
	41-51 Yaş	51	2,86	128,92
	52 Yaş ve Üzeri	14	2,36	90,21
	TOPLAM	252	2,82	

Tablo 4.3.32.'de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Velilerle işbirliği halindedir.” maddesi sorulmuş yaş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde yaşı 31-40 yaş ile 52 Yaş ve Üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 31-40 yaş olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,90$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe 31-40 yaş olanlar sahiptir. 52 yaş ve üzeri olanlar ise “Nadiren Katılıyorum” ($\bar{x}=2,36$) seçeneğinde yer almıştır.

4.4.ÖĞRETMENLERİN MEDENİ HAL DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde, öğretmen görüşlerine göre “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verilen 32 maddeye ilişkin cevapların

toplanarak, medeni hal değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi yapılmıştır.

Tablo 4.4.33.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE” ye Göre Medeni Hal Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

YÖNETİCİLERİN OKULU YÖNETME YETERLİKLERİ ANKETİ (TOPLAM 32 MADDE ORTALAMASI)	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evli	141	2,74	,78	,428	250	,669
Bekar	111	2,70	,71			

Tablo 4.4.33.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “TOPLAM 32 MADDE” ortalamasında medeni haline göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık görülmektedir.

Bulgulara göre evli öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,74$) cevabıyla, bekar öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Evli ve bekar öğretmenlerin cevapları birbirine çok yakın olmakla birlikte bekar öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

MADDE MADDE DEĞERLENDİRMELER

Bu bölümde, öğretmen görüşlerine göre “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verilen 32 maddeye ilişkin cevapların tek tek medeni hal değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi yapılmış ve sadece manidar bir farklılık olan 4 madde tablolaştırılmıştır.

Tablo 4.4.34.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” Maddesine Göre Medeni Hal Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 13: Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evli	141	2,91	1,03	2,871	250	,032*
Bekar	111	2,58	,88			

Tablo 4.34.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” maddesi ile ilgili olarak medeni haline göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre evli öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,91$) cevabıyla, bekar öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak bekar öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.4.35.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.” Maddesine Göre Medeni Hal Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 16: Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evli	141	2,84	0,99	3,881	250	,041*
Bekar	111	2,52	0,95			

Tablo 4.35.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.” maddesi ile ilgili olarak medeni haline göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre evli öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,84$) cevabıyla, bekar öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak bekar öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.4.36.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.” Maddesine Göre Medeni Hal Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 17: Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evli	141	2,40	1,02	3,907	250	,048*
Bekar	111	2,74	0,98			

Tablo 4.36.’da görüldüğü gibi öğretmenlere, “Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.” maddesi ile ilgili olarak medeni haline göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre bekar öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,74$) cevabıyla, evli öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Evli öğretmenlerin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.4.37.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.” Maddesine Göre Medeni Hal Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 23: Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.	N	\bar{X}	SS	t	sd	p
Evli	141	2,84	0,96	3,440	250	,021*
Bekar	111	2,57	0,98			

Tablo 4.37.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.” maddesi ile ilgili olarak medeni haline göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre evli öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=2,84$) cevabıyla, bekar öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak bekar öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

4.5.ÖĞRETMENLERİN BRANŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde, öğretmenlerin “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verdikleri 32 maddeye ilişkin cevapların toplanarak, branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi amacıyla **Kruskal-Wallis Testi** analizi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4.5.38’de yer almaktadır.

Tablo 4.5.38.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE” ye İlişkin Branşları Arasındaki Görüş Farklılıkları

YÖNETİCİLERİN OKULU YÖNETME YETERLİKLERİ ANKETİ (TOPLAM 32 MADDE ORTALAMASI)		sd	X^2	p
		5	8,085	,152
Kruskal-Wallis Test	BRANŞ	N	\bar{X}	Sıra Ort.
	Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni	79	2,57	109,91
	İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni	34	2,69	125,84
	Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni	40	2,89	143,45
	Genel Bilgi ve Meslek Dersi Öğretmeni	69	2,80	133,04
	Rehber Öğretmen	14	2,95	147,57
	Okul Öncesi Öğretmeni	16	2,64	120,84
	TOPLAM	252	2,73	

Tablo 4.5.38.'de görüldüğü gibi öğretmenlere “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine ait toplam 32 madde ile ilgili olarak branş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Bu görüşlere göre, branşı rehber öğretmen olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,95$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe branşı rehber öğretmen olanlar sahiptir. Diğer görüşler arasında anlamlı fark yoktur. Tüm görüşler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

MADDE MADDE YAPILAN DEĞERLENDİRMELER

Bu bölümde, “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verilen 32 maddeye ilişkin cevapların tek tek branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi yapılmış ve sadece manidar bir farklılık olan 12 Madde tablolaştırılmıştır.

Tablo 4.5.39.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanın özel öğretim yöntem ve tekniklerini bilir.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

		sd	X ²	p
Madde 2: Özel Eğitim Alanın özel öğretim yöntem ve tekniklerini bilir.		5	11,946	,037*
Kruskal-Wallis Test	BRANŞ	N	\bar{x}	Sıra Ort.
	Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni	79	2,52	108,42
	İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni	34	2,76	129,53
	Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni	40	2,98	144,82
	Genel Bilgi ve Meslek Dersi Öğretmeni	69	2,75	128,43
	Rehber Öğretmen	14	3,00	145,07
	Okul Öncesi Öğretmeni	16	2,94	138,94
	TOPLAM	252	2,74	

Tablo 4.5.39.'da görüldüğü gibi öğretmenlere, “Özel Eğitim Alanın özel öğretim yöntem ve tekniklerini bilir.” maddesi sorulmuş branş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Branş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde rehber öğretmenler ile zihin engelliler sınıf öğretmeni olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Branşı rehber öğretmen olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,00$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe rehber öğretmenler sahiptir. Görüşler arasında fark olmasına rağmen her altı görüş de “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneğinde yer almıştır.

Tablo 4.5.40.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 5: BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.		sd	X ²	p
		5	10,416	,044*
Kruskal-Wallis Test	BRANŞ	N	\bar{x}	Sıra Ort.
	Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni	79	2,76	116,41
	İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni	34	2,97	135,24
	Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni	40	3,00	133,18
	Genel Bilgi ve Meslek Dersi Öğretmeni	69	2,96	130,93
	Rehber Öğretmen	14	3,36	158,79
	Okul Öncesi Öğretmeni	16	2,44	93,69
	TOPLAM	252	2,89	

Tablo 4.5.40.’ta görüldüğü gibi öğretmenlere, “BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.” maddesi sorulmuş branş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Branş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde rehber öğretmenler ile Okul Öncesi Öğretmeni olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Branşı rehber öğretmen olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,36$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe rehber öğretmenler sahiptir. Görüşler arasında fark olmasına rağmen her altı görüş “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneğinde yer almıştır.

Tablo 4.5.41.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğrencilere ve öğretmenlere değer verir.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 8: Öğrencilere ve öğretmenlere değer verir.		sd	X ²	p
		5	10,369	,045*
Kruskal-Wallis Test	BRANŞ	N	\bar{x}	Sıra Ort.
	Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni	79	2,56	108,91
	İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni	34	2,88	132,59
	Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni	40	2,93	136,44
	Genel Bilgi ve Meslek Dersi Öğretmeni	69	2,86	130,91
	Rehber Öğretmen	14	3,36	163,89
	Okul Öncesi Öğretmeni	16	2,81	123,84
	TOPLAM	252	2,80	

Tablo 4.5.41.'de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Öğrencilere ve öğretmenlere değer verir.” maddesi sorulmuş branş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Branş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde rehber öğretmenler ile zihin engelliler sınıf öğretmeni olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Branşı rehber öğretmen olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,36$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe rehber öğretmenler sahiptir. Görüşler arasında fark olmasına rağmen her altı görüş “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneğinde yer almıştır.

Tablo 4.5.42.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

		sd	X ²	p
Madde 10: Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.		5	12,520	,028*
Kruskal-Wallis Test	BRANŞ	N	\bar{x}	Sıra Ort.
	Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni	79	2,54	109,92
	İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni	34	2,76	127,53
	Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni	40	3,00	143,96
	Genel Bilgi ve Meslek Dersi Öğretmeni	69	2,81	129,71
	Rehber Öğretmen	14	3,29	166,93
	Okul Öncesi Öğretmeni	16	2,63	113,28
	TOPLAM	252	2,77	

Tablo 4.5.42.'de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.” maddesi sorulmuş branş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Branş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde rehber öğretmenler ile zihin engelliler sınıf öğretmeni olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Branşı rehber öğretmen olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,29$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe rehber öğretmenler sahiptir. Görüşler arasında fark olmasına rağmen her altı görüş “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneğinde yer almıştır.

Tablo 4.5.43.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 14: Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.		sd	X ²	p
		5	14,060	,015*
Kruskal-Wallis Test	BRANŞ	N	\bar{x}	Sıra Ort.
	Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni	79	2,38	104,04
	İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni	34	2,74	128,07
	Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni	40	2,80	132,18
	Genel Bilgi ve Meslek Dersi Öğretmeni	69	2,86	138,52
	Rehber Öğretmen	14	3,14	157,86
	Okul Öncesi Öğretmeni	16	2,88	140,56
	TOPLAM	252	2,70	

Tablo 4.5.43.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” maddesi sorulmuş branş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Branş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde rehber öğretmenler ile zihin engelliler sınıf öğretmeni olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Branşı rehber öğretmen olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,14$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe rehber öğretmenler sahiptir. Zihin Engelliler Sınıf öğretmenlerinin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” ($\bar{x}=2,38$) seçeneği ile en düşük görüş olmuştur.

Tablo 4.5.44.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 16: Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.		sd	X ²	p
		5	15,019	,010*
Kruskal-Wallis Test	BRANŞ	N	\bar{x}	Sıra Ort.
	Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni	79	2,49	107,87
	İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni	34	2,74	127,44
	Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni	40	2,98	143,23
	Genel Bilgi ve Meslek Dersi Öğretmeni	69	2,74	126,62
	Rehber Öğretmen	14	3,43	176,07
	Okul Öncesi Öğretmeni	16	2,81	130,81
	TOPLAM	252	2,74	

Tablo 4.5.44.'te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.” maddesi sorulmuş branş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Branş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde rehber öğretmenler ile zihin engelliler sınıf öğretmeni olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Branşı rehber öğretmen olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,43$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe rehber öğretmenler sahiptir. Zihin Engelliler Sınıf öğretmenlerin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” ($\bar{x}=2,49$) seçeneği ile en düşük görüş olmuştur.

Tablo 4.5.45.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 17: Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.		sd	χ^2	p
		5	17,703	,003*
Kruskal-Wallis Test	BRANŞ	N	\bar{x}	Sıra Ort.
	Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni	79	2,27	103,15
	İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni	34	2,56	124,46
	Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni	40	2,75	136,75
	Genel Bilgi ve Meslek Dersi Öğretmeni	69	2,74	135,73
	Rehber Öğretmen	14	3,29	173,64
	Okul Öncesi Öğretmeni	16	2,81	139,47
	TOPLAM	252	2,60	

Tablo 4.5.45.'te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.” maddesi sorulmuş branş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Branş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde rehber öğretmenler ile zihin engelliler sınıf öğretmeni olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Branşı rehber öğretmen olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,29$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe rehber öğretmenler sahiptir. Zihin Engelliler Sınıf öğretmenlerin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” ($\bar{x}=2,27$) seçeneği ile en düşük görüş olmuştur.

Tablo 4.5.46.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 19: Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.		sd	X ²	p
		5	11,187	,046*
Kruskal-Wallis Test	BRANŞ	N	\bar{x}	Sıra Ort.
	Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni	79	2,53	123,55
	İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni	34	2,26	105,26
	Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni	40	2,75	138,40
	Genel Bilgi ve Meslek Dersi Öğretmeni	69	2,64	131,47
	Rehber Öğretmen	14	3,00	155,93
	Okul Öncesi Öğretmeni	16	2,31	109,25
	TOPLAM	252	2,57	

Tablo 4.5.46.'da görüldüğü gibi öğretmenlere, “Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.” maddesi sorulmuş branş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Branş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde rehber öğretmenler ile İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Branşı rehber öğretmen olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,00$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe rehber öğretmenler sahiptir. İşitme Engelliler Sınıf Öğretmenlerin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” ($\bar{x}=2,26$) seçeneği ile en düşük görüş olmuştur.

Tablo 4.5.47.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 20: Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.		sd	X ²	p
		5	13,889	,014*
Kruskal-Wallis Test	BRANŞ	N	\bar{x}	Sıra Ort.
	Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni	79	2,31	115,39
	İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni	34	2,53	124,41
	Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni	40	2,63	130,78
	Genel Bilgi ve Meslek Dersi Öğretmeni	69	2,77	141,12
	Rehber Öğretmen	14	2,79	143,50
	Okul Öncesi Öğretmeni	16	2,19	97,19
	TOPLAM	252	2,56	

Tablo 4.5.47.'de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.” maddesi sorulmuş branş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Branş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde rehber öğretmenler ile Okul Öncesi Öğretmeni olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Branşı rehber öğretmen olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,79$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe rehber öğretmenler sahiptir. Okul Öncesi Öğretmenlerin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” ($\bar{x}=2,19$) seçeneği ile en düşük görüş olmuştur.

Tablo 4.5.48.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

		sd	X ²	p
Madde 23: Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.		5	12,052	,044*
Kruskal-Wallis Test	BRANŞ	N	\bar{x}	Sıra Ort.
	Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni	79	2,63	116,29
	İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni	34	2,68	123,03
	Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni	40	3,00	142,98
	Genel Bilgi ve Meslek Dersi Öğretmeni	69	2,80	128,59
	Rehber Öğretmen	14	3,29	163,64
	Okul Öncesi Öğretmeni	16	2,44	101,59
	TOPLAM	252	2,77	

Tablo 4.5.48.'de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.” maddesi sorulmuş branş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Branş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde rehber öğretmenler ile Okul Öncesi Öğretmeni olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Branşı rehber öğretmen olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,29$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe rehber öğretmenler sahiptir. Okul Öncesi Öğretmenlerin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” ($\bar{x}=2,44$) seçeneği ile en düşük görüş olmuştur.

Tablo 4.5.49.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 26: Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.		sd	X ²	p
		5	11,822	,045*
Kruskal-Wallis Test	BRANŞ	N	\bar{x}	Sıra Ort.
	Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni	79	2,61	115,99
	İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni	34	2,58	113,19
	Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni	40	3,13	155,20
	Genel Bilgi ve Meslek Dersi Öğretmeni	69	2,78	130,37
	Rehber Öğretmen	14	2,86	133,11
	Okul Öncesi Öğretmeni	16	2,56	113,07
	TOPLAM	252	2,74	

Tablo 4.5.49.’da görüldüğü gibi öğretmenlere, “Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.” maddesi sorulmuş branş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Branş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde Görme Engelliler Sınıf Öğretmenleri ile Okul Öncesi Öğretmeni olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Branşı Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,13$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe Görme Engelliler Sınıf Öğretmenleri sahiptir. Okul Öncesi Öğretmenlerin cevabı ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,56$) seçeneği ile en düşük görüş olmuştur.

Tablo 4.5.50.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.” Maddesine İlişkin Branş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 32: Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.		sd	X ²	p
		5	12,401	,044*
Kruskal-Wallis Test	BRANŞ	N	\bar{x}	Sıra Ort.
	Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni	79	2,48	113,36
	İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni	34	2,59	123,32
	Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni	40	2,95	146,54
	Genel Bilgi ve Meslek Dersi Öğretmeni	69	2,80	136,64
	Rehber Öğretmen	14	2,64	127,61
	Okul Öncesi Öğretmeni	16	2,31	103,34
	TOPLAM	252	2,65	

Tablo 4.5.50.'de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.” maddesi sorulmuş branş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Branş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde Görme Engelliler Sınıf Öğretmenleri ile Okul Öncesi Öğretmeni olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Branşı Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=2,95$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe Görme Engelliler Sınıf Öğretmenleri sahiptir. Okul Öncesi Öğretmenlerin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” ($\bar{X}=2,31$) seçeneği ile en düşük görüş olmuştur.

4.6.ÖĞRETMENLERİN “ÖZEL EĞİTİM KURUMU ÇALIŞTIĞINIZ İLK KURUM MU?” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde, öğretmen görüşlerine göre “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verilen 32 maddeye ilişkin cevapların toplanarak, “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi yapılmıştır.

Tablo 4.6.51.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE” ye Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

YÖNETİCİLERİN OKULU YÖNETME YETERLİKLERİ ANKETİ (TOPLAM 32 MADDE ORTALAMASI)	N	\bar{X}	SS	t	sd	p
Evet	141	2,66	0,77	1,601	250	,111
Hayır	111	2,81	0,71			

Tablo 4.6.51.'de görüldüğü gibi öğretmenlere, “TOPLAM 32 MADDE” ortalamasında “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık görülmemektedir.

Bulgulara göre hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=2,81$) cevabıyla, evet cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Her iki değişkende de öğretmenlerin cevapları birbirine çok yakın olmakla birlikte evet diyen öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

MADDE MADDE DEĞERLENDİRMELER

Bu bölümde, öğretmen görüşlerine göre “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verilen 32 maddeye ilişkin cevapların

tek tek “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi yapılmış ve sadece manidar bir farklılık olan 14 madde tablolaştırılmıştır.

Tablo 4.6.52.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğrencilere ve öğretmenlere değer verir.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 8: Öğrencilere ve öğretmenlere değer verir.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evet	141	2,62	1,04	2,382	250	,048*
Hayır	111	2,90	0,97			

Tablo 4.6.52.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Öğrencilere ve öğretmenlere değer verir.” maddesi ile ilgili olarak “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,90$) cevabıyla, evet cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak evet diyen öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.6.53.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 10: Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evet	141	2,57	0,98	2,883	250	,041*
Hayır	111	2,89	0,89			

Tablo 4.6.53.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.” maddesi ile ilgili olarak “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,89$) cevabıyla, evet cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak evet diyen öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.6.54.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığımız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 13: Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evet	141	2,62	1,03	3,793	250	,044*
Hayır	111	2,94	0,89			

Tablo 4.6.54.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” maddesi ile ilgili olarak “Özel eğitim kurumu çalıştığımız ilk kurum mu?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,94$) cevabıyla, evet cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak evet diyen öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.6.55. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığımız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 14: Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evet	141	2,50	1,00	2,790	250	,035*
Hayır	111	2,82	0,90			

Tablo 4.6.55.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” maddesi ile ilgili olarak “Özel eğitim kurumu çalıştığımız ilk kurum mu?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,82$) cevabıyla, evet cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Evet diyen öğretmenlerin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.6.56.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Velilerle işbirliği halindedir.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 15: Velilerle işbirliği halindedir.	N	\bar{X}	SS	t	sd	p
Evet	141	2,72	1,04	1,972	250	,050*
Hayır	111	2,95	0,84			

Tablo 4.6.56.’da görüldüğü gibi öğretmenlere, “Velilerle işbirliği halindedir.” maddesi ile ilgili olarak “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=2,95$) cevabıyla, evet cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak evet diyen öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.6.57.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 18: Özel Eğitim Alanıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.	N	\bar{X}	SS	t	sd	p
Evet	141	2,67	0,97	2,953	250	,042*
Hayır	111	2,90	0,91			

Tablo 4.6.57.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Özel Eğitim Alanıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.” maddesi ile ilgili olarak “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=2,90$) cevabıyla, evet cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak evet diyen öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.6.58.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 19: Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evet	141	2,48	1,02	2,543	250	,024*
Hayır	111	2,68	1,05			

Tablo 4.6.58.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.” maddesi ile ilgili olarak “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,68$) cevabıyla, evet cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Evet diyen öğretmenlerin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.6.59.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Çalışan öğretmenlerin performans değerlendirmesini gerçekleştirir.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 24: Çalışan öğretmenlerin performans değerlendirmesini gerçekleştirir.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evet	141	2,63	0,91	2,739	250	,043*
Hayır	111	2,83	0,87			

Tablo 4.6.59.’da görüldüğü gibi öğretmenlere, “Çalışan öğretmenlerin performans değerlendirmesini gerçekleştirir.” maddesi ile ilgili olarak “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,83$) cevabıyla, evet cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak evet diyen öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.6.60.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 25: Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evet	141	2,57	1,00	3,391	250	,025*
Hayır	111	2,84	0,84			

Tablo 4.6.60.’ta görüldüğü gibi öğretmenlere, “Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.” maddesi ile ilgili olarak “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,84$) cevabıyla, evet cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak evet diyen öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.6.61.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 28: Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evet	141	2,57	0,98	2,374	250	,018*
Hayır	111	2,86	0,87			

Tablo 4.6.61.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.” maddesi ile ilgili olarak “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,86$) cevabıyla, evet cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak evet diyen öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.6.62.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 30: Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evet	141	2,49	1,01	2,074	250	,039*
Hayır	111	2,85	0,95			

Tablo 4.6.62.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.” maddesi ile ilgili olarak “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,85$) cevabıyla, evet cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Evet diyen öğretmenlerin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.6.63.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığınız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 31: Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evet	141	2,59	0,88	2,893	250	,004*
Hayır	111	2,92	0,93			

Tablo 4.6.63.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.” maddesi ile ilgili olarak “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,92$) cevabıyla, evet cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak evet diyen öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.6.64.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.” Maddesine Göre “Özel Eğitim Kurumu Çalıştığımız İlk Kurum mu?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 32: Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evet	141	2,54	0,98	2,185	250	,030*
Hayır	111	2,80	0,90			

Tablo 4.6.64.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.” maddesi ile ilgili olarak “Özel eğitim kurumu çalıştığımız ilk kurum mu?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,80$) cevabıyla, evet cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Ancak evet diyen öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

4.7.ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ KIDEM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde, öğretmenlerin “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verdikleri 32 maddeye ilişkin cevapların toplanarak, mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi amacıyla **ANOVA Testi** analizi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4.7.65’te yer almaktadır.

Tablo 4.7.65.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE” ye İlişkin Mesleki Kıdemleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

YÖNETİCİLERİN OKULU YÖNETME YETERLİKLERİ ANKETİ (TOPLAM 32 MADDE ORTALAMASI)	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	5,154	3	1,051		
	Gruplariçi	137,598	248	,555		
	TOPLAM	142,752	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MESLEKİ KIDEM		N	\bar{x}	p	
	1-5 yıl		94	2,61	,041*	
	6-10 yıl		63	2,69	,559	
	11-15 yıl		47	2,89	,041*	
	16-21 ve üzeri		48	2,84	,085	
	TOPLAM		252	2,73		

Tablo 4.7.65.'te görüldüğü gibi öğretmenlere “TOPLAM 32 MADDE” ortalamasında mesleki kıdem değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-15 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,89$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

MADDE MADDE YAPILAN DEĞERLENDİRMELER

Bu bölümde, “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verilen 32 maddeye ilişkin cevapların tek tek mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi yapılmış ve sadece manidar bir farklılık olan 14 Madde tablolaştırılmıştır.

Tablo 4.7.66. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 4: Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	7,163	3	2,388		
	Gruplarıçi	225,167	248	,908		
	TOPLAM	232,329	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MESLEKİ KIDEM		N	\bar{x}	p	
	1-5 yıl		94	2,73	,022*	
	6-10 yıl		63	2,68	,740	
	11-15 yıl		47	2,96	,191	
	16-21 ve üzeri		48	3,13	,022*	
	TOPLAM		252	2,84		

Tablo 4.7.66.'da görüldüğü gibi öğretmenlere “Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” maddesi sorularak mesleki kıdem değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 16-21 ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 16-21 ve üzeri olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,13$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.67. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin gelişimi için uygun ortam hazırlar.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 11: Engelli öğrencilerin gelişimi için uygun ortam hazırlar.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	7,585	3	1,862		
	Gruplariçi	195,887	248	,790		
	TOPLAM	203,472	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MESLEKİ KIDEM	N	\bar{x}	p		
	1-5 yıl	94	2,57	,033*		
	6-10 yıl	63	2,59	,929		
	11-15 yıl	47	2,91	,033*		
	16-21 ve üzeri	48	2,85	,077		
	TOPLAM	252	2,69			

Tablo 4.7.67.’de görüldüğü gibi öğretmenlere “Engelli öğrencilerin gelişimi için uygun ortam hazırlar.” maddesi sorularak mesleki kıdem değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-15 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,91$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.68. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulun sosyalleşmesi ve çevreye tanıtımı için çalışır.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 12: Okulun sosyalleşmesi ve çevreye tanıtımı için çalışır.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	9,722	3	2,241		
	Gruplariçi	242,465	248	,978		
	TOPLAM	252,187	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MESLEKİ KIDEM	N	\bar{x}	p		
	1-5 yıl	94	2,59	,014*		
	6-10 yıl	63	2,67	,613		
	11-15 yıl	47	3,02	,014*		
	16-21 ve üzeri	48	2,83	,158		
	TOPLAM	252	2,73			

Tablo 4.7.68.’de görüldüğü gibi öğretmenlere “Okulun sosyalleşmesi ve çevreye tanıtımı için çalışır.” maddesi sorularak mesleki kıdem değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-15 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,02$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.69. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 13: Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	9,552	3	3,184	3,453	,017*
	Gruplariçi	228,683	248	,922		
	TOPLAM	238,234	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MESLEKİ KIDEM	N	\bar{x}	p		
	1-5 yıl	94	2,66	,014*		
	6-10 yıl	63	2,67	,964		
	11-15 yıl	47	3,09	,014*		
	16-21 ve üzeri	48	3,04	,026*		
	TOPLAM	252	2,81			

Tablo 4.7.69.’da görüldüğü gibi öğretmenlere “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” maddesi sorularak mesleki kıdem değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-15 yıl ve 16-21 ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,09$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.70. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 14: Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	10,081	3	3,360	3,771	,011*
	Gruplariçi	220,998	248	,891		
	TOPLAM	231,079	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MESLEKİ KIDEM	N	\bar{x}	p		
	1-5 yıl	94	2,48	,024*		
	6-10 yıl	63	2,60	,437		
	11-15 yıl	47	2,98	,024*		
	16-21 ve üzeri	48	2,92	,056		
	TOPLAM	252	2,70			

Tablo 4.7.70.’te görüldüğü gibi öğretmenlere “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” maddesi sorularak mesleki kıdem değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-15 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,98$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.71. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Velilerle işbirliği halindedir.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 15: Velilerle işbirliği halindedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	9,230	3	3,077		
	Gruplariçi	221,734	248	,894		
	TOPLAM	230,964	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MESLEKİ KIDEM	N	\bar{x}	p		
	1-5 yıl	94	2,80	,600		
	6-10 yıl	63	2,59	,018*		
	11-15 yıl	47	3,17	,018*		
	16-21 ve üzeri	48	2,83	,606		
	TOPLAM	252	2,82			

Tablo 4.7.71.’de görüldüğü gibi öğretmenlere “Velilerle işbirliği halindedir.” maddesi sorularak mesleki kıdem değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 6-10 yıl olanlar ile 11-15 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,17$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.72. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 17: Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	9,772	3	1,924		
	Gruplariçi	248,545	248	1,002		
	TOPLAM	258,317	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MESLEKİ KIDEM	N	\bar{x}	p		
	1-5 yıl	94	2,64	,116		
	6-10 yıl	63	2,38	,019*		
	11-15 yıl	47	2,60	,267		
	16-21 ve üzeri	48	2,83	,019*		
	TOPLAM	252	2,60			

Tablo 4.7.72.’de görüldüğü gibi öğretmenlere “Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.” maddesi sorularak mesleki kıdem değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 6-10 yıl olanlar ile 16-21 ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 16-21 ve üzeri olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,83$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.73. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 20: Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	9,390	3	2,130	2,405	,038*
	Gruplarıçi	219,594	248	,885		
	TOPLAM	228,984	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MESLEKİ KIDEM	N	\bar{x}		p	
	1-5 yıl	94	2,37		,013*	
	6-10 yıl	63	2,63		,088	
	11-15 yıl	47	2,62		,147	
	16-21 ve üzeri	48	2,79		,013*	
	TOPLAM	252	2,56			

Tablo 4.7.73.’te görüldüğü gibi öğretmenlere “Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.” maddesi sorularak mesleki kıdem değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 16-21 ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 16-21 ve üzeri olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,79$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.74. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanıyla ilgili yayın, makale, fuar vb. etkinliklere katılır ve çalışanlarının yararlanmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 22: Özel Eğitim Alanıyla ilgili yayın, makale, fuar vb. etkinliklere katılır ve çalışanlarının yararlanmasını sağlar.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	10,544	3	2,181	2,302	,048*
	Gruplarıçi	235,024	248	,948		
	TOPLAM	245,568	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MESLEKİ KIDEM	N	\bar{x}		p	
	1-5 yıl	94	2,37		,024*	
	6-10 yıl	63	2,68		,051	
	11-15 yıl	47	2,77		,024*	
	16-21 ve üzeri	48	2,65		,115	
	TOPLAM	252	2,58			

Tablo 4.7.74.’te görüldüğü gibi öğretmenlere “Özel Eğitim Alanıyla ilgili yayın, makale, fuar vb. etkinliklere katılır ve çalışanlarının yararlanmasını sağlar.” maddesi

sorularak mesleki kıdem değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-15 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,77$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.75. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 25: Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	10,306	3	2,102	2,465	,033*
	Gruplarıçi	211,440	248	,853		
	TOPLAM	221,746	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MESLEKİ KIDEM	N	\bar{x}	p		
	1-5 yıl	94	2,62	,010*		
	6-10 yıl	63	2,67	,742		
	11-15 yıl	47	3,04	,010*		
	16-21 ve üzeri	48	2,81	,234		
	TOPLAM	252	2,75			

Tablo 4.7.75.’te görüldüğü gibi öğretmenlere “Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.” maddesi sorularak mesleki kıdem değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-15 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,04$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.76. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 28: Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	8,151	3	2,717		
	Gruplarıçi	214,928	248	,867		
	TOPLAM	223,079	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MESLEKİ KIDEM	N	\bar{x}	p		
	1-5 yıl	94	2,53	,005*		
	6-10 yıl	63	2,62	,566		
	11-15 yıl	47	3,00	,005*		
	16-21 ve üzeri	48	2,83	,069		
	TOPLAM	252	2,70			

Tablo 4.7.76.'da görüldüğü gibi öğretmenlere “Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.” maddesi sorularak mesleki kıdem değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-15 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x} = 3,00$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.77. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 30: Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	9,148	3	2,049		
	Gruplarıçi	238,530	248	,962		
	TOPLAM	247,679	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MESLEKİ KIDEM	N	\bar{x}	p		
	1-5 yıl	94	2,53	,022*		
	6-10 yıl	63	2,68	,346		
	11-15 yıl	47	2,94	,022*		
	16-21 ve üzeri	48	2,83	,084		
	TOPLAM	252	2,70			

Tablo 4.7.77.'de görüldüğü gibi öğretmenlere “Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.” maddesi sorularak mesleki kıdem değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-15 yıl

olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,94$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.78. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 31: Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	7,925	3	2,642		
	Gruplarıçi	201,262	248	,812		
	TOPLAM	209,187	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MESLEKİ KIDEM	N	\bar{x}		p	
	1-5 yıl	94	2,56		,002*	
	6-10 yıl	63	2,71		,306	
	11-15 yıl	47	3,06		,002*	
	16-21 ve üzeri	48	2,77		,196	
	TOPLAM	252	2,73			

Tablo 4.7.78.’de görüldüğü gibi öğretmenlere “Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.” maddesi sorularak mesleki kıdem değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-15 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,06$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.79. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.” Maddesine İlişkin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 32: Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	9,801	3	3,267		
	Gruplarıçi	219,163	248	,884		
	TOPLAM	228,964	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MESLEKİ KIDEM	N	\bar{x}		p	
	1-5 yıl	94	2,43		,002*	
	6-10 yıl	63	2,70		,076	
	11-15 yıl	47	2,96		,002*	
	16-21 ve üzeri	48	2,75		,053	
	TOPLAM	252	2,65			

Tablo 4.7.79.’da görüldüğü gibi öğretmenlere “Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.” maddesi sorularak mesleki kıdem değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Kıdem değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemi 1-5 yıl olanlar ile 11-15 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,96$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

4.8.ÖĞRETMENLERİN BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde, öğretmenlerin “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verdikleri 32 maddeye ilişkin cevapların toplanarak, bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi amacıyla **Kruskal-Wallis Testi** analizi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4.8.80’de yer almaktadır.

Tablo 4.8.80.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE” ye İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

YÖNETİCİLERİN OKULU YÖNETME YETERLİKLERİ ANKETİ (TOPLAM 32 MADDE ORTALAMASI)		sd	X ²	p
		2	11,069	,004*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,67	120,87
	6-10 yıl	83	2,74	126,54
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,33	188,54
	TOPLAM	252	2,73	

Tablo 4.8.80.’de görüldüğü gibi öğretmenlere “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine ait toplam 32 madde ile ilgili olarak bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bu görüşlere göre, görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,33$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

MADDE MADDE YAPILAN DEĞERLENDİRMELER

Bu bölümde, “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verilen 32 maddeye ilişkin cevapların tek tek bulunduğu kurumdaki

görev süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi yapılmış ve sadece manidar bir farklılık olan 21 Madde tablolastırılmıştır.

Tablo 4.8.81.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanı ile ilgili bilgi teknolojilerini bilir.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 1: Özel Eğitim Alanı ile ilgili bilgi teknolojilerini bilir.		sd	X²	p
		2	15,449	,000*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,69	120,17
	6-10 yıl	83	2,78	126,55
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,64	196,21
	TOPLAM	252	2,77	

Tablo 4.8.81.'de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Özel Eğitim Alanı ile ilgili bilgi teknolojilerini bilir.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x} = 3,64$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.82.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanının özel öğretim yöntem ve tekniklerini bilir.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 2: Özel Eğitim Alanının özel öğretim yöntem ve tekniklerini bilir.		sd	X²	p
		2	8,322	,016*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,68	121,13
	6-10 yıl	83	2,76	128,13
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,36	176,32
	TOPLAM	252	2,74	

Tablo 4.8.82.'de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Özel Eğitim Alanının özel öğretim yöntem ve tekniklerini bilir.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi

değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=3,36$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.83.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanı ile ilgili öğretim programlarını bilir ve uygular.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 3: Özel Eğitim Alanı ile ilgili öğretim programlarını bilir ve uygular.		sd	X^2	p
		2	8,635	,013*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{X}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,70	120,93
	6-10 yıl	83	2,78	128,25
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,43	177,79
	TOPLAM	252	2,77	

Tablo 4.8.83.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Özel Eğitim Alanı ile ilgili öğretim programlarını bilir ve uygular.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=3,43$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.84.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 4: Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.		sd	X ²	p
		2	10,392	,006*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,78	121,78
	6-10 yıl	83	2,82	125,55
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,57	184,36
	TOPLAM	252	2,84	

Tablo 4.8.84.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,57$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.85.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanına uygun özel öğretim yöntem ve tekniklerin sınıf ve atölye içerisinde uygulanmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 6: Özel Eğitim Alanına uygun özel öğretim yöntem ve tekniklerin sınıf ve atölye içerisinde uygulanmasını sağlar.		sd	X ²	p
		2	9,570	,008*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,85	127,71
	6-10 yıl	83	2,67	115,63
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,50	177,61
	TOPLAM	252	2,83	

Tablo 4.8.85.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Özel Eğitim Alanına uygun özel öğretim yöntem ve tekniklerin sınıf ve atölye içerisinde uygulanmasını sağlar.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 6-10 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir.

Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,50$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.86.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 9: Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.		sd	X ²	p
		2	13,221	,001*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,68	118,97
	6-10 yıl	83	2,82	130,07
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,57	188,71
	TOPLAM	252	2,77	

Tablo 4.8.86.’da görüldüğü gibi öğretmenlere, “Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,57$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.87.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 10: Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.		sd	X ²	p
		2	11,430	,003*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,66	119,49
	6-10 yıl	83	2,83	129,87
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,50	184,14
	TOPLAM	252	2,77	

Tablo 4.8.87.'de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,50$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.88.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 13: Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.		sd	X ²	p
		2	11,649	,003*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,70	118,25
	6-10 yıl	83	2,90	132,55
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,57	182,04
	TOPLAM	252	2,81	

Tablo 4.8.88.'de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,57$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.89.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 14: Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.		sd	X ²	p
		2	17,902	,000*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,57	117,66
	6-10 yıl	83	2,77	130,81
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,64	198,75
	TOPLAM	252	2,70	

Tablo 4.8.89.’da görüldüğü gibi öğretmenlere, “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,64$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.90.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Velilerle işbirliği halindedir.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 15: Velilerle işbirliği halindedir.		sd	X ²	p
		2	10,083	,006*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,77	122,62
	6-10 yıl	83	2,80	124,07
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,57	183,93
	TOPLAM	252	2,82	

Tablo 4.8.90.’da görüldüğü gibi öğretmenlere, “Velilerle işbirliği halindedir.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,57$) cevabıyla daha

olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.91.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 16: Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.		sd	X ²	p
		2	13,026	,001*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,61	117,10
	6-10 yıl	83	2,86	134,53
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,50	182,93
	TOPLAM	252	2,74	

Tablo 4.8.91.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x} = 3,50$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.92.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel Eğitim Alanıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 18: Özel Eğitim Alanıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.		sd	X ²	p
		2	6,572	,037*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,71	122,28
	6-10 yıl	83	2,78	126,70
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,36	172,04
	TOPLAM	252	2,77	

Tablo 4.8.92.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Özel Eğitim Alanıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi

değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=3,36$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.93.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 19: Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.		sd	X^2	p
		2	6,973	,031*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{X}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,54	124,57
	6-10 yıl	83	2,51	122,03
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,29	174,36
	TOPLAM	252	2,57	

Tablo 4.8.93.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 6-10 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=3,29$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.94.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 20: Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.		sd	X²	p
		2	6,219	,045*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,45	118,41
	6-10 yıl	83	2,71	136,83
	11-16 yıl ve üzeri	14	2,93	154,79
	TOPLAM	252	2,56	

Tablo 4.8.94.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,93$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.95.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel eğitim alanında, kurs, seminer vb. hizmetiçi eğitimler düzenler.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 21: Özel eğitim alanında, kurs, seminer vb. hizmetiçi eğitimler düzenler.		sd	X²	p
		2	6,683	,035*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,55	123,87
	6-10 yıl	83	2,57	123,57
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,21	173,00
	TOPLAM	252	2,60	

Tablo 4.8.95.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Özel eğitim alanında, kurs, seminer vb. hizmetiçi eğitimler düzenler.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=3,21$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.96.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 23: Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.		sd	X ²	p
		2	8,797	,012*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{X}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,69	120,81
	6-10 yıl	83	2,80	128,39
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,43	178,32
	TOPLAM	252	2,77	

Tablo 4.8.96.’da görüldüğü gibi öğretmenlere, “Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=3,43$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.97.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Çalışan öğretmenlerin performans değerlendirmesini gerçekleştirir.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 24: Çalışan öğretmenlerin performans değerlendirmesini gerçekleştirir.		sd	X ²	p
		2	14,289	,001*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{X}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,65	120,65
	6-10 yıl	83	2,71	126,11
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,57	193,64
	TOPLAM	252	2,72	

Tablo 4.8.97.'de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Çalışan öğretmenlerin performans değerlendirmesini gerçekleştirir.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,57$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.98.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 25: Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.		sd	X ²	p
		2	5,954	,049*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,68	121,69
	6-10 yıl	83	2,78	128,36
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,29	168,71
	TOPLAM	252	2,75	

Tablo 4.8.98.'de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,29$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.99.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 30: Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.		sd	X ²	p
		2	8,928	,012*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,60	119,57
	6-10 yıl	83	2,78	131,07
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,36	176,14
	TOPLAM	252	2,70	

Tablo 4.8.99.’da görüldüğü gibi öğretmenlere, “Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x} = 3,36$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.100.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 31: Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.		sd	X ²	p
		2	11,168	,004*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,66	120,74
	6-10 yıl	83	2,73	127,31
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,50	185,43
	TOPLAM	252	2,73	

Tablo 4.8.100.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” ($\bar{x} = 3,50$) cevabıyla daha

olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

Tablo 4.8.101.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.” Maddesine İlişkin Bulunduğu Kurumdaki Görev Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 32: Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.		sd	X ²	p
		2	6,508	,039*
Kruskal-Wallis Test	BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması
	1-5 yıl	155	2,58	120,79
	6-10 yıl	83	2,70	129,94
	11-16 yıl ve üzeri	14	3,21	169,29
	TOPLAM	252	2,65	

Tablo 4.8.101.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.” maddesi sorulmuş bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşlerde 1-5 yıl ile 11-16 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=3,21$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Sıra ortalaması dikkate alındığında, uygulama sonrasında en yüksek görüşe görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar sahiptir. Diğer görüşler ise “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabı içinde yer almıştır.

4.9.ÖĞRETMENLERİN MEZUNİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde, öğretmenlerin “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verdikleri 32 maddeye ilişkin cevapların toplanarak, mezuniyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi amacıyla ANOVA Testi analizi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4.9.102’de yer almaktadır.

**Tablo 4.9.102.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE”
ye İlişkin Mezuniyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları**

YÖNETİCİLERİN OKULU YÖNETME YETERLİKLERİ ANKETİ (TOPLAM 32 MADDE ORTALAMASI)	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	,397	2	,198		
	Gruplarıçi	140,355	249	,564		
	TOPLAM	140,752	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MEZUNİYET		N	\bar{x}	p	
	Ön Lisans		31	2,77	,790	
	Lisans		191	2,73	,965	
	Lisansüstü		30	2,62	,739	
	TOPLAM		252	2,73		

Tablo 4.9.102.’de görüldüğü gibi öğretmenlere “TOPLAM 32 MADDE” ortalamasında mezuniyet değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Bu sonuçlara göre mezuniyeti ön lisans olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,77$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

MADDE MADDE YAPILAN DEĞERLENDİRMELER

Bu bölümde, “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verilen 32 maddeye ilişkin cevapların tek tek mezuniyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi yapılmış ve sadece manidar bir farklılık olan 6 Madde tablolaştırılmıştır.

Tablo 4.9.103. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Mezuniyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 4: Öğretme- öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	7,146	2	1,573		
	Gruplarıçi	229,183	249	,920		
	TOPLAM	236,329	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MEZUNİYET		N	\bar{x}	p	
	Ön Lisans		31	3,13	,045*	
	Lisans		191	2,81	,422	
	Lisansüstü		30	2,73	,045*	
	TOPLAM		252	2,84		

Tablo 4.9.103.’te görüldüğü gibi öğretmenlere “Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” maddesi sorularak mezuniyet değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Mezuniyet değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre mezuniyeti ön lisans olanlar ile lisansüstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Ön lisans mezunları “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=3,13$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.9.104. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” Maddesine İlişkin Mezuniyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 14: Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	8,336	2	2,168		
	Gruplarıçi	226,744	249	,911		
	TOPLAM	235,079	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MEZUNİYET		N	\bar{x}	p	
	Ön Lisans		31	2,87	,040*	
	Lisans		191	2,72	,422	
	Lisansüstü		30	2,37	,040*	
	TOPLAM		252	2,70		

Tablo 4.9.104.’te görüldüğü gibi öğretmenlere “Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” maddesi sorularak mezuniyet değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Mezuniyet değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre mezuniyeti ön lisans olanlar ile lisansüstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Ön lisans mezunları “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=2,87$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.9.105. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Velilerle işbirliği halindedir.” Maddesine İlişkin Mezuniyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 15: Velilerle işbirliği halindedir.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	7,258	2	2,629		
	Gruplarıçi	225,707	249	,906		
	TOPLAM	232,964	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MEZUNİYET		N	\bar{x}	p	
	Ön Lisans		31	2,65	,552	
	Lisans		191	2,90	,033*	
	Lisansüstü		30	2,50	,033*	
	TOPLAM		252	2,82		

Tablo 4.9.105.’te görüldüğü gibi öğretmenlere “Velilerle işbirliği halindedir.” maddesi sorularak mezuniyet değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Mezuniyet değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre mezuniyeti lisans olanlar ile lisansüstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Lisans mezunları “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,90$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.9.106. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.” Maddesine İlişkin Mezuniyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 16: Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	9,062	2	2,031		
	Gruplariçi	234,172	249	,940		
	TOPLAM	243,234	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MEZUNİYET		N	\bar{x}	p	
	Ön Lisans		31	2,74	,170	
	Lisans		191	2,80	,039*	
	Lisansüstü		30	2,40	,039*	
	TOPLAM		252	2,74		

Tablo 4.9.106.’da görüldüğü gibi öğretmenlere “Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.” maddesi sorularak mezuniyet değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Mezuniyet değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre mezuniyeti lisans olanlar ile lisansüstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Lisans mezunları “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,80$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.9.107. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.” Maddesine İlişkin Mezuniyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 17: Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	5,633	2	2,816		
	Gruplariçi	248,684	249	,999		
	TOPLAM	254,317	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MEZUNİYET		N	\bar{x}	p	
	Ön Lisans		31	2,71	,048*	
	Lisans		191	2,65	,755	
	Lisansüstü		30	2,20	,048*	
	TOPLAM		252	2,60		

Tablo 4.9.107.’de görüldüğü gibi öğretmenlere “Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.” maddesi sorularak mezuniyet değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Mezuniyet değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre mezuniyeti ön lisans olanlar ile lisansüstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Ön lisans mezunları “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,71$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.9.108. Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.” Maddesine İlişkin Mezuniyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 26: Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplararası	8,842	2	1,921		
	Gruplarıçi	218,392	249	,877		
	TOPLAM	227,234	251			
ÇOKLU KARŞILAŞTIRMA SONUÇLARI (SCHEFFE)	MEZUNİYET		N	\bar{x}	p	
	Ön Lisans		31	2,55	,840	
	Lisans		191	2,81	,042*	
	Lisansüstü		30	2,50	,042*	
	TOPLAM		252	2,74		

Tablo 4.9.108.’de görüldüğü gibi öğretmenlere “Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.” maddesi sorularak mezuniyet değişkenine göre yapılan (F testi = ANOVA) analizi sonucunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Mezuniyet değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre mezuniyeti lisans olanlar ile lisansüstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Lisans mezunları “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,81$) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

4.10.ÖĞRETMENLERİN “ŞU AN ÇALIŞTIĞINIZ ÖZEL EĞİTİM KURUMUNU İSTEYEREK Mİ TERCİH ETTİNİZ?” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde, öğretmen görüşlerine göre “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verilen 32 maddeye ilişkin cevapların toplanarak, “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi yapılmıştır.

**Tablo 4.10.109.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “TOPLAM 32 MADDE”
ye Göre “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih
ettiniz?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları**

YÖNETİCİLERİN OKULU YÖNETME YETERLİKLERİ ANKETİ (TOPLAM 32 MADDE ORTALAMASI)	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evet	209	2,74	0,74	,561	250	,575
Hayır	43	2,67	0,79			

Tablo 4.10.109.’da görüldüğü gibi öğretmenlere, “TOPLAM 32 MADDE” ortalamasında “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık görülmemektedir.

Bulgulara göre evet diyen öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,74$) cevabıyla, hayır diyen öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Her iki değişkende de öğretmenlerin cevapları birbirine çok yakın olmakla birlikte hayır diyen öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” seçeneği içerisinde yer almıştır.

MADDE MADDE DEĞERLENDİRMELER

Bu bölümde, öğretmen görüşlerine göre “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” anketine verilen 32 maddeye ilişkin cevapların tek tek “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının değerlendirilmesi yapılmış ve sadece manidar bir farklılık olan 6 madde tablolatırılmıştır.

**Tablo 4.10.110.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Öğretmen ve öğrencilerle
iyi iletişim kurar.” Maddesine Göre “Şu an çalıştığınız özel eğitim
kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” Değişkenine İlişkin Görüş
Farklılıkları**

Madde 10: Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evet	209	2,80	0,93	2,405	250	,031*
Hayır	43	2,48	1,03			

Tablo 4.10.110.’da görüldüğü gibi öğretmenlere, “Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.” maddesi ile ilgili olarak “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,80$) cevabıyla, hayır cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Hayır diyen öğretmenlerin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” ($\bar{x}=2,48$) seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.10.111.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulun sosyalleşmesi ve çevreye tanıtımı için çalışır.” Maddesine Göre “Şu an çalıştığımız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 12: Okulun sosyalleşmesi ve çevreye tanıtımı için çalışır.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evet	209	2,78	0,99	2,613	250	,028*
Hayır	43	2,41	0,98			

Tablo 4.10.111.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Okulun sosyalleşmesi ve çevreye tanıtımı için çalışır.” maddesi ile ilgili olarak “Şu an çalıştığımız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,78$) cevabıyla, hayır cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Hayır diyen öğretmenlerin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” ($\bar{x}=2,41$) seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.10.112.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” Maddesine Göre “Şu an çalıştığımız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 13: Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evet	209	2,85	0,96	2,374	250	,031*
Hayır	43	2,53	1,05			

Tablo 4.10.112.’de görüldüğü gibi öğretmenlere, “Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” maddesi ile ilgili olarak “Şu an çalıştığımız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,85$) cevabıyla, hayır cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Hayır diyen öğretmenlerin cevabı da “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,53$) seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.10.113.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Özel eğitim alanında, kurs, seminer vb. hizmetiçi eğitimler düzenler.” Maddesine Göre “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 21: Özel eğitim alanında, kurs, seminer vb. hizmetiçi eğitimler düzenler.	N	\bar{X}	SS	t	sd	p
Evet	209	2,67	0,91	3,039	250	,003*
Hayır	43	2,21	0,94			

Tablo 4.10.113.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Özel eğitim alanında, kurs, seminer vb. hizmetiçi eğitimler düzenler.” maddesi ile ilgili olarak “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=2,67$) cevabıyla, hayır cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Hayır diyen öğretmenlerin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” ($\bar{X}=2,21$) seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.10.114.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.” Maddesine Göre “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 26: Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	N	\bar{X}	SS	t	sd	p
Evet	209	2,79	0,91	2,771	250	,048*
Hayır	43	2,41	1,05			

Tablo 4.10.114.’te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.” maddesi ile ilgili olarak “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{X}=2,79$) cevabıyla, hayır cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Hayır diyen öğretmenlerin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” ($\bar{X}=2,41$) seçeneği içerisinde yer almıştır.

Tablo 4.10.115.Öğretmenlerin, Okul Müdürleri Hakkında, “Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.” Maddesine Göre “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” Değişkenine İlişkin Görüş Farklılıkları

Madde 28: Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Evet	209	2,74	0,92	2,609	250	,039*
Hayır	43	2,39	1,03			

Tablo 4.115.'te görüldüğü gibi öğretmenlere, “Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.” maddesi ile ilgili olarak “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” değişkenine göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bulgulara göre evet cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” ($\bar{x}=2,74$) cevabıyla, hayır cevabını veren öğretmenlere oranla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Hayır diyen öğretmenlerin cevabı ise “Nadiren Katılıyorum” ($\bar{x}=2,39$) seçeneği içerisinde yer almıştır.

4.11.TÜM MADDELERİN FREKANS, YÜZDE, ORTALAMA VE STANDART SAPMASINA GÖRE DAĞILIMI

Tablo 4.11.116.Öğretmenlerin, “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterlikleri” Anketinin Maddelerine Ait Puanlarının Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapmasına Göre Dağılımı

MADDELER OKUL YÖNETİCİSİ;	HER ZAMAN KATILYORUM		ÇOĞU ZAMAN KATILYORUM		NADİREN KATILYORUM		HIÇ KATILMIYORUM		\bar{x}	ss
	N	%	N	%	N	%	N	%		
1.Özel Eğitim Alanı ile ilgili bilgi teknolojilerini bilir.	60	23,8	97	38,5	73	29,0	22	8,7	2,77	0,91
2.Özel Eğitim Alanın özel öğretim yöntem ve tekniklerini bilir.	52	20,6	109	43,3	65	25,8	26	10,3	2,74	0,90
3.Özel Eğitim Alanı ile ilgili öğretim programlarını bilir ve uyguladır.	64	25,4	91	36,1	71	28,2	26	10,3	2,77	0,95
4.Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.	73	29,0	91	36,1	62	24,6	26	10,3	2,84	0,96
5.BEP'lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.	82	32,5	88	34,9	55	21,8	27	10,7	2,89	0,98
6.Özel Eğitim Alanına uygun özel öğretim yöntem ve tekniklerin sınıf ve atölye içerisinde uygulanmasını sağlar.	77	30,6	78	31,0	73	29,0	24	9,5	2,83	0,97
7.Engelli öğrencilerin yeteneklerini ve sosyal yönlerini geliştirici faaliyetler gerçekleştirir.	62	24,6	90	35,7	73	29,0	27	10,7	2,74	0,95
8.Öğrencilere ve öğretmenlere değer verir.	75	29,8	86	34,1	57	22,6	34	13,5	2,80	1,01
9.Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.	64	25,4	95	37,7	65	25,8	28	11,1	2,77	0,95
10.Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.	61	24,2	100	39,7	62	24,6	29	11,5	2,77	0,95
11.Engelli öğrencilerin gelişimi için uygun ortam hazırlar.	46	18,3	111	44,0	67	26,6	28	11,1	2,69	0,90
12.Okulun sosyalleşmesi ve çevreye tanıtımı için çalışır.	67	26,6	84	33,3	68	27,0	33	13,1	2,73	1,00
13.Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.	74	29,4	83	32,9	69	27,4	26	10,3	2,81	0,97
14.Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.	56	22,2	97	38,5	66	26,2	33	13,1	2,70	0,96
15.Velilerle işbirliği halindedir.	75	29,8	79	31,3	76	30,2	22	8,7	2,82	0,96
16.Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.	67	26,6	81	32,1	76	30,2	28	11,1	2,74	0,97
17.Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.	57	22,6	78	31,0	77	30,6	40	15,9	2,60	1,01

18.Özel Eğitim Alanıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.	63	25,0	96	38,1	65	25,8	28	11,1	2,77	0,95
19.Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.	62	24,6	62	24,6	86	34,1	42	16,7	2,57	1,04
20.Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.	45	17,9	89	35,3	81	32,1	37	14,7	2,56	0,95
21.Özel eğitim alanında, kurs, seminer vb. hizmetiçi eğitimler düzenler.	42	16,7	102	40,5	72	28,6	36	14,3	2,60	0,93
22.Özel Eğitim Alanıyla ilgili yayın, makale, fuar vb. etkinliklere katılır ve çalışanlarının yararlanmasını sağlar.	46	18,3	97	38,5	65	25,8	44	17,5	2,58	0,98
23.Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.	68	27,0	85	33,7	71	28,2	28	11,1	2,77	0,97
24.Çalışan öğretmenlerin performans değerlendirmesini gerçekleştirir.	53	21,0	98	38,9	78	31,0	23	9,1	2,72	0,90
25.Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.	61	24,2	90	35,7	77	30,6	24	9,5	2,75	0,93
26.Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	62	24,6	88	34,9	77	30,6	25	9,9	2,74	0,94
27.Fikir ya da görev paylaşım yaparken açık ve ikna edicidir.	54	21,4	101	40,1	65	25,8	32	12,7	2,70	0,95
28.Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.	53	21,0	102	40,5	65	25,8	32	12,7	2,70	0,94
29.Çalışanların motivasyonunu artırmaya çalışır.	62	24,6	75	29,8	79	31,3	36	14,3	2,65	1,01
30.Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.	62	24,6	87	34,5	69	27,4	34	13,5	2,70	0,99
31.Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.	58	23,0	91	36,1	81	32,1	22	8,7	2,73	0,91
32.Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.	54	21,4	89	35,3	77	30,6	32	12,7	2,65	0,96
TOPLAM ORTALAMA:									2,73	

Tablo 4.11.116.'da görüldüğü gibi anket maddelerine ait puanlarının frekans, yüzde, ortalama ve standart sapmasına göre dağılımları yapılmıştır. Ortalamaları incelediğimizde ağırlık olarak ortalama (2,73) “Çoğu Zaman Katılıyorum” olarak belirlenmiştir. En yüksek ortalama 5. Soru “BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.” ortalaması 2,89 cevabıyla “Çoğu Zaman Katılıyorum” olarak çıkmaktadır. En düşük ortalama ise 20. Soru “Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.” Ortalaması 2,56 cevabıyla “Çoğu Zaman Katılıyorum” olarak belirlenmiştir.

BÖLÜM V

5.TARTIŞMALAR

5.1.ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN KİŞİSEL TARTIŞMALAR

Aşağıda araştırmaya katılan öğretmenlerin “cinsiyeti”, “yaşı”, “medeni hali”, “branşı”, “özel eğitim kurumu çalıştığı ilk kurumu mu?”, “öğretmenlik mesleğindeki kıdemi”, “bulunduğu kurumda kaç yıldır görev yapıyor”, “mezun olduğu okul türü”, “şu an çalıştığı özel eğitim kurumunu isteyerek tercih edip, etmediği”, “Özel eğitim öğretmeni değilse özel eğitim ile ilgili eğitim alma durumuna” ilişkin tartışmalar yer almaktadır.

Tablo 4.1.1’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin kadın ve erkek dağılımları hemen hemen birbirine eşittir.

Tablo 4.1.2’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin büyük çoğunluğunu (%74,2) 20-40 yaş arasındaki orta yaş grubunda olan öğretmenler oluşturmaktadır.

Tablo 4.1.3’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin evli ve bekar dağılımları hemen hemen birbirine eşittir.

Tablo 4.1.4’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin büyük çoğunluğunu branşı (%60,7) Zihin Engelliler, İşitme Engelliler ve Görme Engelliler sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Diğerlerini de genel bilgi ve meslek dersi öğretmenleri, rehber öğretmenler ve okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır.

Tablo 4.1.5’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” sorusuna verdiği cevapların dağılımları hemen hemen birbirine eşittir.

Tablo 4.1.6’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin çoğunluğunu (%62,3) 1-10 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenler oluşturmaktadır.

Tablo 4.1.7’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin çoğunluğunu (%61,5) 1-5 yıl arası bulunduğu okulda görev süresine sahip öğretmenler oluşturmaktadır. Bu da öğretmenlerin sürekli bir değişim içinde olduğunu göstermektedir. Son yıllarda okul türlerinin değişmesi ve norm sayılarının her kurumda değişiklikler göstermesi ile yorumlanabilir.

Tablo 4.1.8’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin büyük çoğunluğunu (%75,8) lisans mezunu öğretmenler oluşturmaktadır.

Tablo 4.1.9’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin, “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” sorusuna büyük çoğunluğunu (%82,9) evet cevabını veren öğretmenler oluşturmaktadır. Özel eğitim öğretmenliğinin zor bir alan olmasına rağmen büyük bir çoğunluğunun isteyerek gelmesi bu alandaki başarıyı arttıracakı söylenebilir.

Tablo 4.1.10’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin, “Özel eğitim öğretmeni değil iseniz özel eğitim ile ilgili eğitim aldınız mı?” sorusunu işaretleyenlerin çoğunluğunu (%63,2) evet cevabını veren öğretmenler oluşturmaktadır. Özel eğitim ile ilgili eğitim alanların sayısı çoğunluğu oluştursa da bu okulda tüm çalışanların bu alan ile ilgili eğitim alması gerekmektedir.

5.2.ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde, öğretmenlerin cinsiyet değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır (Tablo 11-22). Öğretmenlerin cinsiyet değişkenine ilişkin yapılan “t” testi analizine göre 32 sorudan 11 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmenlere sorulan 32 maddenin toplam ortalamasına bakıldığında, cinsiyete göre hem anlamlı farklılık bulunmuş hem de kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin yeterlilikleri ile ilgili kadın öğretmenlerin daha yüksek olumlulukta cevap vermeleri, kadınların mesleki gözlem yeteneklerinin yüksek olması ile yorumlanabilir. Ya da beklentilerinin erkek öğretmenlere oranla daha çok olması ile açıklanabilir. Aynı zamanda bu yüksek olumluluk, özel eğitimdeki öğrencilere anne duyarlılığı ile yaklaşımları ile de açıklanabilir.

Bütün maddelerin toplamı alınarak yapılan değerlendirmede cinsiyet değişkeni, okul idarecilerinin, okulu yönetme yeterliliğinin öğretmenler tarafından belirlenmesi açısından **bir farklılık oluşturmaktadır**. Madde madde yapılan analizler aşağıda tartışılmıştır.

MADDE MADDE DEĞERLENDİRMELER

Öğretmenlere, okul müdürleri hakkında;

“Özel Eğitim Alanı ile ilgili öğretim programlarını bilir ve uygular.” maddesi sorulmuş, kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” maddesi sorulmuş, kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.” maddesi sorulmuş, kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Özel Eğitim Alanına uygun özel öğretim yöntem ve tekniklerin sınıf ve atölye içerisinde uygulanmasını sağlar.” maddesi sorulmuş, kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Engelli öğrencilerin yeteneklerini ve sosyal yönlerini geliştirici faaliyetler gerçekleştirir.” maddesi sorulmuş, kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.” maddesi sorulmuş, kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Engelli öğrencilerin gelişimi için uygun ortam hazırlar.” maddesi sorulmuş, kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” maddesi sorulmuş, kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Velilerle işbirliği halindedir.” maddesi sorulmuş, kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Fikir ya da görev paylaşım yaparken açık ve ikna edicidir.” maddesi sorulmuş, kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.” maddesi sorulmuş, kadın öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Anlamlı farklılık olan bulguların tümünde kadın öğretmenler daha olumlu görüş belirterek, özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterliliklerine

erkek öğretmenlere oranla yüksek görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenlerin hem daha çok beklenti içinde olmaları hem de özel eğitim konusunda okul idaresine daha çok destek vermek istemeleri ile açıklanabilir.

5.3.ÖĞRETMENLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde, öğretmenlerin yaş değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır (Tablo 23-29). Öğretmenlerin yaş değişkenine ilişkin yapılan “Kruskal-Wallis Testi” analizine göre 32 sorudan 6 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmenlere sorulan 32 maddenin toplam ortalamasına bakıldığında, yaşa göre anlamlı farklılık bulunmamış ancak yaşı 41-51 yaş arasında olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Bütün maddelerin toplamı alınarak yapılan değerlendirmede yaş değişkeni, okul idarecilerinin, okulu yönetme yeterliliğinin öğretmenler tarafından belirlenmesi açısından bir farklılık oluşturmamıştır. Madde madde yapılan analizler aşağıda tartışılmıştır.

MADDE MADDE DEĞERLENDİRMELER

Öğretmenlere, okul müdürleri hakkında;

“Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” maddesi sorulmuş yaşı 41-51 yaş olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Bu sonuca göre okul yöneticisinin sahip olduğu bilgiler ve planlama becerisi okul iklimi için önemlidir diyebiliriz. Okul yöneticisi ve çalışanlar arasında süreç, amaç ve planlama ve işbirliği değişimi olumlu etkileyeceğini söyleyebiliriz.

“BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.” maddesi sorulmuş yaşı 20-30 yaş olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Engelli öğrencilerin yeteneklerini ve sosyal yönlerini geliştirici faaliyetler gerçekleştirir.” maddesi sorulmuş yaşı 20-30 yaş olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Genç öğretmenler okul yöneticisinin okuldaki öğrenciye yönelik etkili çalışmaları daha iyi fark ettiği söylenebilir.

“Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.” maddesi sorulmuş yaşı 41-51 yaş olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” maddesi sorulmuş yaşı 41-51 yaş olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Velilerle işbirliği halindedir.” maddesi sorulmuş yaşı 31-40 yaş olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Altı adet anlamlı cevaptan 3 tanesine orta yaşın üzerindeki denekler daha yüksek görüş belirtmişlerdir. Tecrübeli öğretmenler de zaman içinde elde ettikleri deneyimlerine göre okul yöneticilerinin yeterlilikleri hakkında belirleyici cevaplar verdikleri söylenebilir.

5.4.ÖĞRETMENLERİN MEDENİ HAL DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde, öğretmenlerin medeni hal değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır (Tablo 30-34). Öğretmenlerin medeni hal değişkenine ilişkin yapılan “t testi” analizine göre 32 sorudan 4 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmenlere sorulan 32 maddenin toplam ortalamasına bakıldığında, medeni hale göre anlamlı farklılık bulunmamış ancak evli öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Bütün maddelerin toplamı alınarak yapılan değerlendirmede medeni hal değişkeni, okul idarecilerinin, okulu yönetme yeterliliğinin öğretmenler tarafından belirlenmesi açısından bir farklılık oluşturmamıştır. Madde madde yapılan analizler aşağıda tartışılmıştır.

MADDE MADDE DEĞERLENDİRMELER

Öğretmenlere, okul müdürleri hakkında;

“Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” maddesi sorulmuş evli öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.” maddesi sorulmuş evli öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.” maddesi sorulmuş bekar öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.” maddesi sorulmuş evli öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Dört adet anlamlı cevaptan üç tanesine evliler daha yüksek görüş belirtmişlerdir. Evli öğretmenler aile düzeninden kaynaklanan alışkanlıklardan dolayı yöneticilerin yeterliliklerini daha iyi fark etmekte ve buna göre daha olumlu cevap vermişlerdir yorumu yapılabilir.

5.5.ÖĞRETMENLERİN BRANŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde, öğretmenlerin branş değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır (Tablo 35-47). Öğretmenlerin branş değişkenine ilişkin yapılan “Kruskal-Wallis Testi” analizine göre 32 sorudan 12 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilir, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmenlere sorulan 32 maddenin toplam ortalamasına bakıldığında, branşa göre anlamlı farklılık bulunmamış ancak branşı rehber öğretmen olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Bütün maddelerin toplamı alınarak yapılan değerlendirmede branş değişkeni, okul idarecilerinin, okulu yönetme yeterliliğinin öğretmenler tarafından belirlenmesi açısından bir farklılık oluşturmamıştır. Madde madde yapılan analizler aşağıda tartışılmıştır.

MADDE MADDE DEĞERLENDİRMELER

Öğretmenlere, okul müdürleri hakkında;

“Özel Eğitim Alanının özel öğretim yöntem ve tekniklerini bilir.” maddesi sorulmuş, rehber öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.” maddesi sorulmuş, rehber öğretmenler “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Öğrencilere ve öğretmenlere değer verir.” maddesi sorulmuş, rehber öğretmenler “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.” maddesi sorulmuş, rehber öğretmenler “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” maddesi sorulmuş, rehber öğretmenler “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.” maddesi sorulmuş, rehber öğretmenler “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.” maddesi sorulmuş, rehber öğretmenler “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.” maddesi sorulmuş, rehber öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.” maddesi sorulmuş, rehber öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.” maddesi sorulmuş, rehber öğretmenler “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.” maddesi sorulmuş, Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.” maddesi sorulmuş, Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Anlamli cevapların büyük çoğunluğuna rehber öğretmenler daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Özel eğitim kurumlarında ve okullarında rehber öğretmenler birçok alandan sorumlu oldukları ve idareyle daha yakın çalışmalarından dolayı daha olumlu görüş içinde oldukları söylenebilir. Yapılan çalışmaların çoğunda da katkıları bulunan rehber öğretmenler okulun yönetilmesinde de sorumluluk bilinci içinde oldukları yorumu yapılabilir.

Ayrıca rehber öğretmenler yaptıkları çalışmalarda, okul idaresi ile daha çok birlikte çalıştıklarından dolayı daha olumlu görüş içinde oldukları söylenebilir.

5.6.ÖĞRETMENLERİN “ÖZEL EĞİTİM KURUMU ÇALIŞTIĞINIZ İLK KURUM MU?” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde, öğretmenlerin “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır (Tablo 48-61). Öğretmenlerin “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkenine ilişkin yapılan “t testi” analizine göre 32 sorudan 13 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmenlere sorulan 32 maddenin toplam ortalamasına bakıldığında, “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” sorusuna göre anlamlı farklılık bulunmamış, ancak hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Bütün maddelerin toplamı alınarak yapılan değerlendirmede “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkeni, okul idarecilerinin, okulu yönetme yeterliliğinin öğretmenler tarafından belirlenmesi açısından bir farklılık oluşturmamıştır. Madde madde yapılan analizler aşağıda tartışılmıştır.

MADDE MADDE DEĞERLENDİRMELER

Öğretmenlere, okul müdürleri hakkında;

“Öğrencilere ve öğretmenlere değer verir.” maddesi sorulmuş, hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.” maddesi sorulmuş, hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” maddesi sorulmuş, hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” maddesi sorulmuş, hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Velilerle işbirliği halindedir.” maddesi sorulmuş, hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Özel Eğitim Alanıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.” maddesi sorulmuş, hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.” maddesi sorulmuş, hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Çalışan öğretmenlerin performans değerlendirmesini gerçekleştirir.” maddesi sorulmuş, hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.” maddesi sorulmuş, hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.” maddesi sorulmuş, hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.” maddesi sorulmuş, hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.” maddesi sorulmuş, hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.” maddesi sorulmuş, hayır cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Daha önce özel eğitim kurumundan başka bir kurumda çalışan öğretmenler, okul yöneticilerinin okulu yönetme yeterlilikleri ile ilgili daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Diğer kurumlarda çalışmış olan öğretmenler farklı yönetici tipleri gördüğünden dolayı buralarda çalışan yöneticilerin yeterlilikleri hakkında daha gözlemci bir anlayışa sahip oldukları söylenebilir.

5.7.ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ KIDEM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde, öğretmenlerin mesleki kıdem değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır (Tablo 62-76). Öğretmenlerin mesleki kıdem değişkenine ilişkin yapılan “ANOVA Testi” analizine göre 32 sorudan 14 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilir, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmenlere sorulan 32 maddenin toplam ortalamasına bakıldığında, mesleki kıdeme göre hem anlamlı farklılık bulunmuş hem de kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Orta düzeyde kıdemli öğretmenler, yöneticilerin okulu yönetme yeterlilikleri açısından anlamlı görüş belirtmeleri yapılan çalışmalara daha hakim oldukları ile açıklanabilir.

Bütün maddelerin toplamı alınarak yapılan değerlendirmede mesleki kıdem değişkeni, okul idarecilerinin, okulu yönetme yeterliliğinin öğretmenler tarafından belirlenmesi açısından **bir farklılık oluşturmaktadır**. Madde madde yapılan analizler aşağıda tartışılmıştır.

MADDE MADDE DEĞERLENDİRMELER

Öğretmenlere, okul müdürleri hakkında;

“Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” maddesi sorulmuş, kıdemi 16-21 ve üzeri olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Engelli öğrencilerin gelişimi için uygun ortam hazırlar.” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Okulun sosyalleşmesi ve çevreye tanıtımı için çalışır.” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Velilerle işbirliği halindedir.” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.” maddesi sorulmuş, kıdemi 16-21 ve üzeri olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.” maddesi sorulmuş, kıdemi 16-21 ve üzeri olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Özel Eğitim Alanıyla ilgili yayın, makale, fuar vb. etkinliklere katılır ve çalışanlarının yararlanmasını sağlar.” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.” maddesi sorulmuş, kıdemi 11-15 yıl olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Madde madde yapılan değerlendirmelerde de orta yaş kıdeme sahip öğretmenler yöneticilerin okulu yönetme yeterlilikleri hakkında daha olumlu görüşe sahiptirler. Öğretmenlik mesleğinin en verimli dönemlerinde olmalarından dolayı hem işlerini yapmada hem de okul idaresine yardımcı olmalarından dolayı daha yüksek görüşte oldukları söylenebilir.

5.8.ÖĞRETMENLERİN BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde, öğretmenlerin bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır (Tablo 77-98). Öğretmenlerin bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine ilişkin yapılan “**Kruskal-Wallis Testi**” analizine göre 32 sorudan 21 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmenlere sorulan 32 maddenin toplam ortalamasına bakıldığında, bulunduğu kurumdaki görev süresine göre hem anlamlı farklılık bulunmuş hem de görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Bütün maddelerin toplamı alınarak yapılan değerlendirmede bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkeni, okul idarecilerinin, okulu yönetme yeterliliğinin öğretmenler tarafından belirlenmesi açısından **bir farklılık oluşturmaktadır**. Madde madde yapılan analizler aşağıda tartışılmıştır.

MADDE MADDE DEĞERLENDİRMELER

Öğretmenlere, okul müdürleri hakkında;

“Özel Eğitim Alanı ile ilgili bilgi teknolojilerini bilir.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Özel Eğitim Alanının özel öğretim yöntem ve tekniklerini bilir.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Özel Eğitim Alanı ile ilgili öğretim programlarını bilir ve uygular.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Özel Eğitim Alanına uygun özel öğretim yöntem ve tekniklerin sınıf ve atölye içerisinde uygulanmasını sağlar.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi

11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Velilerle işbirliği halindedir.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Özel Eğitim Alanıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Özel eğitim alanında, kurs, seminer vb. hizmet içi eğitimler düzenler.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Çalışan öğretmenlerin performans değerlendirmesini gerçekleştirir.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.” maddesi sorulmuş, bulunduğu kurumdaki görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Bulduğu kurumda uzun süreli çalışan sayısı çok azdır. Öğretmenlerin Çoğunluğunun bulunduğu okulda 1-5 yıl arası görev yaptığı görülmektedir. 21 adet anlamlı cevabın tümüne 11-16 yıl ve üzeri olanlar daha anlamlı görüş belirtmişlerdir. Bu da okul kültürünün oluşması açısından bir okulda en az on yıl gibi bir süre görev yapılması gerekli olduğu fikri önem kazanmaktadır. Uzun süre görev yapanların okul kültürüne katkılarının olması ve okulu sahiplenmelerinden dolayı yöneticilerin okulu yönetmedeki yeterliliklerine daha olumlu cevap vermişlerdir yorumu yapılabilir. Ayrıca aynı okulda uzun çalışma süresi olan öğretmenlerin okul ile bütünleşme ve aidiyet algısının geliştiği de söylenebilir.

5.9.ÖĞRETMENLERİN MEZUNİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde, öğretmenlerin mezuniyet değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır (Tablo 99-105). Öğretmenlerin mezuniyet değişkenine ilişkin yapılan “ANOVA Testi” analizine göre 32 sorudan 6 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada

anlamalı bulgular verilir, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmenlere sorulan 32 maddenin toplam ortalamasına bakıldığında, mezuniyete göre anlamlı farklılık bulunmamış ancak mezuniyeti ön lisans olanlar “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Bütün maddelerin toplamı alınarak yapılan değerlendirmede mezuniyet değişkeni, okul idarecilerinin, okulu yönetme yeterliliğinin öğretmenler tarafından belirlenmesi açısından bir farklılık oluşturmamıştır. Madde madde yapılan analizler aşağıda tartışılmıştır.

MADDE MADDE DEĞERLENDİRMELER

Öğretmenlere, okul müdürleri hakkında;

“Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.” maddesi sorulmuş, ön lisans mezunları “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.” maddesi sorulmuş, ön lisans mezunları “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Velilerle işbirliği halindedir.” maddesi sorulmuş, lisans mezunları “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.” maddesi sorulmuş, lisans mezunları “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.” maddesi sorulmuş, ön lisans mezunları “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.” maddesi sorulmuş, lisans mezunları “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Altı adet anlamlı cevabın üçüne ön lisans mezunları, üçüne de lisans mezunları daha olumlu cevap vermiştir. Yüksek lisans mezunları ise akademik olarak daha seçici davranmış olmalarından ve beklentilerinin yüksek olmasından dolayı daha düşük düzeyde görüş içinde oldukları söylenebilir.

5.10.ÖĞRETMENLERİN “ŞU AN ÇALIŞTIĞINIZ ÖZEL EĞİTİM KURUMUNU İSTEYEREK Mİ TERCİH ETTİNİZ?” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde, öğretmenlerin “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır (Tablo 106-112). Öğretmenlerin “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” değişkenine ilişkin yapılan “t testi” analizine göre 32 sorudan 6 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

GENEL TOPLAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmenlere sorulan 32 maddenin toplam ortalamasına bakıldığında, “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” sorusuna göre anlamlı farklılık bulunmamış, ancak evet diyen öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Bütün maddelerin toplamı alınarak yapılan değerlendirmede “Şu an çalıştığınız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” değişkeni, okul idarecilerinin, okulu yönetme yeterliliğinin öğretmenler tarafından belirlenmesi açısından bir farklılık oluşturmamıştır. Madde madde yapılan analizler aşağıda tartışılmıştır.

MADDE MADDE DEĞERLENDİRMELER

Öğretmenlere, okul müdürleri hakkında;

“Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.” maddesi sorulmuş, evet cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Okulun sosyalleşmesi ve çevreye tanıtımı için çalışır.” maddesi sorulmuş, evet cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.” maddesi sorulmuş, evet cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Özel eğitim alanında, kurs, seminer vb. hizmet içi eğitimler düzenler.” maddesi sorulmuş, evet cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.” maddesi sorulmuş, evet cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

“Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.” maddesi sorulmuş, evet cevabını veren öğretmenler “Çoğu Zaman Katılıyorum” cevabıyla, daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Anlamli cevapların hepsinde özel eğitim kurumunu isteyerek gelenlerin daha yüksek görüş içinde olmaları isteklilik düzeyleri ile alakalı olduğu yorumu yapılabilir. Özel eğitim çocukların zor çocuklar olmasından kaynaklanan sebeplerden dolayı, burada çalışacak öğretmenlerin gönüllülük boyutunun çok önemli olduğu söylenebilir.

5.11.TÜM MADDELERİN FREKANS, YÜZDE, ORTALAMA VE STANDART SAPMA DAĞILIMLARINA GÖRE TARTIŞMALAR

Bağımsız 32 sorunun ortalaması incelediğimizde ortalama ($\bar{x}=2,73$) “Çoğu Zaman Katılıyorum” olarak belirlenmiştir.

En yüksek ortalama 5. Soru “BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.” ortalaması ($\bar{x}=2,89$) cevabıyla “Çoğu Zaman Katılıyorum” olarak çıkmaktadır. En düşük ortalama ise 20. Soru “Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.” Ortalaması ($\bar{x}=2,56$) cevabıyla “Çoğu Zaman Katılıyorum” olarak belirlenmiştir.

Sonuç olarak, öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplar “Çoğu Zaman Katılıyorum” düzeyinde belirlendiğine göre özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticiler, okulu yönetmede yeterlidir denebilir.

BÖLÜM VI

6.SONUÇLAR

Bu bölümde, anlamlı farklılık bulunan maddeler ilişkin sonuçlara yer verilmiştir. Genel toplam değerlendirme sonucu ve madde madde elde edilen sonuçlar gösterilmiştir.

6.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN KİŞİSEL SONUÇLAR

Öğretmenlerin;

- Cinsiyete göre örneklem grubundaki kadınların ve erkeklerin sayısının birbirine çok yakın olduğu,
- Yaşa göre örneklem grubunun çoğunluğunun 20-40 yaş arası orta yaşa sahip öğretmenler olduğu,
- Medeni hale göre örneklem grubundaki evli ve bekar sayısının birbirine çok yakın olduğu,
- Branşa göre örneklem grubunun eşite yakın bir şekilde seçildiği,
- Özel eğitim kurumunda çalışma durumuna göre örneklem grubunun dağılımı hemen hemen birbirine eşittir.
- Kıdeme göre örneklem grubunun çoğunluğunun 1-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu,
- Bulunduğu kurumda görev süresine göre örneklem grubunun çoğunluğunun 1-5 yıl arası aynı kurumda çalışan öğretmenlerden oluştuğu,
- Eğitim durumuna göre örneklem grubunun çoğunluğunun lisans mezunu öğretmenler olduğu,
- Özel eğitim kurumunu isteyerek tercih eden öğretmenlerin örneklem grubunun çoğunluğunu oluşturduğu,
- Özel eğitim öğretmeni olmayıp da özel eğitim ile ilgili eğitim alanların örneklem grubunun çoğunluğunu oluşturduğu belirlenmiştir.

6.2.ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Genel Toplamın Değerlendirme Sonucu

Öğretmenlerin Cinsiyet değişkeni “Özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterlikleri” açısından anlamlı farklılık **göstermektedir**.

Madde Madde Değerlendirme Sonuçları

Kadın öğretmenler tarafından, okul müdürleri hakkında;

- Özel Eğitim Alanı ile ilgili öğretim programlarını bilir ve uygular,
- Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar,
- BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar,
- Özel Eğitim Alanına uygun özel öğretim yöntem ve tekniklerin sınıf ve atölye içerisinde uygulanmasını sağlar,
- Engelli öğrencilerin yeteneklerini ve sosyal yönlerini geliştirici faaliyetler gerçekleştirir,
- Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır,
- Engelli öğrencilerin gelişimi için uygun ortam hazırlar,
- Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar,
- Velilerle işbirliği halindedir,
- Fikir ya da görev paylaşım yaparken açık ve ikna edicidir,
- Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir, görüşleri belirtilmiştir.

6.3.ÖĞRETMENLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Genel Toplamın Değerlendirme Sonucu

Öğretmenlerin yaş değişkeni “Özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterlikleri” açısından anlamlı farklılık göstermemektedir.

Madde Madde Değerlendirme Sonuçları

20-30 yaş arası öğretmenler tarafından, okul müdürleri hakkında;

- BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar,
- Engelli öğrencilerin yeteneklerini ve sosyal yönlerini geliştirici faaliyetler gerçekleştirir, görüşleri belirtilmiştir.

31-40 yaş arası öğretmenler tarafından, okul müdürleri hakkında;

- Velilerle işbirliği halindedir, görüşleri belirtilmiştir.

41-51 yaş arası öğretmenler tarafından, okul müdürleri hakkında;

- Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar,
- Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır,
- Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır, görüşleri belirtilmiştir.

6.4.ÖĞRETMENLERİN MEDENİ HAL DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Genel Toplamın Değerlendirme Sonucu

Öğretmenlerin medeni hal değişkeni “Özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterlikleri” açısından anlamlı farklılık göstermemektedir.

Madde Madde Değerlendirme Sonuçları

Evli öğretmenler tarafından, okul müdürleri hakkında;

- Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar,
- Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür,
- Katılımlı bir yönetim modeli sergiler, görüşleri belirtilmiştir.

Bekar öğretmenler tarafından, okul müdürleri hakkında;

- Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar, görüşleri belirtilmiştir.

6.5.ÖĞRETMENLERİN BRANŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Genel Toplamın Değerlendirme Sonucu

Öğretmenlerin branş değişkeni “Özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterlikleri” açısından anlamlı farklılık göstermemektedir.

Madde Madde Değerlendirme Sonuçları

Rehber öğretmenler tarafından, okul müdürleri hakkında;

- Özel Eğitim Alanının özel eğitim yöntem ve tekniklerini bilir,
- BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar,
- Öğrencilere ve öğretmenlere değer verir,
- Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar,
- Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır,
- Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür,
- Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar,

- Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar,
- Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler,
- Katılımlı bir yönetim modeli sergiler, görüşleri belirtilmiştir.

Görme engelliler sınıf öğretmenleri tarafından, okul müdürleri hakkında;

- Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir,
- Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar, görüşleri belirtilmiştir.

6.6.ÖĞRETMENLERİN “ÖZEL EĞİTİM KURUMU ÇALIŞTIĞINIZ İLK KURUM MU?” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Genel Toplamın Değerlendirme Sonucu

Öğretmenlerin “Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?” değişkeni “Özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterlikleri” açısından anlamlı farklılık göstermemektedir.

Madde Madde Değerlendirme Sonuçları

Hayır cevabını veren öğretmenler tarafından, okul müdürleri hakkında;

- Öğrencilere ve öğretmenlere değer verir,
- Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar,
- Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar,
- Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır,
- Velilerle işbirliği halindedir,
- Özel Eğitim Alanıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar,
- Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar,
- Çalışan öğretmenlerin performans değerlendirmesini gerçekleştirir,
- Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir,
- Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir,
- Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir,
- Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar,
- Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar, görüşleri belirtilmiştir.

6.7.ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ KIDEM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Genel Toplamın Değerlendirme Sonucu

Öğretmenlerin kıdem değişkeni “Özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterlikleri” açısından anlamlı farklılık **göstermektedir**.

Madde Madde Değerlendirme Sonuçları

Kıdemi 11-15 yıl olan öğretmenler tarafından, okul müdürleri hakkında;

- Engelli öğrencilerin gelişimi için uygun ortam hazırlar,
- Okulun sosyalleşmesi ve çevreye tanıtımı için çalışır,
- Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar,
- Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır,
- Velilerle işbirliği halindedir,
- Özel Eğitim Alanıyla ilgili yayın, makale, fuar vb. etkinliklere katılır ve çalışanlarının yararlanmasını sağlar,
- Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir,
- Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir,
- Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir,
- Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar,
- Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar, görüşleri belirtilmiştir.

Kıdemi 16-21 ve üzeri olan öğretmenler tarafından, okul müdürleri hakkında;

- Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar,
- Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar,
- Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler, görüşleri belirtilmiştir.

6.8.ÖĞRETMENLERİN BULUNDUĞU KURUMDAKİ GÖREV SÜRESİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Genel Toplamın Değerlendirme Sonucu

Öğretmenlerin bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkeni “Özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterlikleri” açısından anlamlı farklılık **göstermektedir**.

Madde Madde Değerlendirme Sonuçları

Görev süresi 11-16 yıl ve üzeri olan öğretmenler tarafından, okul müdürleri hakkında;

- Özel Eğitim Alanı ile ilgili bilgi teknolojilerini bilir,
- Özel Eğitim Alanının özel öğretim yöntem ve tekniklerini bilir,
- Özel Eğitim Alanı ile ilgili öğretim programlarını bilir ve uygular,
- Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar,
- Özel Eğitim Alanına uygun özel öğretim yöntem ve tekniklerin sınıf ve atölye içerisinde uygulanmasını sağlar,
- Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır,
- Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar,
- Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar,
- Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır,
- Velilerle işbirliği halindedir,
- Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür,
- Özel Eğitim Alanıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar,
- Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar,
- Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler,
- Özel eğitim alanında, kurs, seminer vb. hizmetiçi eğitimler düzenler,
- Katılımlı bir yönetim modeli sergiler,
- Çalışan öğretmenlerin performans değerlendirmesini gerçekleştirir,
- Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir,
- Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir,
- Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar,
- Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar, görüşleri belirtilmiştir.

6.9.ÖĞRETMENLERİN MEZUNİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Genel Toplamın Değerlendirme Sonucu

Öğretmenlerin mezuniyet değişkeni “Özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterlikleri” açısından anlamlı farklılık göstermemektedir.

Madde Madde Değerlendirme Sonuçları

Ön lisans mezunu öğretmenler tarafından, okul müdürleri hakkında;

- Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar,
- Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır,
- Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar, görüşleri belirtilmiştir.

Lisans mezunu öğretmenler tarafından, okul müdürleri hakkında;

- Velilerle işbirliği halindedir,
- Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür,
- Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir, görüşleri belirtilmiştir.

6.10.ÖĞRETMENLERİN “ŞU AN ÇALIŞTIĞINIZ ÖZEL EĞİTİM KURUMUNU İSTEYEREK Mİ TERCİH ETTİNİZ?” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Genel Toplamın Değerlendirme Sonucu

Öğretmenlerin “Şu an çalıştığımız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?” değişkeni “Özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterlikleri” açısından anlamlı farklılık göstermemektedir.

Madde Madde Değerlendirme Sonuçları

Evet cevabını veren öğretmenler tarafından, okul müdürleri hakkında;

- Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar,
- Okulun sosyalleşmesi ve çevreye tanıtımı için çalışır,
- Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar,
- Özel eğitim alanında, kurs, seminer vb. hizmetiçi eğitimler düzenler,
- Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir,
- Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir, görüşleri belirtilmiştir.

6.9.TÜM MADDELERİN FREKANS, YÜZDE, ORTALAMA VE STANDART SAPMA DAĞILIMLARINA GÖRE SONUÇLAR

- Öğretmenler, okul yöneticileri tarafından BEP’lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesinin çoğu zaman sağladığını en yüksek düzeyde belirtmişlerdir.
- Öğretmenler, okul yöneticilerinin engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenlediğini en düşük

ortalamada belirtmiş olsalar da bu görüş yine çoğu zaman düzeyinde gerçekleşmektedir.

- Sonuç olarak, öğretmen görüşlerine göre, özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin, okulu yönetmede yeterli oldukları belirlenmiştir.

BÖLÜM VII

7.ÖNERİLER

- 1) Kadın öğretmenler daha olumlu görüş belirterek, özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterliliklerine erkek öğretmenlere oranla daha yüksek görüşte oldukları belirlenmiştir. Bayan öğretmenlerin bu kurumlarda sayısının daha da artırılması faydalı olacaktır.
- 2) Özel eğitimde rehber öğretmenlerin rolü büyüktür. Ayrıca rehber öğretmenler yaptıkları çalışmalarda, okul idaresi ile daha çok birlikte çalıştıklarından dolayı daha olumlu görüş içinde oldukları belirlenmiştir. Özel eğitimde görev almaları daha da teşvik edilmeli ücretlerde %25 uygulaması onlara da yapılmalıdır.
- 3) Öğretmenlerin bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkenine ilişkin yapılan analizine göre 21 soruya verilen cevaplar anlamlıdır. 21 adet anlamlı cevabın tümüne 11-16 yıl ve üzeri olanlar daha anlamlı görüş içinde oldukları belirlenmiştir. Kurumlarda öğretmen sirkülasyonunun bir şekilde önüne geçilmeli. Okul kültürünün oluşmasına rotasyonun çok zararı vardır.
- 4) Elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin cinsiyet değişkeni, mesleki kıdem değişkeni ve bulunduğu kurumdaki görev süresi değişkeni, okul idarecilerinin, okulu yönetme yeterliliklerinin belirlenmesi açısından bir farklılık oluşturmaktadır. Buna göre, öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplara göre özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticiler, okulu yönetmede “Çoğu Zaman Katılıyorum” düzeyinde yeterlidir sonucu belirlenmiştir. Bu sonuca göre yöneticilerin daha da yeterli seviyelere gelebilmeleri için hizmet içi çalışmalara daha çok yer verilmelidir.
- 5) Yöneticiler, insanları etkileyen, onları yönlendiren, harekete geçiren ve motive eden kişiler olarak dikkat çekmektedirler. Özel eğitim alanında çalışan yöneticilerin liderlik davranışlarının baskın yönünün üretim merkezli olması sunulan hizmetin kalitesi yönüyle önemlidir. Bunun için de yararlanıcı olan kişilere kaliteli hizmet üretmek zorundadırlar. Yöneticilerin üretim merkezli olmaları bu kaliteli hizmete ışık tutacaktır. Günümüzde hizmetin kalitesinin birinci unsuru yararlanıcılarla kurulacak iletişimidir. Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri yöneticilerinin öğrenci ilişkilerini iyi yönetmesi onların beklenti ve

önerilerini alması onların eğitim kurumundan yararlanması için her türlü kolaylığı sağlayıcı tedbiri alması yararlı olacaktır.

- 6) İş gören merkezli olarak algılanmak için çalışanları karara katma önemli bir unsur olarak görülmelidir. Yöneticiler karar almadan önce çalışanların fikirlerini almalıdırlar. Öğretmenlerin fikirleri kuruma karşı aidiyet duygusunu geliştirmesi yönüyle önemli bir unsur olarak görülmelidir.
- 7) Yöneticilerin özel eğitime muhtaç çocukların eğitildiği kurumlarda eğitsel etkinliklere katılması ve en az birkaç saatlik öğretim etkinliklerinde uygulama amaçlı bulunması hizmet kalitesini etkileyebilecek diğer önemli bir konudur. Yöneticinin bilgi rolü önemlidir. Yöneticinin örgütteki işlerle ilgili yeterli bilgiye sahip olması önemlidir. Bu bilgiler sayesinde örgütün belirlediği hedeflere veya örgütte karşılaşılan sorunlara çözümler üretilebilir.
- 8) Uzmanlık ve yeterlik gibi kavramlar yöneticilerin özellikleri, davranış yönelimi iş görenleri etkilemekte ve amaçlara ulaşmada daha da önemli hale gelmektedir. Bu açıdan yöneticiler iş görenlerin motivasyonlarını artırıcı ödüllendirme yolu uygulanmalıdır. Yönetim çalışanları yöneltme faaliyetini içerir. Bu faaliyeti gerçekleştiren, yönetici çalışanlarını motive etmelidir. Bu sayede çalışanların yaratıcılıkları ortaya çıkacak ve işte başarılı, verimli olacaklardır.

KAYNAKÇA

- Açıklım, A. Çağdaş Örgütlerde İnsan Kaynağının Personel Yönetimi. Ankara: Pegem Yayıncılık, 1994.
- Ağaoğlu, 2006, s. 8.
- Akay, M., Akçamete, G. Akkök, F. ve Diğ. (2003). *Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş*; (Ed: Ataman, A.) Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.
- Akçay, A. (2003). Okul müdürleri öğretmenleri etkileyebiliyor mu? *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 157.
- Altun, G. (2010). Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Örgütsel Güven Düzeyleri ile Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Arucan, D. (2008). *Özel Özel Eğitim Kurumlarında Ve Kız Meslek Liselerinde Görev Yapan Çocuk Gelişimi Ve Eğitimcilerinin Tükenmişlik Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*, Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Anabilim Dalı
- Ataman, A. (1997). *Özel Eğitim. L.Küçükahmet Ed. Eğitim Bilime Giriş. Gazi Büro.*
- Ataman, A. (2003). *Özel Eğitime Muhtaç Olmanın Nedenleri, Özel Eğitime Giriş, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık: Ankara.*
- Ataman, A. (2003). *Özel Eğitime Muhtaç Olmanın Nedenleri, Özel Eğitime Giriş, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık: Ankara.*
- Ataman, A. (2005). *Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş, Ankara, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.*
- Aydın M. , 2000, s. 172.
- Aydın,M.Eğitim Yönetimi.7.Baskı,Ankara:Hatipoğlu Yayınları,2005.
- Aypay, A. (2002) 21. *Yüzyıl eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi sempozyumu eğitim yöneticilerinin eğitiminde kullanılan örgütsel davranış modelleri 16-17 Mayıs, 2012: 13* Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri yayınları: No:191
- Aypay, A. (2002) 21. *Yüzyıl eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi sempozyumu eğitim yöneticilerinin eğitiminde kullanılan örgütsel davranış modelleri 16-17 Mayıs, 2012: 13* Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri yayınları: No:191
- Balcı, 2005, s. 50.

- Balcı. A. Etkili Okul: Kuram, Uygulama ve Araştırma. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim fakültesi Yayınları,1993.
- Başaran, İ. E. (1996). Eğitim Yönetimi, Ankara. Yargıcı Matbaası.
- Başaran, İ. E. (2000). *Yönetim*. Ankara: Feryal Matbaası.
- Başaran, İ. E. Yönetimde İnsan İlişkileri, Yönetimsel Davranış. Ankara: Kadioğlu Matbaası, 1992.
- Başaran,İ.E. Eğitim Yönetimi Nitelikli Okul. Ankara:4.Basım,Feryal Matbaası,2000.
- Batu, S., Kırcaali İftar, G. (2006). *Kaynaştırma*, Kök Yayıncılık, Ankara
- Bayrak, C. (2011) *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2231 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1230
- Bayrak, C. (2011) *Türk Eğitim Sistemi Ve Okul Yönetimi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2231 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1230
- Bek H., Yalçın B., Sümbül A., Gülveren H. (2009). "Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezlerinde Çalışan Eğitimcilerin Tükenmişlik Düzeyleri İle Algıladıkları Rol Çatışması Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması" Baku Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Elmi Mecmuası,
- Bingöl, D.(1997), Personel Yönetimi, Beta Basım, İstanbul.
- Bursalıoğlu, Z. (1982). Eğitim Yöneticisinin Yeterlikleri: İlköğretmen Okulu Yöneticilerinin Yeterliklerine İlişkin Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No:93.
- Bursalıoğlu, Z. (1994). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Ankara.:Pegem Personel Geliştirme Merkezi Yayın No: 9.
- Bursalıoğlu, Z. (2005). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış.13.Basım.Ankara: Pegem A.
- Bursalıoğlu, Z.(2000). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış, Pegem Yayıncılık, Ankara, s.162-163.
- Büyüköztürk, Ş. (2013). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Cavkaytar, A., Diken, H. İ. (2006). Özel Eğitime Giriş, Ankara, Kök Yayınları, 2. Baskı.
- Çelik V. (2002) *21. Yüzyıl eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi sempozyumu* (16-17 Mayıs 2002) Ankara Üniversitesi 1 Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları Yayın No: 191.
- Çelik, V. (2002). *Okul kültürü ve yönetimi*, (Üçüncü Baskı.) Ankara: Pegem A Yayınları.

- Enç, M. (1973). Üstün Beyin Gücü. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları. Ankara.
- Erdoğan, E. (2002). Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğunda Frontal ve Parietal Bölge Disfonksiyonları. Klinik Psikiyatri, 5, 145-150.
- Erdoğan, İ. (2000). Okul Yönetimi Öğretim Liderliği, İstanbul: Sistem Yayıncılık, 5. Baskı.
- Erdoğan,İ. Okul Yönetimi Öğretim Liderliği. 5.Baskı.İstanbul:Sistem Yayıncılık,2004.
- Eripek, S. (2002). Geri Zekalı Çocuklar ve Uyumsuz Çocuklar, Özel Eğitime Giriş, Ankara, Karatepe Yayınları.
- Eripek, S. (2002). Özel Eğitim. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Ersoy, Ö ve Avcı, N,(2000). Özel Gereksinimi Olan Çocuklar ve Eğitimleri, Ya-Pa yayınları, Ankara.
- Forlin, C, (2001). "Inclusion: Identifying Potential Stres.Sors For Regular Clas.S Teachers" *Educational Research*, 43 (3), 235-245,
- Gerçek (2003), “İlköğretim Okullarındaki İşitme Engelliler İçin Resim Eğitimi Programı ve Bu Programın İşitme Engelli Kişinin Resimsel Gelişimine Etkisi”
- Girgin, M. Cem.(2003). İşitme Engelli Çocukların Eğitimine Giriş, Anadolu Üniversitesi Engelliler Entegre Yüksekokulu Yayınları, Eskişehir.
- Gürsel, M. Okul Yönetimi.5. Baskı, Konya: Eğitim Kitabevi,2003.
- Heward, WI (2000), Exceptional Children, Introduction to Special Education. Prentice Hill.*
- İçağasıoğlu, A. (2002). *Zihinsel Özürlüler Özel Rehabilitasyon Merkezleri: Verilen Hizmetler Ve Sosyal Hizmet Uygulamaları*, Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İçağasıoğlu, A. (2002). *Zihinsel özürlüler özel rehabilitasyon merkezleri: verilen hizmetler ve sosyal hizmet uygulamaları*, Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaplan, P. (1996). *Pathways for Exceptional Children, West Pub.*
- Karacan, A. (2012). Özel Eğitim Kurumlarındaki Eğitilebilir ve Öğretilebilir Bireylerle Çalışan Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişliklerinin incelenmesi (İstanbul ili Anadolu Yakası Örneği) Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Karşlı, M. D. (2004). *Yönetimsel Etkililik*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kaya, 1994, s. 294.
- Kaya, Y. K. (1991). *Eğitim Yönetimi Kuram ve Türkiye'deki Uygulama (4. Basım)*. Ankara: Set Ofset Matbaacılık.
- Keser, Z., Gedikoğlu, T. (2008). Ortaöğretim Okul Müdürlerinin Yeki ve Sorumluluklarını Kullanma Derecelerinin Belirlenmesi Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, Cilt 5 Sayı, 2.
- Kıran, H. (2005). *Etkili Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kırcaali-İftar, G. (2007). *Türkiye'de gelişimsel yetersizlik alanı ve özel eğitim*. Tohum Türkiye Otizm Erken Tanı ve Eğitim Vakfı Raporu.
- Kulaksızoğlu, A. (2003). Farklı Gelişen Çocuklar. Epsilon Yayıncılık, İstanbul.
- M.E.B, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Gn. Md. Güncelleme: 27.05.2003
- MEB (2000). Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, Millî Eğitim Bakanlığı Basımevi, Ankara.
- MEB (2006). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. Ankara: Resmi Gazete, Sayı: 26184, 31 Mayıs.
- MEB (2007). Özel Eğitimin Etkisi ve Etkililiği Temel Araştırması. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı, Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- MEB (2008). Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Kılavuzu. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- MEB (2010) Çocuk Gelişimi ve Eğitimi İşitme Engelliler Ankara meb.gov.tr (9 Şubat 2010) İstatistikler Genel Sonuç <http://orgm.meb.gov.tr/istatistikler>.
- MEB (2011) Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği, Resmi Gazete, 6.1.2011/27807
- MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği,2003.
- MEB, (2010b) *Özel Eğitim Hizmetleri Tanıtım El Kitabı* Ankara: Özel Eğitim
- MEB, (2010) *Okullarımızda neden nasıl niçin kaynaştırma*, Özel Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara: Aygül Matbaası.
- Özden, Y. (1997). Öğretmenlerde Okula Adanmışlık, Yönetici Davranışları ile ilişkili Mi?" Milli Eğitim Dergisi, Sayı:135.

- Özden, Y. (2002). *Eğitimde Dönüşüm Eğitimde Yeni Değerler*. (4. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık
- Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, (2006), Md.4.
- Özen, A. (2012) *Özel Gereksinimli Bireyler ve Bakım Hizmetleri* (ed. Tekin İftar, E.) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını
- Özsoy, Y., Özyürek, M., Eripek, S. (2001). *Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş*, Ankara, Karatepe Yayınları, 2. Baskı.
- Özsoy, Y., Özyürek, M. ve Eripek, S. (1998). *Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş*, Ankara, Karatepe Yayınları.
- Özürülüler Şurası, (2000). *Özürülüler idaresi Başkanlığı*.
Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayınları
- Sağiroğlu, N. (2006). *Özel Gereksinimli Bireylere Sahip Ailelerin Çocuklarının Devam Ettiği Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezlerinden Beklentileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Sands, D. vd. (2000). *Inclusi ve Education for the 21 st Century*. Wadsworth.
- Sarı, H. (2002). *Özel Eğitime Muhtaç Öğrencilerin Eğitimleriyle İlgili Öneriler*. Pegem Yayıncılık.
- Şahin, S. (2003). *Özel Eğitimin Tarihçesi, Özel Eğitime Giriş, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık: Ankara*.
- Şimşek, Y. (2011). "Eğitim yönetimi" *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* (Ed. Bayrak, C.) Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2231 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1230
- Şimşek, Y. (2011). "Eğitim Yönetimi" *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* (Ed. Bayrak, C.) Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2231 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1230
- Taymaz, H. (2003). *Okul Yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Taymaz, H. (2011). *Okul yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü (2010). <http://www.tdk.gov.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?&Kelime=uyum> adresinden 20 Ocak 2011 tarihinde alınmıştır.
- Türkmen, Ş. (2011). *Okullarda yönetim etkinlikleri*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Türkmen, Ş. (2011). *Okullarda Yönetim Etkinlikleri*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

- Uygun, T. İlköğretim Okul Müdürlerinin Katılımcı Yönetim Yeterlikleri Çanakkale Örneği. Milli Eğitim Dergisi, Bahar,Sayı:162,2004.
- Ünal, A. ve Ada, S. (2004). Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Marmara Üniversitesi Yayın No: 684, İstanbul.
- Vızlı, C. (2005). *Görme Engelliler İlköğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlere Normal İlköğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeylerinin Karşılaştırılması Üsküdar İlçesi Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, M. (2002). *Özel eğitim kurumları ve sorunları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Elektronik Kaynaklar

- WEB-1: <http://dnd-uysl.blogspot.com.tr/2012/03/ozel-egitimin-tanimi-ve-onemi.html>
- WEB-2: <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/> Erişim: 22.04.2014
- WEB-3: <http://sgb.meb.gov.tr/www/milli-egitim-istatistikleri-orgun-egitim-2012-2013/icerik/79> (15.04.2013).
- WEB-4: http://www.ozida.gov.tr/odes/odes_2012/arastirma/tr_ozurluler_arastirmasi/blm3.pdf (20.04.2013).
- WEB-5: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_content&view=frontpage&Itemid=
- WEB-6: <http://dnd-uysl.blogspot.com.tr/2012/03/ozel-egitim-kapsami-icindeki-bireyler.html>
- WEB-7: http://dnd-uysl.blogspot.com.tr/2012/03/ozel-egitimin-tarihcesi_20.html 20 Mart 2012 Salı
- WEB-8: <http://www.eyh.gov.tr/> 22.04.2013
- WEB-9: <http://www.orgm.meb.gov.tr/>
- WEB-10: <http://kpsogretmen.blogcu.com> adresinden.07.09.2014 tarihinde alınmıştır.
- WEB-11: <http://www.ozelegitimsitesi.com/sizden-gelenler/ozel-egitim-kurumlarihakkinda.html>, 02.09.2014

EKLER

EK 1: ARAŞTIRMA ANKETİ

Değerli Öğretmenler,

Bu anket “**Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterliklerine**” yönelik olarak hazırlanmıştır.

Anket soruları 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel ve mesleki bilgileri içeren sorular, ikinci bölümde özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterliğini içeren sorular ve üçüncü bölümde yeterliklerle ilgili görüş ve önerileriniz yer almaktadır.

Elde edilen bilgiler bilimsel amaçlara göre topluca değerlendirilecektir. Bu nedenle ankete adınızı ve soyadınızı yazmanız gerekmektedir. Araştırmanın sağlıklı sonuçlara ulaşması; cevaplarınızın açık, içten ve doğru olmasına bağlıdır. Tahmini cevaplama süresi 10-15 dakikadır. Lütfen bu soruları okuyunuz ve size en uygun seçeneği, herhangi bir kalemle işaretlemeye dikkat ediniz.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Prof. Dr. Semra ÜNAL
Tez Danışmanı

Muzaffer GÖRGÜLÜ
Tez Öğrencisi

I. BÖLÜM

Aşağıdaki seçeneklerden size uygun olan seçeneği X ile işaretleyiniz.

1. Cinsiyetiniz?
a.() Kadın b.() Erkek
2. Yaşınız?
a.() 20-30 b.() 31-40 c.() 41-51 d.() 52 ve üzeri
3. Medeni haliniz?
a.() Evli b.() Bekar
4. Branşınız?
a.() Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni b.() İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni
c.() Görme Engelliler Sınıf Öğretmeni d.() Genel Bilgi ve Meslek Dersi Öğretmeni
e.() Rehber Öğretmen e.() Okul Öncesi Öğretmen
5. Özel eğitim kurumu çalıştığınız ilk kurum mu?
a.() Evet b.() Hayır
6. Öğretmenlik mesleğindeki kıdeminiz.
a.() 1-5 b.() 6-10 c.() 11-15 d.() 16-21 ve üzeri
7. Bulduğunuz kurumda kaç yıldır görev yapıyorsunuz?
a.() 1-5 b.() 6-10 c.() 11-16 ve üzeri
8. Mezun olduğunuz okul türü.
a.() Önlisans b.() Lisans c.() Lisansüstü
9. Şu an çalıştığımız özel eğitim kurumunu isteyerek mi tercih ettiniz?
a.() Evet b.() Hayır
10. Özel eğitim öğretmeni değil iseniz özel eğitim ile ilgili eğitim aldınız mı?
a.() Evet b.() Hayır

II. BÖLÜM

II. Bölümde “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Yöneticilerin Okulu Yönetme Yeterliklerini” değerlendiriniz. Aşağıdaki her cümleyi sırasıyla okuyunuz. Her ifadeye 4-3-2-1 ölçekleriyle cevap verilecektir. (4=Her Zaman Katılıyorum, 3=Çoğu Zaman Katılıyorum, 2=Nadiren Katılıyorum, 1= Hiç Katılmıyorum olarak olumludan olumsuzu doğru sıralanmıştır.)

Size hangi ölçek uygun ise o sayının üzerine (X) işareti veya (+) işareti koyunuz.

	Yöneticilerinizin Mesleki Yeterlilikleri	Her Zaman Katılıyorum	Çoğu Zaman Katılıyorum	Nadiren Katılıyorum	Hiç Katılmıyorum
1	Özel Eğitim Alanı ile ilgili bilgi teknolojilerini bilir.	4	3	2	1
2	Özel Eğitim Alanının özel öğretim yöntem ve tekniklerini bilir.				
3	Özel Eğitim Alanı ile ilgili öğretim programlarını bilir ve uygular.				
4	Öğretme-öğrenme sürecini planlanmasını sağlar.				
5	BEP'lerin her öğrencinin ilgi, istek ve yeterliliklerine göre düzenlenmesini sağlar.				
6	Özel Eğitim Alanına uygun özel öğretim yöntem ve tekniklerin sınıf ve atölye içerisinde uygulanmasını sağlar.				
7	Engelli öğrencilerin yeteneklerini ve sosyal yönlerini geliştirici faaliyetler gerçekleştirir.				
8	Öğrencilere ve öğretmenlere değer verir.				
9	Öğrenciler ve öğretmenlerle iletişimde sosyal medyayı kullanır.				
10	Öğretmen ve öğrencilerle iyi iletişim kurar.				
11	Engelli öğrencilerin gelişimi için uygun ortam hazırlar.				
12	Okulun sosyalleşmesi ve çevreye tanıtımı için çalışır.				
13	Okulun sosyal ve sportif faaliyetlere katılmasını sağlar.				
14	Engelli öğrencilerin interneti güvenli kullanmaları için gerekli önlemleri alır.				
15	Velilerle işbirliği halindedir.				
16	Okul içinde ve dışında etkinlikler ve projeler yürütür.				
17	Rehabilitasyon merkezleriyle işbirliği yapar.				
18	Özel Eğitim Alanıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.				
19	Engelli öğrencilerin işe yerleştirilmesinde gerekli rehberliğin yapılmasını sağlar.				
20	Engelli öğrencilerin gerçek iş sahalarını göreceği işletme, kurum ve kuruluşlara yönelik geziler düzenler.				
21	Özel eğitim alanında, kurs, seminer vb. hizmetiçi eğitimler düzenler.				
22	Özel Eğitim Alanıyla ilgili yayın, makale, fuar vb. etkinliklere katılır ve çalışanlarının yararlanmasını sağlar.				
23	Katılımlı bir yönetim modeli sergiler.				
24	Çalışan öğretmenlerin performans değerlendirmesini gerçekleştirir.				
25	Çalışanların istek ve beklentilerine zamanında cevap verir.				
26	Karar alırken konu hakkında yeterli bilgiye sahiptir.				
27	Fikir ya da görev paylaşım yaparken açık ve ikna edicidir.				
28	Yönetim bilgi ve becerilerine sahiptir.				
29	Çalışanların motivasyonunu artırmaya çalışır.				
30	Okulda planlama ve görev dağılımında güvenilir ve adaletlidir.				
31	Kurumun araç-gereç malzeme vs. donanımını sağlar.				
32	Yeni teknolojileri takip ederek okula getirilmesini sağlar.				

III. BÖLÜM

Özel eğitim kurumlarında çalışan bir öğretmen olarak; Özel eğitim okulu yöneticilerinin okulu yönetme yeterliliklerini etkileyen olumlu ya da olumsuz faktörlerle ilgili herhangi bir görüş ve öneriniz varsa lütfen belirtiniz

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

EK 2: ANKET UYGULANAN OKULLAR

SN	OKUL ADI
1	Arnavutköy Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
2	Avcılar Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
3	Bağcılar Sancaktepe Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
4	Bağcılar İ.T.O. Özel Eğitim Uygulama Merkezi
5	Bağcılar Lokman Hekim Özel Eğitim Uygulama Merkezi
6	Bahçelievler Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi
7	Bakırköy Nefus Nakipoğlu Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
8	Başakşehir Şamlar Özel Eğitim Uygulama Merkezi
9	Başakşehir Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi
10	Ortaköy Hayat Özel Eğitim Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
11	Beykoz Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
12	Beylikdüzü Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi
13	Büyükçekmece İsmail Çile Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
14	Eyüp Özel Eğitim Uygulama Merkezi
15	Esenler Tacirler Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi
16	Fatih Mert Karahan Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
17	Fatih Mevlanakapı Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
18	Gaziosmanpaşa Gönül Pınarı Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
19	Gaziosmanpaşa Hüseyin Keçici Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
20	Kağıthane Selahaddin Korkmaz Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
21	Kağıthane İstanbul Özel Eğitim Uygulama Merkezi
22	Kadıköy Hayriye-Kemal Kusun Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
23	Kadıköy Mediha-Turhan Tansel Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
24	Kadıköy Hamit İbrahimiye Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
25	Kartal Sabri Taşkın Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
26	Küçükçekmece Kumsal Özel Eğitim Uygulama Merkezi
27	Küçükçekmece Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi
28	Küçükçekmece Yıldırım Beyazıt Özel Eğitim Uygulama Merkezi
29	Pendik İTO Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi
30	Sarıyer Şeh.Üst.Ali Büyükdicle Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
31	Silivri Lions Leo Dernekleri Esen İbak Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
32	Sultangazi Ergun Baylav Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
33	Ümraniye Şakire Hanım Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
34	Ümraniye Sıdika Doğruöz Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi

35	Üsküdar Sakine Kalyoncu Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi
36	Üsküdar Türkan Sabancı Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Öğrenci kayıt edilemedi)
37	Üsküdar Hacı Selimağa Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (öğrenci kayıt edilmedi)
38	Zeytinburnu Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve ÖE İş Uygulama Merkezi
39	Ataşehir Lions Özel Eğitim İlkokulu/Ortaokulu ve Mesleki Eğitim Merkezi
40	Ataşehir Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi
41	Bahçelievler Kazım Beyaz Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi
42	Bakırköy Yeşilköy Özel Eğitim İlkokulu/Ortaokulu ve Mesleki Eğitim Merkezi
43	Başakşehir Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi
44	Beykoz Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi
45	Eyüp Özel Eğitim İlkokulu/Ortaokulu ve Mesleki Eğitim Merkezi
46	Fatih Eram Fatih Özel Eğitim İlkokulu/Ortaokulu ve Mesleki Eğitim Merkezi
47	Küçükçekmece Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi
48	Kadıköy Şöhret Kurşunoğlu Özel Eğitim İlkokulu/Ortaokulu ve Mesleki Eğitim Merkezi
49	Kartal Yakacık Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi
50	Silivri Abdullah Bilgingüllüoğlu Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi
51	Sultanbeyli Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi
52	Hacı Bektaş Veli Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi
53	Şişli Saadet Özel Eğitim İlkokulu/Ortaokulu ve Mesleki Eğitim Merkezi
54	Tuzla Vala Gedik Özel Eğitim İlkokulu/Ortaokulu ve Mesleki Eğitim Merkezi
55	Togemder Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi
56	Üsküdar Özel Eğitim İlkokulu/Ortaokulu ve Mesleki Eğitim Merkezi
57	Üsküdar Türkan Sabancı Özel Eğitim Meslekî Eğitim Merkezi
58	Şerife Bacı Özel Eğitim Anaokulu
59	Togemder Özel Eğitim Anaokulu
60	Togemder Özel Eğitim Anaokulu
61	Ahmet Asiye Ziylan Özel Eğitim Anaokulu
62	Hüma Hatun Özel Eğitim Anaokulu
63	Atakent Özel Eğitim Anaokulu
64	Sarıyer Veysel Vardal Görme Engelliler İlkokulu/Ortaokulu
65	Üsküdar Türkan Sabancı Görme Engelliler İlkokulu/Ortaokulu
66	Beyoğlu Halıcıoğlu İşitme Engelliler İlkokulu/Ortaokulu
67	Fatih Mimar Sinan İşitme Engelliler İlkokulu/Ortaokulu
68	Kadıköy Mehmet Sait Aydoslu İşitme Engelliler İlkokulu/Ortaokulu
69	Tuzla Rotary Bölge Vakfı İşitme Engelliler İlkokulu/Ortaokulu
70	Ataşehir Yeditepe Özel Eğitim Meslek Lisesi (İşitme Engelliler)
71	Büyükçekmece Özel Eğitim Meslek Lisesi (İşitme Engelliler)

ÖZGEÇMİŞ

Muzaffer GÖRGÜLÜ

Kişisel Bilgiler :

Doğum Tarihi 28.09.1981
Doğum Yeri Eskişehir
Medeni Durumu: Evli

Eğitim :

İlkokul 1987-1992 Eskişehir Mehmetçik İlkokulu
Ortaokul 1992-1995 Eskişehir Vali Bahaeddin Güney İlköğretim Okulu
Lise 1995-1998 Eskişehir Yunus Emre Lisesi
Lisans 1999-2003 Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İşitme Engelliler Sınıf Öğretmenliği Bölümü

Çalıştığı Kurumlar:

2008-Devam ediyor Mehmet Sait Aydoslu İşitme Engelliler Anaokulu İlkokulu ve Ortaokulu Müdürlüğü.
2004-2008 Karahisar İşitme Engelliler İlköğretim Okulu

Mail Adresi: muzo9000@hotmail.com